

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2008 R.**

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2009

Opracowanie, grafika, skład komputerowy i elektroniczna wersja publikacji: **Wydział
Analiz, Opracowań Zbiorczych i Udostępniania Informacji**

PROSIMY O PODANIE ŹRÓDŁA PRZY PUBLIKOWANIU DANYCH US

ISSN 1895–0817

Przedmowa

Publikacja *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim* jest opracowaniem cyklicznym, przedstawiającym kształtowanie się zmiennych z różnych obszarów przestrzeni społeczno-gospodarczej, mających wpływ na jakość życia mieszkańców Wielkopolski. Tegoroczna edycja dotyczy roku 2008, jednak prezentacja danych w dłuższym szeregu czasowym (w części tabelarycznej) oraz przyjęcie jako podstawy odniesień roku 2000 (w części analitycznej) pozwala wychwycić pewne prawidłowości i tendencje, a także zaobserwować i wskazać kierunki oraz tempo rozwoju różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego Wielkopolski w latach 2000–2008.

Publikacja składa się z dwóch zasadniczych części: tabelarycznej i analitycznej. W części tabelarycznej zestawiono dane, porządkując je dziedzinowo, określając stan oraz wyznaczając wskaźniki dynamiki i struktury, a także zaprezentowano je w przekroju terytorialnym, z odniesieniem do informacji ogólnopolskich oraz do innych województw. Uzupełnieniem części tabelarycznej jest komentarz analityczny, w którym dokonano syntezy wyników badań.

Polecając uwadze Państwa opracowanie *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2008 r.*, wierzę, że spełni ono oczekiwania czytelników, a zawarte w nim informacje okażą się przydatne i zachęcą do pogłębionej analizy tej ciekawej i ważnej problematyki.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, grudzień 2009 r.

Preface

The publication Life conditions of the population in the Wielkopolskie Voivodship is a periodical elaboration presenting a picture of variables concerning various aspects of the social and economic space affecting life quality of inhabitants of the Wielkopolska region. The current output concerns mainly the year 2008 but the presentation of the data in longer time series (done in the table part) as well as the assumption of the year 2000 as a reference date (in the analytical part) enables to recognize some regularities and trends and indicate directions and tempo of changes of development in various domains of the social and economic life of the Wielkopolska region in years 2000–2008.

The publication consists of two basic parts: the table and the analytical part. In the table part, data were ordered by domains (whereby the current condition was assessed and indices of dynamics and structure were determined) and presented in the territorial cross-section relating them to the respective values for Poland and other voivodships. A supplement to the table part is the analytical commentary where a summary of results of the surveys was provided.

Recommending you the publication Life conditions of the population in the Wielkopolskie Voivodship in 2008, I believe that it will satisfy expectations of its readers and that information contained in it will be useful and will encourage them to an accomplishment of deeper analysis of those interesting and important problems.

*Director
of Statistical Office in Poznań*

Dr. Jacek Kowalewski

Poznań, December 2009

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Kreska (–)	–	zjawisko nie występuje.
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Znak (x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.
Znak (*)	–	dane zostały zmienione w stosunku do publikowanych wcześniej.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

zł	–	złoty
tys.	–	tysiąc
szt	–	sztuka
kpl	–	komplet
g	–	gram
kg	–	kilogram
t	–	tona
m ²	–	metr kwadratowy
km ²	–	kilometr kwadratowy
ha	–	hektar
m ³	–	metr sześcienny
dam ³	–	dekametr sześcienny
hm ³	–	hektometr sześcienny
l	–	litr
kW·h	–	kilowatogodzina
kJ	–	kilodżul
d	–	dość
cd.	–	ciąg dalszy
dok.	–	dokończenie
NSP	–	Narodowy Spis Powszechny
Nr	–	numer
Dz. U.	–	Dziennik Ustaw
NFZ	–	Narodowy Fundusz Zdrowia

Uwaga: Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy danych z niższych poziomów klasyfikacji mogą się różnić – z tytułu zaokrągleń – od podanych wielkości „ogółem” na wyższych poziomach klasyfikacji.

SPIS RZECZY

CONTENTS

		Str. <i>Page</i>
PRZEDMOWA	PREFACE	3–4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	<i>Symbols. Major abbreviations</i>	5
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	11
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHETIC	17
Procesy demograficzne	<i>Demographical processes</i>	17
Ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	20
Rynek pracy	<i>Labour market</i>	24
	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	27
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne ...		27
Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	29
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	31
Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	35
Baza noclegowa	<i>Tourist accommodation facilities</i>	37
Ochrona zdrowia	<i>Health care</i>	39
Edukacja	<i>Education</i>	41
Kultura	<i>Culture</i>	42
Bezpieczeństwo publiczne	<i>Public safety</i>	45
Produkt krajowy brutto	<i>Gross domestic product</i>	47
Podsumowanie	<i>Summary</i>	49

TABLICE

TABLES

	Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Powierzchnia i granice województwa wielkopolskiego	1	52
Podstawowe dane demograficzne (2000, 2005–2008)	2	52
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2000, 2005–2008)	3	53
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2000, 2005–2008)	4	53
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza (2000, 2005–2008)	5	54
Ochrona przyrody (2000, 2005–2008)	6	54
Pracujący w gospodarce narodowej (2000, 2005–2008)	7	55
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2008 r.	8	55
Bezrobotni zarejestrowani (2000, 2005–2008)	9	55

	Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Wydatki Funduszu Pracy (2000, 2005–2008)	10	56
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według sekcji (2000, 2005–2008)	11	56
Emerytury i renty (2000, 2005–2008)	12	57
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych (2000, 2005–2008)	13	57
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (2000, 2005–2008)	14	58
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych (2000, 2005–2008)	15	58
Zużycie gazu, energii elektrycznej i wody w gospodarstwach domowych (2000, 2005–2008)	16	59
Wyposażenie gospodarstw domowych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2000, 2005–2008)	17	59
Średnie ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych (2000, 2005–2008)	18	59
Dynamika przeciętnych wynagrodzeń, emerytur i rent, dochodu rozporządzalnego i wydatków w gospodarstwach domowych oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005–2008)	19	61
Pojazdy samochodowe (2000, 2005–2008)	20	61
Łączność (2000, 2005–2008)	21	61
Sklepy według form organizacyjnych (2005–2008)	22	62
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005–2008)	23	62
Zasoby mieszkaniowe (2000, 2005–2008)	24	63
Mierniki zaludnienia mieszkań (2000, 2005–2008)	25	63
Mieszkania zamieszkałe wyposażone w instalacje (2000, 2005–2008)	26	64
Mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania według form własności budownictwa (2000, 2005–2008)	27	64
Niektóre mierniki w zakresie mieszkań oddanych do użytkowania (2000, 2005–2008)	28	65
Pracownicy medyczni (2000, 2005–2008)	29	65
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2005–2008)	30	66
Szpitala (2000, 2005–2008)	31	66
Apteki i punkty apteczne ogólnodostępne (2000, 2005–2008)	32	67

		Tabl. Tabl.	Str. Page
Żłobki (2000, 2005–2008)	<i>Nurseries (2000, 2005–2008)</i>	33	67
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (2005–2008)	<i>Care and education centres (2005–2008)</i>	34	67
Rodziny zastępcze (2000, 2005–2008)	<i>Foster families (2000, 2005–2008)</i>	35	67
Zakłady stacjonarnej pomocy społecznej (2000, 2005–2008)	<i>Stationary social welfare facilities (2000, 2005–2008)</i>	36	68
Udzielone świadczenia pomocy społecznej (2000, 2005–2008)	<i>Provided social assistance benefits (2000, 2005–2008)</i>	37	68
Edukacja według szczebli kształcenia (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)	<i>Education by level (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)</i>	38	69
Internaty w liceach ogólnokształcących i szkołach zawodowych (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)	<i>Boarding-schools in general secondary and vocational schools (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)</i>	39	71
Studenci i absolwenci szkół wyższych (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)	<i>Students and graduates of higher education institutions (2000/2001; 2005/2006– –2008/2009)</i>	40	71
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2000/2001; 2005/2006– –2007/2008)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2000/2001; 2005/2006–2007/2008)</i>	41	71
Domy i stołówki studenckie (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)	<i>Student dormitories and canteens (2000/2001; 2005/2006–2008/2009)</i>	42	72
Wychowanie przedszkolne (2000, 2005–2008)	<i>Pre-primary education (2000, 2005–2008)</i>	43	72
Biblioteki publiczne (2000, 2005–2008) ...	<i>Public libraries (2000, 2005–2008)</i>	44	72
Muzea (2000, 2005–2008)	<i>Museums (2000, 2005–2008)</i>	45	73
Teatry i instytucje muzyczne (2000, 2005–2008)	<i>Theatres and music institutions (2000, 2005–2008)</i>	46	73
Kina (2000, 2005–2008)	<i>Cinemas (2000, 2005–2008)</i>	47	73
Kluby sportowe (2000, 2004, 2006, 2008) ..	<i>Sports clubs (2000, 2004, 2006, 2008) ..</i>	48	73
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2000, 2005–2008)	<i>Ascertained crimes in completed prepara- tory proceedings (2000, 2005–2008)</i>	49	74
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów (2005–2008)	<i>Expenditure of local self-government enti- ties budgets by divisions (2005–2008) ..</i>	50	76
Produkt krajowy brutto (2000, 2005–2007)	<i>Gross domestic product (2000, 2005–2007)</i>	51	78
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2000, 2005–2007)	<i>Nominal income in the households sector (2000, 2005–2007)</i>	52	78
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (2000, 2005–2007)	<i>Gross domestic product per capita by sub- regions (2000, 2005–2007)</i>	53	78
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2008 r.	<i>Selected data by subregions and powiats in 2008</i>	54	79
Wybrane wskaźniki w przekroju miasto–wieś (2000, 2005 i 2008)	<i>Selected indices in urban–rural areas section (2000, 2005 i 2008)</i>	55	84
Województwo wielkopolskie na tle pozostałych województw w 2008 r.	<i>Wielkopolskie voivodship against the background of other voivodships in 2008</i>	56	85

WYKRESY

CHARTS

	Str. <i>Page</i>
1. Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2008 r.	17
2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w latach 2000 i 2008	18
3. Ruch naturalny ludności w 2008 r.	19
4. Emisja zanieczyszczeń powietrza	21
5. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w 2008 r.	22
6. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w 2008 r.	23
7. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2008 r.	24
8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce według województw w 2008 r.	25
9. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2008 r. (w %)	26
10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce według województw w 2008 r.	27
11. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w Polsce według województw w 2008 r.	28
12. Dochód rozporządzalny i wydatki w gospodarstwach domowych w Polsce według województw w 2008 r.	29
13. Struktura wydatków w gospodarstwach domowych w 2008 r.	30
14. Zasoby mieszkaniowe w Polsce według województw w 2008 r.	31
15. Mieszkania wyposażone w instalacje w Polsce według województw w 2008 r.	32
16. Mieszkania oddane do użytkowania w Polsce według województw w 2008 r.	33
17. Mieszkania oddane do użytkowania	34
18. Samochody osobowe na 1000 ludności w Polsce według województw w 2008 r.	35
19. Standardowe telefoniczne łącza główne na 1000 ludności w Polsce według województw w 2008 r.	36

	Str. <u>Page</u>
20. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w 2008 r.	38
	<i>Collective tourist accommodation establishments in 2008</i>
21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Polsce według województw w 2008 r.	39
	<i>Degree of exploitation of beds in tourist accommodation establishments in Poland by voivodships in 2008</i>
22. Ludność objęta opieką zdrowotną w Polsce według województw w 2008 r.	40
	<i>Population under health care in Poland by voivodships in 2008</i>
23. Liczba uczniów na 1 szkołę w roku szkolnym 2008/2009	41
	<i>Pupils and students per school in the 2008/2009 school year</i>
24. Działalność bibliotek publicznych w Polsce według województw w 2008 r.	43
	<i>Activity of public libraries in Poland by voivodships in 2008</i>
25. Widzowie w kinach na 1000 ludności w Polsce według województw w 2008 r.	45
	<i>Audience in cinemas per 1000 population in Poland by voivodships in 2008</i>
26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według powiatów w 2008 r.	46
	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by powiats in 2008</i> ...
27. Udział regionów i województw w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2007 r.	47
	<i>Share of regions and voivodships in generation of the gross domestic product in 2007</i>
28. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w Polsce według województw (2000, 2005, 2007)	48
	<i>Gross domestic product per capita in Poland by voivodships (2000, 2005, 2007)</i> ..

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o **ludności faktycznie zamieszkałej**, począwszy od roku 2000, zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności, uwzględniając:

- zmiany spowodowane ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych województw i z zagranicy),
- różnice między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące w województwie a liczbą osób czasowo nieobecnych.

2. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn jest to wiek 18–64 lat, dla kobiet 18–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat, oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. **Przyrost naturalny** jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

4. **Współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

5. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku „x” lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

6. **Ścieki przemysłowe** to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność przemysłową, handlową, składową, transportową lub usługową, niebędące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia to ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód powierzchniowych, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych).

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

7. **Ścieki komunalne** to ścieki bytowe (z zamieszkałych budynków i osiedli mieszkaniowych oraz z terenów usługowych) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

8. **Oczyszczalnie ścieków komunalnych** obejmują wszystkie jednostki (oczyszczalnie) **pracujące na sieci kanalizacyjnej**. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe

(przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

9. Przez zanieczyszczanie powietrza rozumie się wprowadzanie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpływać na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona przez pomiary albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Ze względu na to, że wielkość emisji dwutlenku węgla charakteryzuje się dużymi bezwzględnymi wartościami, prezentowany w publikacji **wskaźnik stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony w warunkach porównywalnych z latami poprzednimi, tzn. z pominięciem wielkości emisji dwutlenku węgla.

Dane o **ilości zatrzymanych i neutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

10. Informacje o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub mianowanie) lub stosunku służbowego,
- pracodawców i pracujących na rachunek własny,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych),
- rolników indywidualnych,
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

11. Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczą osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

12. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, w tygodniu objętym badaniem. Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne.

Pracujący to osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały pracę przynoszącą dochód lub zarobek albo pomagały w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej,
- nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, strajku), ale formalnie miały pracę.

Bezrobotni to osoby, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

13. Wydatki Funduszu Pracy obejmują zasiłki dla bezrobotnych oraz wydatki związane z aktywnymi formami pomocy bezrobotnym. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

14. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

15. Przeciętną miesięczną emeryturę i rentę obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń emerytalno-rentowych przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

16. Badania budżetów gospodarstw domowych są podstawowym źródłem informacji o dochodach, wydatkach, spożyciu żywności oraz o wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. Badania te są realizowane przez obserwację wybranych drogą losową gospodarstw domowych, a ich wyniki uogólnia się na całą zbiorowość prywatnych gospodarstw domowych obywateli Polski. Nie obejmuje się nimi gospodarstw zbiorowego zakwaterowania i gospodarstw obcokrajowców.

Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego tworzą wszystkie bieżące pieniężne i niepieniężne (m.in. wartość artykułów otrzymanych nieodpłatnie oraz spożycia naturalnego) dochody gospodarstwa domowego pomniejszone o podatki od dochodów, spadków i darowizn oraz nieruchomości. Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki konsumpcyjne i przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji w badaniu budżetów gospodarstw domowych jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki typu: dary przekazane innym, niektóre podatki (m.in. podatek od spadków) oraz wydatki nieprzeznaczone bezpośrednio na cele konsumpcyjne. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki gospodarstwa domowego obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne (w tym także wartość artykułów otrzymanych nieodpłatnie oraz spożycia naturalnego, tj. artykułów pobranych z indywidualnego gospodarstwa rolnego lub działki, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek) oraz pozostałe wydatki (dary, opłaty celne i skarbowe, składki ubezpieczeniowe).

Spożycie (w ujęciu ilościowym) **artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych** obejmuje artykuły zakupione, otrzymane bezpłatnie, pobrane z użytkowanego gospodarstwa rolnego (działki) lub z prowadzonej działalności na własny rachunek (np. sklepu, piekarni). Dane nie obejmują artykułów spożywanych w placówkach gastronomicznych, stołówkach oraz bufetach pracowniczych.

17. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania. Dane o **zasobach mieszkaniowych** – uzyskiwane na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych, według stanu w dniu 31 XII – do roku 2001 dotyczyły wyłącznie mieszkań zamieszkałych; od 2002 r. obejmują informacje o zasobach mieszkaniowych zamieszkałych i niezamieszkałych.

18. Do 2003 r. informacje o liczbie sklepów i stacji paliw opracowane były na bazie rejestru i pełnych badań statystycznych. Począwszy od 2004 r. w zakresie podmiotów, w których liczba pracujących jest mniejsza od 10, powyższe informacje dotyczą jednostek aktywnych prowadzących działalność gospodarczą. Dane dla tych podmiotów uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5-procentowej próbie.

Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy (zwykle z parkingiem samochodowym) o powierzchni sprzedażowej od 2500 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **innych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

19. Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym

wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy i mają podpisany kontrakt z NFZ; osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

20. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyków w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi i z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych. Dane obejmują również porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyków prowadzących praktykę lekarską.

21. Dane z zakresu edukacji i wychowania dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, szkół specjalnych ponadgimnazjalnych przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, uzupełniających liceów ogólnokształcących, techników, techników uzupełniających, liceów profilowanych oraz szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe), szkół policealnych i wyższych, a także szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami).

22. Dane o teatrach i instytucjach muzycznych dotyczą zawodowych: teatrów dramatycznych i muzycznych, filharmonii, orkiestr i chórów oraz zespołów pieśni i tańca.

23. Informacje o kinach dotyczą działalności kin stałych ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).

24. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania wykazywane są według stanu w dniu 31 lipca w następujących obiektach: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych, domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach wczasowych, kolonijnych i szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w domach pracy twórczej, ogólnodostępnych domkach turystycznych, kempingach, polach biwakowych, ośrodkach do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, w zakładach uzdrowiskowych i pozostałych obiektach niesklasyfikowanych.

25. Przepięstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przepięstwo jest to zbrodnia lub występki ścigane z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęte oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek procentowy liczby przestępstw wykrytych do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych.

27. Wartość dodana brutto mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej jednostek instytucjonalnych. Obliczana jest jako różnica między produkcją globalną a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

28. Produkt krajowy brutto (PKB) obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Stanowi sumę wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie jednostki instytucjonalne, powiększoną o podatki od produktów i pomniejszoną o dotacje do produktów. PKB jest prezentowany w cenach rynkowych.

29. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dane za lata 2000–2005 dotyczące **nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych** zostały zmienione w stosunku do publikowanych wcześniej. Dokonane zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych z tytułu uwzględnienia zrewidowanych przez Narodowy Bank Polski danych bilansu płatniczego. Zastosowana została nowa metoda szacunku wynagrodzeń i przekazów zarobków Polaków pracujących za granicą.

30. W stosunku do obowiązującej **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)** w publikacji zastosowano skróty; skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

<i>skrót</i>	<i>pełna nazwa</i>
	<i>sekcje PKD</i>
handel i naprawy	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
obsługa nieruchomości i firm	obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne

31. Dane w ujęciu przestrzennym prezentowane są w układzie *Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)*, która została opracowana na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)*, obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). Klasyfikacja ta ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych państw członkowskich. Dane dla **podregionów** odpowiadają **poziomowi NTS 3**. W województwie wielkopolskim poziom ten obejmuje 5 jednostek (podregiony: pільski, poznański, kaliski, koniński oraz miasto na prawach powiatu Poznań), a od 1 I 2008 r. – 6 jednostek (podregiony: kaliski, koniński, leszczyński, pільski, poznański oraz Poznań). Podregiony grupują jednostki szczebla powiatowego (**poziom NTS 4**). Dane według nowego podziału prezentowane są w Aneksie do niniejszej publikacji.

32. W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta i wieś, przez „**miasta**” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek.

33. Poczynając od 2000 r., **przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** dokonano, wykorzystując dane o liczbie ludności, skorygowane wynikami Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

34. Nazwy „województwo wielkopolskie” i „Wielkopolska” są używane zamiennie.

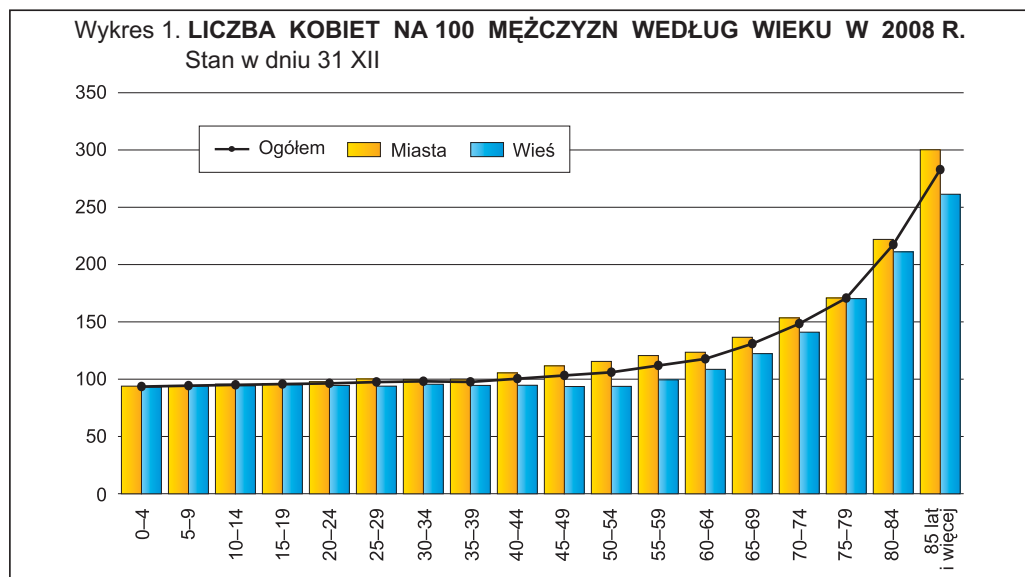
35. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych pojęć znaleźć można w publikacjach tematycznych GUS i Urzędu Statystycznego w Poznaniu.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Procesy demograficzne

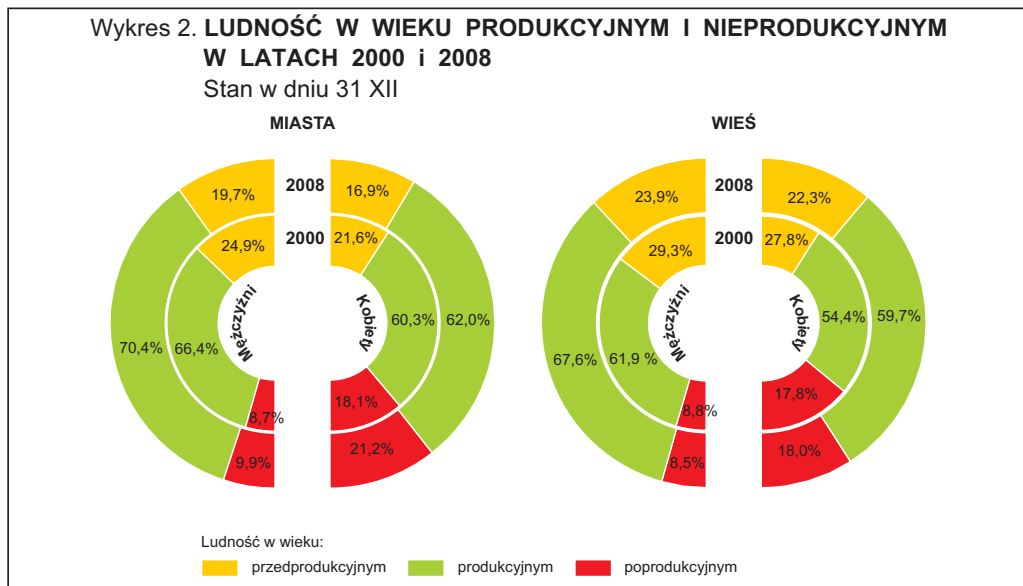
W końcu 2008 r., województwo wielkopolskie liczyło 3397617 mieszkańców. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ludności zwiększyła się o 0,3%, a w odniesieniu do roku 2000 odnotowano wzrost o 1,6%, podczas gdy w kraju – spadek o 0,3%. Wielkopolska zajmuje 9,5% obszaru Polski i jest 2. co do wielkości województwem w kraju. Liczba ludności, stanowiąca 8,9% ogółu ludności Polski, lokuje ją na miejscu 3., po województwach mazowieckim (13,6% ludności) i śląskim (12,2%), natomiast biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (114 osób na km², przy średniej w kraju 122 osoby), województwo wielkopolskie znajduje się na miejscu 9. Większość mieszkańców Wielkopolski zamieszkuje miasta, jednak przewaga ludności miejskiej systematycznie maleje. W 2008 r. mieszkańcy miast stanowili 56,4% populacji województwa wielkopolskiego, tj. o 0,2 pkt. mniej niż przed rokiem i o 1,5 pkt. mniej niż w 2000 r. (w kraju udział ludności miejskiej wynosił średnio 61,1%; 61,2% w 2007 r. i 61,9% w 2000 r.).

Wśród mieszkańców Wielkopolski przeważają kobiety. Podobnie jak w poprzednich latach, w 2008 r. na 100 mężczyzn przypadało przeciętnie 106,2 kobiet (w kraju 107,1), przy czym w miastach współczynnik feminizacji był wyższy i wynosił 110,6 wobec 100,7 na wsi (w kraju 111,1 wobec 101,1). Przewaga liczebna kobiet wzrasta z wiekiem (zob. wykres 1). W województwie wielkopolskim mężczyźni przeważają w kolejnych grupach wiekowych aż do 39 roku życia (w kraju ta przewaga utrzymuje się do 44 roku życia); średnio w całym przedziale wiekowym 0 – 39 lat na 100 mężczyzn w Wielkopolsce w 2008 r. przypadało 96,2 kobiet (w kraju 96,4 kobiet). Powyżej 80 roku życia kobiet było 2,4-krotnie więcej niż mężczyzn (współczynnik feminizacji wyniósł 240,1; w kraju 238,0). Na wsi mężczyźni przeważają liczebnie dłużej niż w mieście (do 57 roku życia; w mieście do 24 lat, a następnie między 29 a 37 rokiem życia; w kraju, odpowiednio: na wsi do 58 roku życia, w mieście do 25 lat i od 34 do 36 lat). W województwie wielkopolskim w przedziale wiekowym od 0 do 57 lat na 100 mężczyzn na wsi przypadało średnio 94,5 kobiet, podczas gdy w mieście współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej kształtował się na poziomie 102,4.

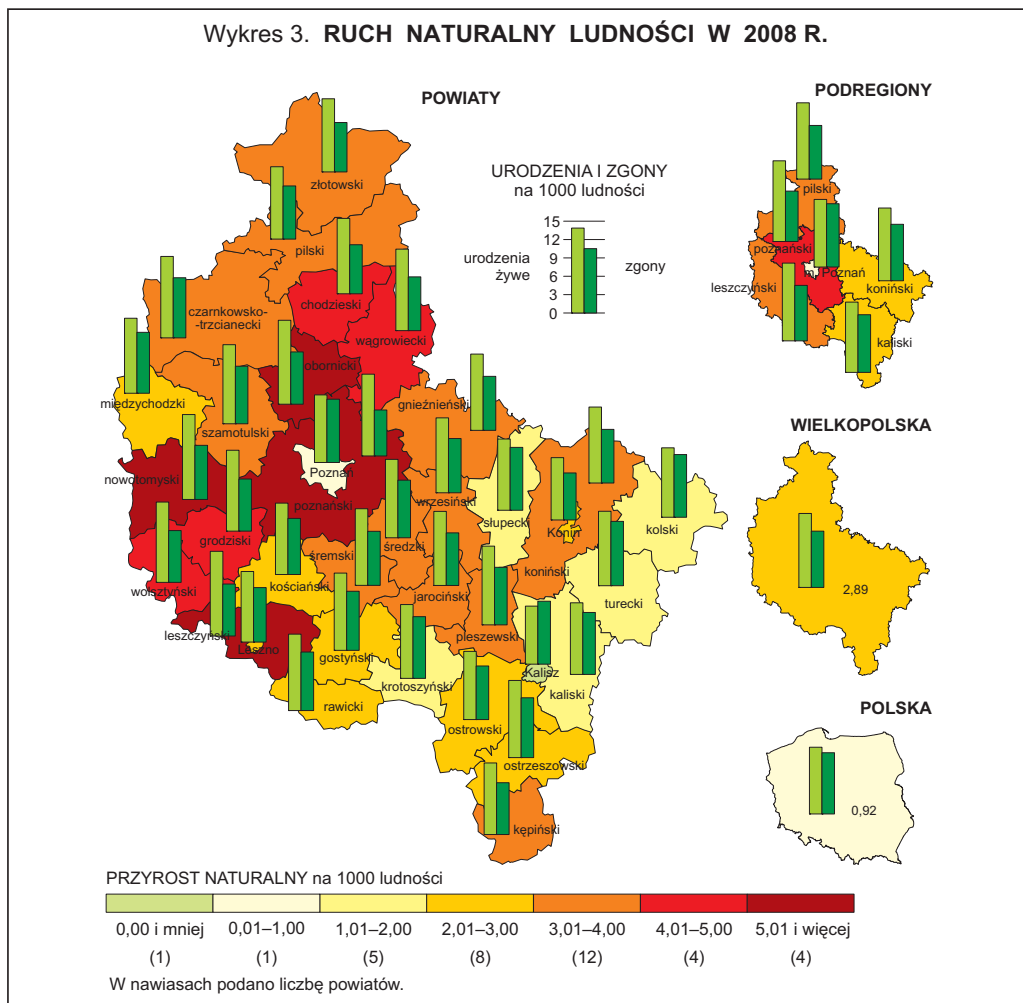
Obserwacja zmian w strukturze ludności według biologicznych grup wieku wskazuje na postępowanie procesu starzenia się mieszkańców województwa wielkopolskiego. Udział ludności z przedziału wiekowego 0–14 lat zmniejszył się z 20,0% w 2000 r. do 16,2% w 2008 r. (*w kraju spadek z 19,1% do 15,3%*), natomiast udział ludności w wieku 50 lat i więcej wzrósł w tym czasie z 26,3% do 31,8% (*w kraju z 27,7% do 33,7%*). Wiek środkowy mieszkańców Wielkopolski w 2008 r. wyniósł 36,1 lat, wobec 33,9 w 2000 r. Mediana wieku w kraju przesunęła się w tym czasie z 35,4 do 37,6 lat.

W 2008 r. nastąpiły dalsze przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku (zob. wykres 2). Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat), która w 2000 r. obejmowała 61,0% populacji województwa wielkopolskiego w 2008 r. stanowiła 65,0% (*w kraju udział ludności w wieku produkcyjnym zwiększył się w tym czasie o 3,7 pkt. do 64,5%*). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 25,4% w 2000 r. do 20,3% w 2008 r. (*w kraju 19,3%; spadek o 5,1 pkt.*). Najmniejszy odsetek stanowi nadal ludność poprodukcyjna, jednak jej liczebność w ciągu 8 lat wzrosła o 10,4%, a udział zwiększył się o 1,2 pkt. do 14,7% (*w kraju 16,2%; wzrost o 1,4 pkt.*). W porównaniu z poprzednim rokiem nieznacznie zmniejszył się współczynnik obciążenia demograficznego (spadek o 0,2 pkt.). W 2008 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim przypadało 53,9 osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym), podczas gdy w 2000 r. 63,8 (*w kraju obciążenie demograficzne zmniejszyło się z 64,5 w 2000 r. do 55,1 w 2008 r.*).

Istotny wpływ na stan ludności mają zjawiska określane jako ruch naturalny. W 2008 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 40925 urodzeń żywych, co w przeliczeniu na 1000 ludności dało współczynnik na poziomie 12,08‰ wobec 10,81‰ przed rokiem i 10,52‰ w 2000 r. (*w kraju współczynnik urodzeń ukształtował się na poziomie 10,87‰ wobec 11,28‰ w 2007 r. i 9,89‰ w 2000 r.*). W 2008 r. zanotowano w Wielkopolsce 31146 zgonów, w tym 228 niemowląt. Współczynnik zgonów, liczony na 1000 ludności, który w 2000 r. wynosił 9,53‰ i w kolejnych latach obniżał się, w 2006 r. ponownie wzrósł do 9,16‰, a w 2008 r. wy-

niósł 9,19‰ (w kraju współczynnik zgonów zwiększył się z 9,62‰ w 2000 r. do 9,95‰ w 2008 r.). Większy wzrost liczby urodzeń żywych (o 7,4% w porównaniu z poprzednim rokiem, przy wzroście liczby zgonów o 0,4%) zwiększył ich przewagę nad liczbą zgonów i w konsekwencji wpłynął na poziom współczynnika przyrostu naturalnego (zob. wykres 3). W 2008 r. w województwie wielkopolskim współczynnik ten wyniósł 2,89‰ (wobec 2,10‰ przed rokiem) i należał do najwyższych w Polsce. Większy przyrost naturalny zanotowano tylko w województwie pomorskim (3,55‰; 2,68‰ w 2007 r.). W 6 województwach (dolnośląskim, lubelskim, łódzkim, opolskim, śląskim i świętokrzyskim) przyrost naturalny był ujemny, ale w skali całego kraju zarejestrowano więcej urodzeń niż zgonów i współczynnik liczony na 1000 ludności wyniósł 0,92‰ (przed rokiem 0,28‰). W województwie wielkopolskim największa przewaga urodzeń żywych nad zgonami wystąpiła w powiatach: poznańskim (gdzie współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 5,84‰), leszczyńskim (5,33‰), obornickim (5,17‰) i nowotomyskim (5,03‰). Ujemny przyrost naturalny wystąpił jedynie w Kaliszu (-0,80‰).

Wielkopolska jest województwem o stosunkowo dużym natężeniu migracyjnym, choć w 2008 r. było ono mniejsze niż w poprzednim roku. Odływ w ruchu wewnętrznym w województwie wielkopolskim dotyczył 40100 osób. Większą liczebność migrantów zanotowano jedynie w województwach mazowieckim i śląskim. Napływ migracyjny w Wielkopolsce objął 42104 osoby, co było 2. wielkością w kraju po województwie mazowieckim (64799 osób). Różnica między napływem a odpływem migracyjnym w ruchu wewnętrznym w województwie wielkopolskim wyniosła 2004 osoby, co lokowało Wielkopolskę na 4. miejscu po województwach: mazowieckim (11119 osób), małopolskim (2801 osób) i pomorskim (2151 osób). Dodatkowo saldo migracyjne zanotowano jeszcze tylko w województwie dolnośląskim (526 osób), natomiast w pozostałych województwach odpływ migracyjny przewyższał napływ. Najwięcej przemieszczeń migracyjnych (ponad 80%) dokonuje się w ramach województwa. Poza Wielkopolską najczęściej cel migracyjny dla Wielkopolan stanowiły województwa ościenne: dolnośląskie i kujawsko-pomorskie. Stamtąd też pochodziło najwięcej osób osiedlających się w Wielkopolsce. Za granicą (głównie w Niemczech, Wielkiej Brytanii i Irlandii) w 2008 r. zamieszkało na stałe 1519 mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 18,0% mniej niż przed rokiem), natomiast z zagranicy (głównie z Niemiec i Wielkiej Brytanii) przybyły tu 643 osoby (o 7,3% więcej niż w 2007 r.). Saldo migracji stałej liczone na 1000 ludności w województwie wielkopolskim w 2008 r. wyniosło 0,33‰ (wobec 0,55‰ przed rokiem), *podczas gdy wskaźnik dla kraju miał wartość ujemną i wyniósł -0,39‰*. Największy napływ migracyjny zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie współczynnik migracji stałej ukształtował się na poziomie 19,03‰, natomiast relatywnie duży odpływ wystąpił w Koninie i Poznaniu, gdzie saldo migracji stałej na 1000 ludności wyniosło, odpowiednio: -7,32‰ i -5,68‰.

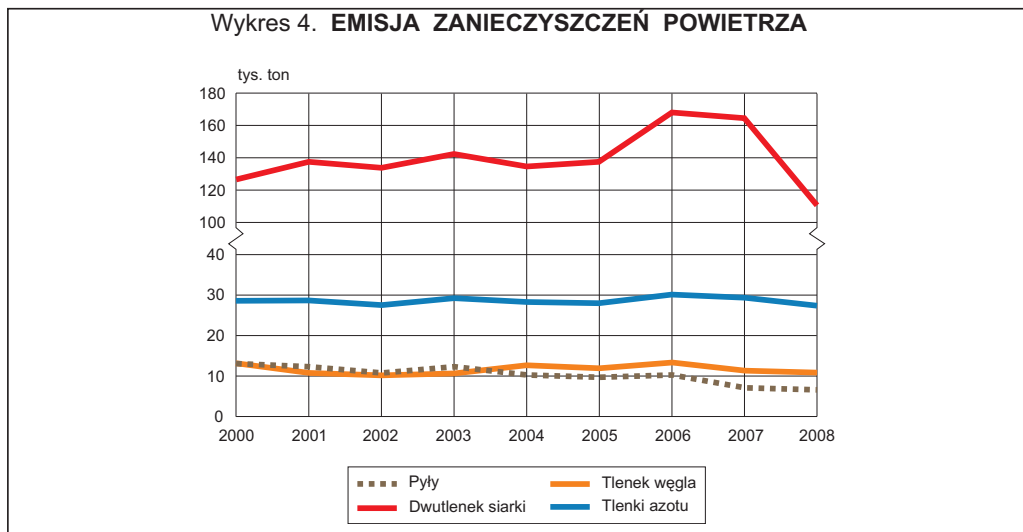
Ochrona środowiska

Na jakość życia mieszkańców w istotny sposób wpływa stan środowiska naturalnego. W 2008 r. w województwie wielkopolskim zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały 6,6 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, pochodzących głównie ze spalania paliw (86,3%). Emisja pyłów zmniejszyła się o 6,1% w porównaniu z poprzednim rokiem i o 50,1% w odniesieniu do roku 2000 (*w Polsce zanotowano spadek emisji, odpowiednio: o 19,0% i o 57,5%*). W skali kraju zanieczyszczenia pyłowe, wyemitowane w 2007 r. w Wielkopolsce, stanowiły 8,6% wobec 7,4% przed rokiem i 7,3% w 2000 r.

W 2008 r. w Wielkopolsce wyemitowano do atmosfery łącznie 18264,7 tys. ton zanieczyszczeń gazowych, z czego 99,1% stanowił dwutlenek węgla. Emisja zanieczyszczeń gazowych zmniejszyła się o 0,2% w porównaniu z poprzednim rokiem ale wzrosła o 7,7% w stosunku do 2000 r. (*w kraju emisja gazów była o 3,1% mniejsza od notowanej w 2007 r., ale w porównaniu z rokiem 2000 wzrosła o 6,2%*). Wśród zanieczyszczeń gazowych najbardziej szkodliwe są tlenki siarki i azotu oraz gazy cieplarniane (dwutlenek węgla i metan). Emisja dwutlenku siarki w Wielkopolsce w 2008 r. wyniosła 110,6 tys. ton (o 32,8% mniej niż przed rokiem); tlenków azotu wyemitowano 27,3 tys. ton (o 7,1% mniej); dwutlenku węgla – 18104,5 tys. ton (o 0,2% więcej); tlenku węgla – 10,9 tys. (o 4,5% mniej), a metanu – 9,9 tys. ton (o 10,2% mniej); zob. wykres 4.

Na 1 km² w 2007 r. wyemitowano przeciętnie 0,2 ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. tyle samo co przed rokiem (0,4 ton w 2000 r.) oraz 5,4 ton zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wobec 7,3 ton na km² przed rokiem (5,9 ton w 2000 r.). Najwięcej przemysłowych

zanieczyszczeń powietrza w województwie wielkopolskim emitują przedsiębiorstwa działające na terenie Konina (32,0% ogółu zanieczyszczeń pyłowych i 56,2% zanieczyszczeń gazowych), a także zlokalizowane w powiecie tureckim (odpowiednio: 10,8% i 24,6%) oraz w Poznaniu (odpowiednio: 14,0% i 9,2%).

W 2008 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego w Wielkopolsce uznano 122 zakłady, tj. o 11 więcej niż przed rokiem. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 90 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 22 zakłady. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano bądź zneutralizowano 1080,3 tys. ton pyłów i 64,7 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych w województwie wielkopolskim w 2008 r., podobnie jak przed rokiem, wyniósł 99,4% (98,7% w 2000 r.; w kraju 99,5% wobec 99,0%). W najwyższym stopniu zanieczyszczenia pyłowe zredukowano w powiatach grodziskim (100%) i tureckim (99,8%) oraz w Koninie (99,7%) i powiecie czarnkowsko-trzcianeckim (98,7%). Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych w Wielkopolsce w ciągu roku zwiększył się z 6,5% do 28,8%. Redukcja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w kraju w 2008 r. wyniosła 50,5% (wobec 50,5% w 2007 r.). W najwyższym stopniu zanieczyszczenia gazowe zostały zredukowane w powiatach ostrzeszowskim (80,0%) i poznańskim (64,5%) oraz w Koninie (36,2%), Poznaniu (27,7%) i Lesznie (23,3%).

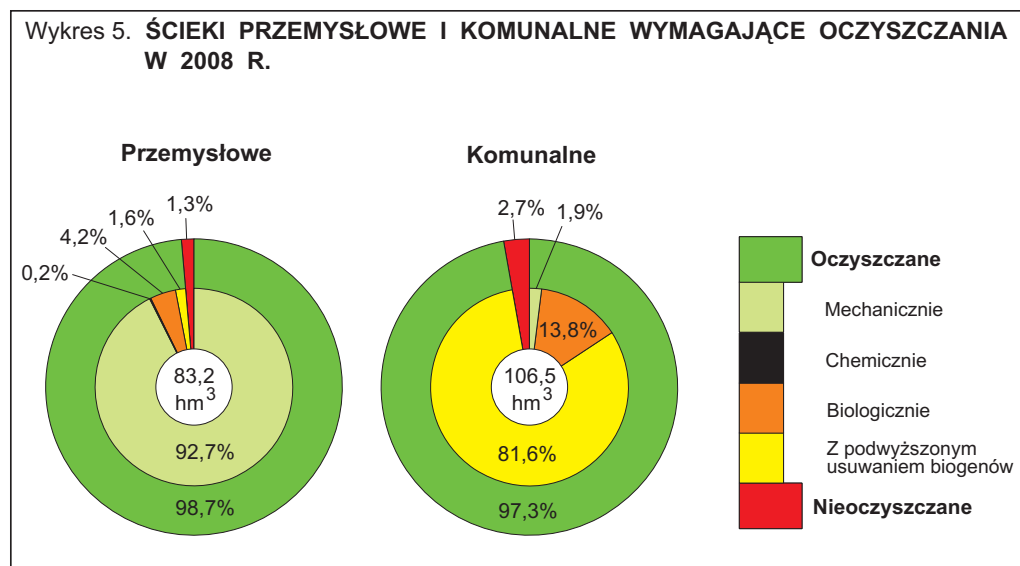
W 2008 r. do wód powierzchniowych na obszarze województwa wielkopolskiego odprowadzono łącznie 1606,8 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, co w skali kraju stanowiło 18,2% (więcej ścieków wytworzyło jedynie województwo mazowieckie – 27,9%). Przeważają ścieki przemysłowe; bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi trafiło ich 1500,2 hm³, z czego 94,5% to wody chłodnicze – umownie czyste (w kraju stanowiły one średnio 87,0%). Z ogółu ścieków w Wielkopolsce oczyszczenia wymagało 189,7 hm³; w 2008 r. oczyszczono je w 97,9% (w kraju w 92,9%).

W 2008 r. w Wielkopolsce wytworzono o 5,2% ścieków mniej niż przed rokiem i o 9,2% mniej niż w 2000 r. (w kraju mniej, odpowiednio: o 7,4% i o 3,9%). Zmniejsza się ilość zanie-

czyszczeń, odprowadzanych do wód lub ziemi bezpośrednio z zakładów przemysłowych; w 2008 r. ilość ścieków przemysłowych zmalała o 5,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i była o 9,1% mniejsza niż w 2000 r. (w kraju odnotowano spadek o 8,4% w stosunku do 2007 r. i o 1,5% w relacji do roku 2000). Ilość zanieczyszczeń odprowadzanych w województwie wielkopolskim siecią kanalizacyjną w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła o 1,6% (w kraju spadła o 0,9%), ale zmniejszyła się w porównaniu z 2000 r. (o 10,2%; w kraju o 16,1%).

W 2008 r. najwięcej ścieków – spośród ogółu oczyszczonych – poddano oczyszczaniu chemicznemu bądź z podwyższonym usuwaniem biogenów (47,6% wobec 16,6% w 2000 r.) (w kraju znaczenie tej metody oczyszczania wzrosło z 26,9% w 2000 r. do 49,9% w 2008 r.). W województwie wielkopolskim nadal duże znaczenie ma mechaniczna metoda oczyszczania ścieków; w 2008 r. w sposób mechaniczny oczyszczono tu 42,6% całkowitej ilości oczyszczanych ścieków przemysłowych i komunalnych (53,3% w 2000 r.; w kraju, odpowiednio: 31,6% w 2008 r. wobec 33,3% w 2000 r.). Ścieki oczyszczane biologicznie w 2008 r. stanowiły w Wielkopolsce 9,8% (30,1% w 2000 r.), podczas gdy w kraju wykorzystanie biologicznych metod oczyszczania kształtowało się na poziomie 18,5% (39,8% w 2000 r.).

Spośród ogółu ścieków wymagających oczyszczania, a niepoddanych temu procesowi (3,7 hm³), w roku 2008 siecią kanalizacyjną odprowadzono 71,9% (w 2000 r. 80,8%; w kraju 53,2% wobec 83,2%).

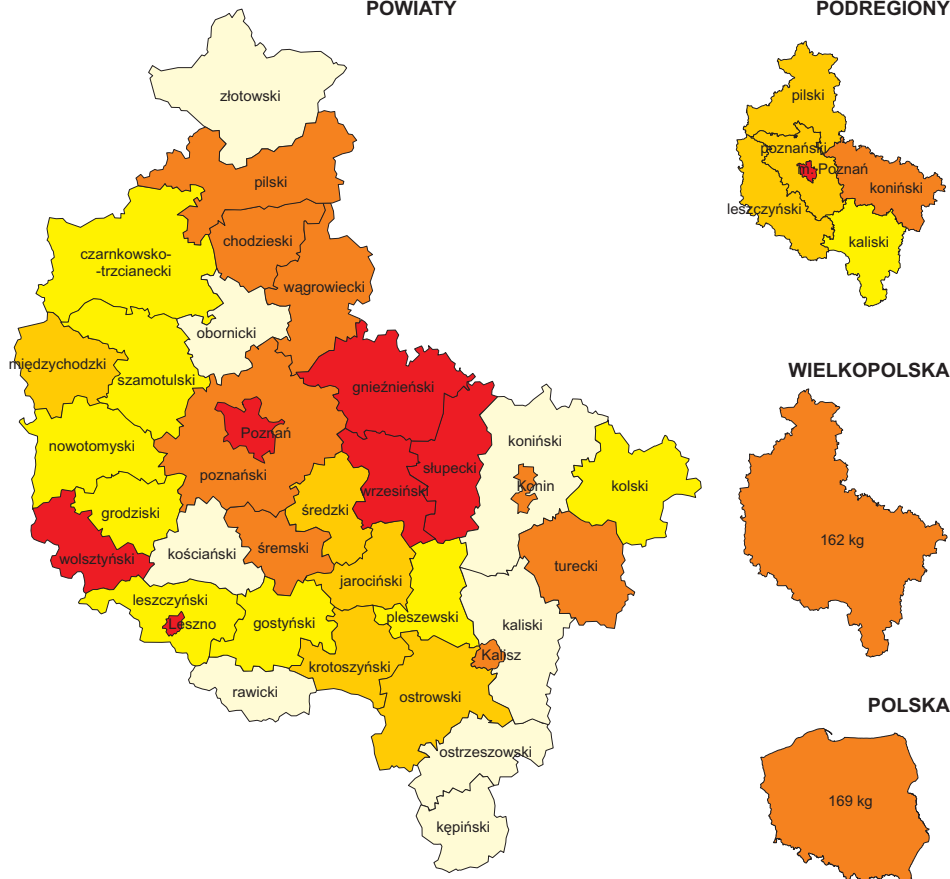
W 2008 r. w województwie wielkopolskim działało 417 oczyszczalni ścieków, w tym 311 komunalnych. Z oczyszczalni tych w 2008 r. skorzystało w Wielkopolsce 63,9% ogólnej liczby mieszkańców. W większości powiatów udział był mniejszy od średniej wojewódzkiej. Najpełniej z oczyszczalni ścieków korzystali mieszkańcy Poznania (99,9% ogólnej liczby ludności), Leszna (99,1%) oraz Konina (95,4%).

W 2008 r. w całym województwie wielkopolskim zakłady oczyszczania zebrały 810,0 tys. ton odpadów komunalnych zmieszanych, z tego 550,5 tys. ton z gospodarstw domowych. Na 1 mieszkańca przypadało 162,3 kg odpadów, tj. o 7,9 kg mniej niż w 2007 r. (zob. wykres 6).

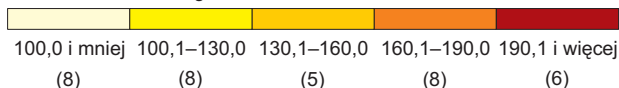
Wykres 6. ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE^a Z GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2008 R.

POWIATY

PODREGIONY

Na 1 mieszkańca w kg

W nawiasach podano liczbę powiatów.

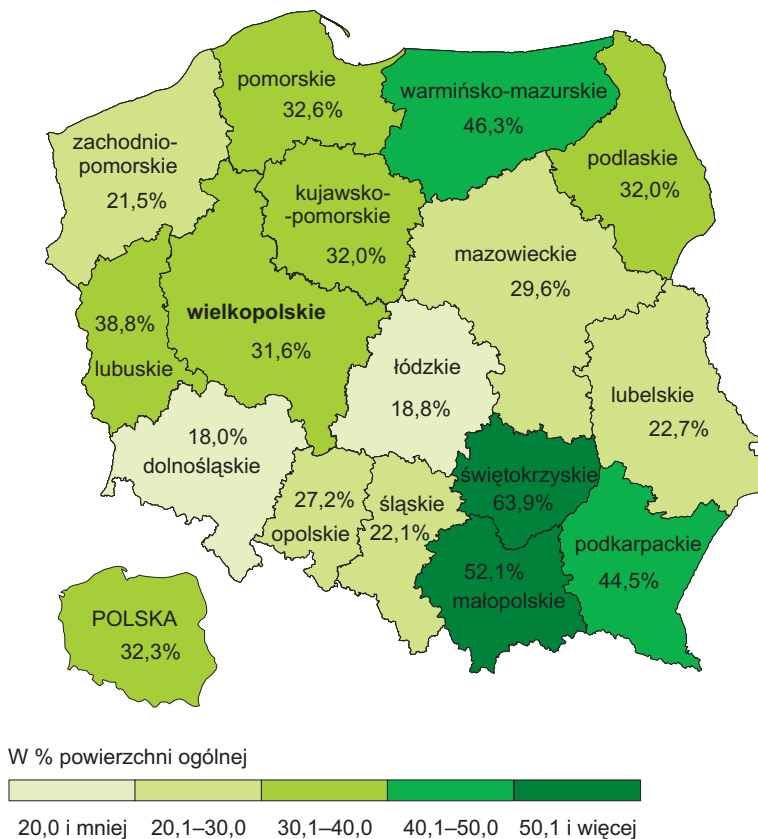
^a Bez wyselekcjonowanych.

Z każdym rokiem coraz powszechniejsze staje się selekcjonowanie odpadów. W 2008 r. w Wielkopolsce zebrano 78,9 tys. ton odpadów komunalnych wyselekcjonowanych, tj. o 42,2% więcej niż przed rokiem. Odpady powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności w przeważającej części (99,7%) zgromadzono na zorganizowanych składowiskach. Według stanu na koniec 2008 r., w województwie wielkopolskim czynne były 84 składowiska o powierzchni 320,6 ha, istniało także 9 składowisk o zakończonej eksploatacji, zajmujących powierzchnię 29,3 ha.

Według stanu na koniec roku 2008, powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona zajmowała w Wielkopolsce 941,7 tys. ha, co stanowiło 31,6% ogólnej powierzchni województwa (zob. wykres 7). W porównaniu z rokiem 2000 obszar ten zwiększył się o 1,0%. W tym samym czasie liczba pomników przyrody wzrosła z 3491 do 3834.

Wykres 7. **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2008 R.**

Stan w dniu 31 XII

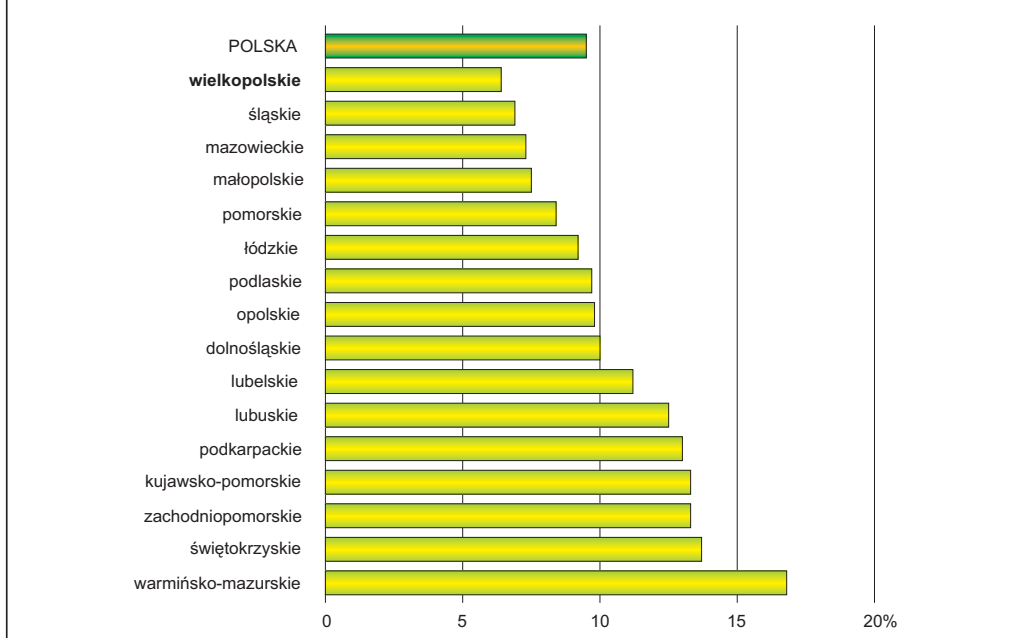

Rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy w Wielkopolsce przedstawia się korzystniej niż w większości pozostałych województw. Według stanu na koniec 2008 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej (uwzględniając pracujących w rolnictwie indywidualnym) wynosiła tu 1332,0 tys., tj. o 1,0% więcej niż przed rokiem. Pracujący stanowili 39,2% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 0,3 pkt. więcej niż w 2007 r.) i 9,7% ogólnej liczby pracujących w kraju (o 0,1 pkt. mniej niż przed rokiem). Pod tym względem Wielkopolskę wyprzedzają jedynie województwa mazowieckie (16,4%; spadek o 0,1 pkt.) i śląskie (11,9%; podobnie jak przed rokiem).

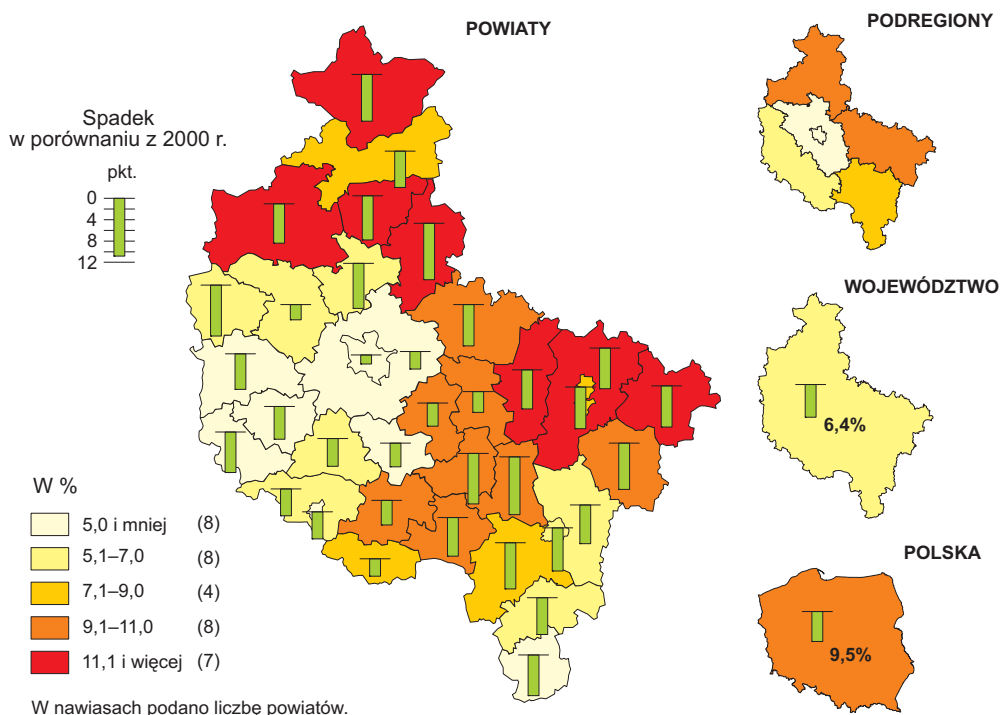
Województwo wielkopolskie ma najniższy w kraju wskaźnik bezrobocia (zob. wykres 8). W końcu grudnia 2008 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła tu 6,4%, tj. o 1,4 pkt. mniej niż w roku poprzednim, o 3,1 pkt. mniej niż przeciętnie w kraju i ponad 2-krotnie mniej niż w województwie warmińsko-mazurskim (gdzie stopa bezrobocia osiągnęła 16,8%).

Wykres 8. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**
Stan w dniu 31 XII

Stosunkowo niski wskaźnik bezrobocia, rozpatrywany dla województwa jako całości, nie odaje rozmiarów tego zjawiska na niższych szczeblach podziału terytorialnego (zob. wykres 9). W 2008 r. najniższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w Poznaniu 1,8% (wobec 2,9% w 2007 r.) oraz w powiatach poznańskim (1,7% wobec 3,3% przed rokiem) i kępińskim (3,0% wobec 3,2%), natomiast najwyższą w powiatach: złotowskim (16,8%; podobnie jak przed rokiem), słupeckim (13,0%; spadek o 2,3 pkt.), konińskim (12,7%; spadek o 6,3 pkt.), wągrowieckim (12,0%; spadek o 4,3 pkt.) i kolskim (12,2%; spadek o 3,8 pkt.). Według stanu na koniec grudnia 2008 r. ewidencja powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce obejmowała 91,4 tys. bezrobotnych, tj. o 19,0% mniej niż w 2007 r. i o 52,7% mniej niż w 2000 r. Pomimo pozytywnych kierunków zmian, nadal istotnym problemem jest bezrobocie młodych oraz długotrwałe poszukiwanie pracy. Wprawdzie liczebność bezrobotnych z grupy wiekowej poniżej 25 lat spadła o 7,8% w porównaniu z poprzednim rokiem, ale udział młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 2,9 pkt. i w końcu 2008 r. wyniósł 23,9% (w kraju wzrost z 19,0% w 2007 r. do 20,7% w 2008 r.). W grupie osób długotrwałe poszukujących pracy roczny spadek liczebności wyniósł 40,8%, a udziału – 16,1 pkt., jednak odsetek bezrobotnych, którzy w ciągu ostatnich 2 lat pozostawali bez pracy łącznie ponad 12 miesięcy, jest nadal znaczący i przekracza 40% (43,7% w końcu 2008 r. wobec 59,8% przed rokiem; w kraju 52,8% wobec 62,6%).

Wykres 9. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2008 R. (W %)**
Stan w dniu 31 XII

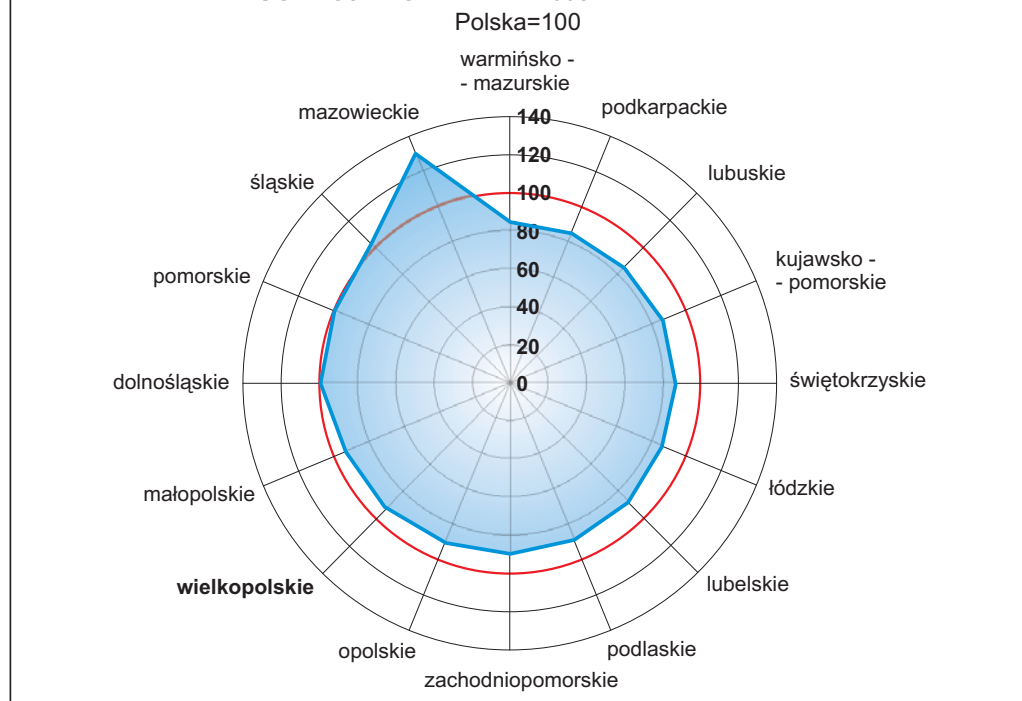
Zgodnie z wynikami reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej, w województwie wielkopolskim udział osób aktywnych zawodowo, tj. pracujących bądź poszukujących pracy (w tygodniu objętym obserwacją), w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w 2008 r. wyniósł średnio 55,0% (54,4% przed rokiem) i był nieco wyższy aniżeli przeciętnie w kraju (54,2%; 53,7% w 2007 r.). W miastach Wielkopolski współczynnik aktywności zawodowej kształtował się poniżej średniej wojewódzkiej i wyniósł 54,0% (53,2% w 2007 r.), podczas gdy na wsi osiągnął 56,4% (przed rokiem 56,1%). Jeszcze większa różnica ujawnia się w ujęciu współczynnika aktywności zawodowej według płci; w przypadku mężczyzn sięgnął on 64,9% (63,6% w 2007 r.), a dla kobiet, podobnie jak przed rokiem, wyniósł 46,1%. Zanotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia, określającego relację liczby pracujących do ludności w wieku 15 lat i więcej; w 2008 r. w województwie wielkopolskim wyniósł on 51,6% wobec 49,9% w 2007 r. (w kraju, odpowiednio: 50,4% wobec 48,6%). W wielkopolskich miastach wskaźnik ten osiągnął 50,7% (48,8% przed rokiem), natomiast na wsi 52,8% (wobec 51,4%). W przypadku mężczyzn wskaźnik zatrudnienia wyniósł 61,9% wobec 59,5% przed rokiem (dla kobiet, odpowiednio: 42,4% wobec 41,3%).

Wydatki Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w 2008 r. zamknęły się kwotą 367,9 mln zł, tj. o 2,7% niższą od wydatkowanej w 2007 r. Ponad 60% środków przeznaczono na realizację programu promocji zatrudnienia (61,7%; 52,3% w 2007 r.), a 32,0% (przed rokiem 42,5%) na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych. W ramach programu promocji zatrudnienia, samorządy powiatów najczęściej przeznaczyły na wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne (36,9%; 34,4% w 2007 r.). Istotny udział w tej grupie wydatków miały także wypłaty środków na podjęcie działalności gospodarczej (30,1%; 28,4% w 2007 r.), a także na: refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego (13,6%; 16,3% przed rokiem), pokrycie kosztów szkoleń (6,6%; 7,7% w 2007 r.), roboty publiczne (7,2%; 6,5% przed rokiem) oraz prace interwencyjne (3,5%; 4,7% w 2007 r.).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W roku 2008 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie wielkopolskim wyniosło 2693,11 zł i było o 9,7% wyższe od notowanego w 2007 r. (*w kraju wzrost o 10,1%*). Przyjęcie jako podstawy porównań roku 2000, ukazuje wzrost przeciętnej płacy w województwie wielkopolskim o 52,0%, *przy średnim wzroście w Polsce o 55,4%*. Przeciętne wynagrodzenie w Wielkopolsce jest mniejsze niż w kraju (zob. wykres 10), a dystans ten ciągle się zwiększa. W 2008 r. przeciętna płaca krajowa przewyższała wynagrodzenie w województwie wielkopolskim o 9,2%, podczas gdy w 2000 r. – o 6,9%.

Wykres 10. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**

Wyższe wynagrodzenie notuje się w sektorze publicznym (o 32,2% wyższe aniżeli w prywatnym; w kraju o 25,7% wyższe), mniejszy jest w tym wypadku także dystans do wielkości krajowej (o 3,7% mniej niż przeciętnie w kraju; w sektorze prywatnym o 8,4% mniej).

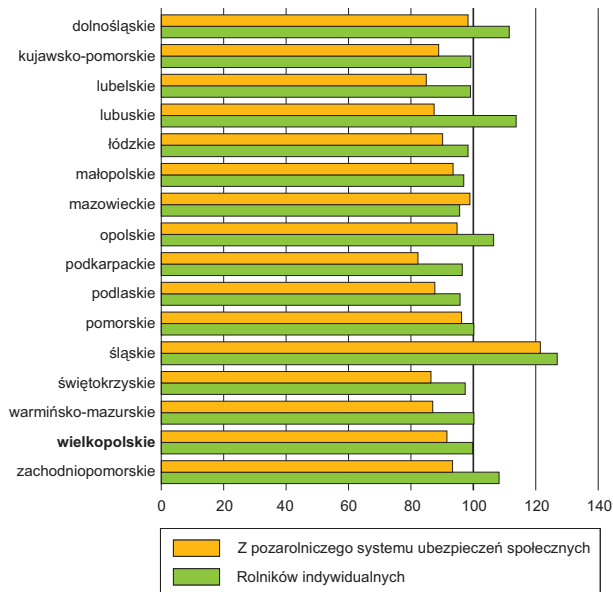
W Wielkopolsce najlepiej byli wynagradzani zatrudnieni w sekcjach: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”, gdzie przeciętne wynagrodzenie przewyższało średnią płacę w województwie o 63,9%, „Górnictwo” (o 54,6% wyższe od średniej) oraz Pośrednictwo finansowe” (o 52,9% wyższe od średniej), natomiast na stosunkowo niskim poziomie utrzymywało się wynagrodzenie zatrudnionych w sekcji „Hotele i restauracje” (o 38,7% poniżej średniej płacy w województwie).

Biorąc pod uwagę jednostki gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9, w 2008 r. w większości powiatów w Wielkopolsce przeciętne wynagrodzenie było niższe od notowanego dla województwa. Podobnie jak w roku poprzednim, poziom ten przekroczyły tylko 3 powiaty: Poznań (gdzie przeciętna płaca była o 22,6% wyższa aniżeli w województwie), Konin (o 2,0% wyższa) oraz powiat poznański (o 1,1% wyższa). Nadal stosunkowo najgorzej byli wynagradzani mieszkańcy powiatów: kępińskiego (gdzie przeciętne wynagrodzenie kształtowało się o 30,5% poniżej średniej płacy w województwie), rawickiego (o 24,9% niżej), jarocińskiego (o 24,8% niżej) oraz grodziskiego (o 23,6% niżej).

W 2008 r. przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim wyniosła 1298,46 zł, tj. o 8,5% mniej niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 11). Na bardziej wyrównanym poziomie kształtowały się emerytury i renty rolników indywidualnych. Świadczenia uzyskiwane z tego tytułu w Wielkopolsce w 2008 r. wyniosły średnio 855,91 zł wobec 857,91 zł w kraju.

Wykres 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.

Polska=100

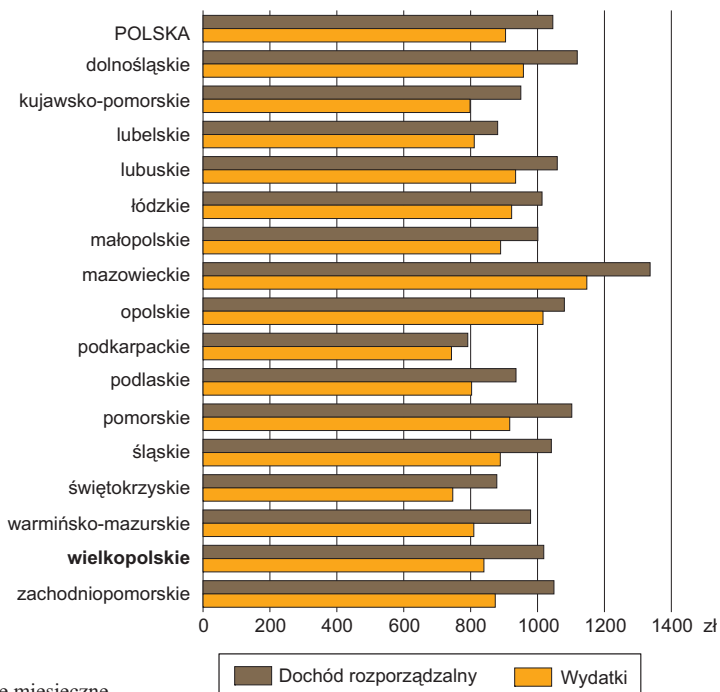
Przyjmując jako płaszczyznę porównań stan w roku 2000, warto zauważyć, że w ujęciu nominalnym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej województwa wielkopolskiego w 2008 r. wzrosło o 52,0% (w kraju o 55,4%), czyli nieco mniej niż przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (odpowiednio: o 63,7%; w kraju o 62,0%). Oznacza to, że w ciągu 8 lat zmniejszył się dystans dzielący poziom dochodów z obu tych źródeł, jednakże dystans między średnimi dla województwa wielkopolskiego i Polski w przypadku wynagrodzeń wzrósł (z 6,9% do 9,2%), a w odniesieniu do świadczeń emerytalnych i rentowych – zmalał (z 10,4% do 9,3%). Dodajmy tu, że ceny towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2000–2008 zwiększyły się średnio o 23,5% w Wielkopolsce i o 23,6% w kraju.

Budżety gospodarstw domowych

W 2008 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim wyniósł 1018,51 zł wobec 1045,52 zł w Polsce. Wielkopolska uplasowała się pod tym względem na 8. miejscu w kraju, czyli o 2 pozycje wyżej aniżeli przed rokiem. Również dochód do dyspozycji, w kwocie 988,04 zł, był mniejszy niż przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1006,57 zł (zob. wykres 12). W porównaniu z rokiem 2000 kwota dochodów rozporządzalnych na osobę w Wielkopolsce zwiększyła się o 68,4%, przy średnim wzroście w kraju o 71,3%.

Wykres 12. DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY^a I WYDATKI^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.

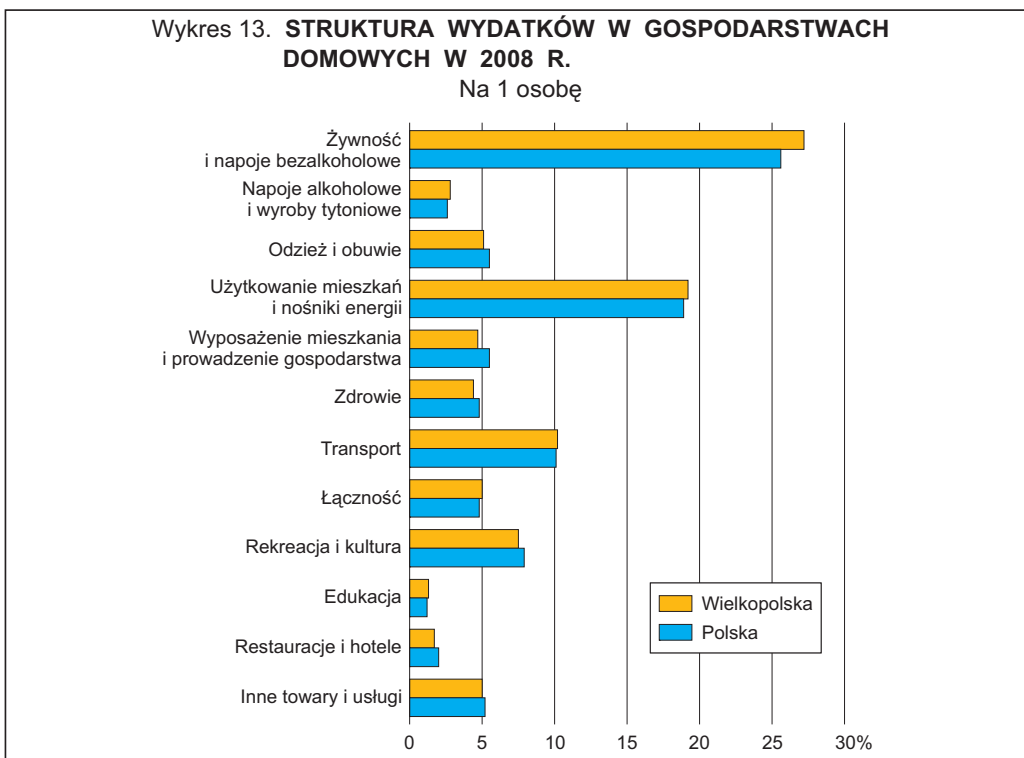
Na 1 osobę

^a Przeciętne miesięczne.

Przeciętne miesięczne nominalne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w 2008 r. w województwie wielkopolskim wyniosły 839,56 zł (w kraju 904,27 zł), tj. o 11,5% wyższym ani- zeli przed rokiem i o 44,5% wyższym od osiągniętego w 2000 r. (w kraju wyższym, odpo- wiednio: o 11,6% i o 50,8%). Stosunek przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do do- chodu rozporządzalnego w Wielkopolsce w 2007 r. kształtował się na poziomie 82,4% i był o 4,1 pkt. niższy od takiej relacji w kraju (86,5%). Przed rokiem różnica ta wynosiła 2,5 pkt. Największe przeciętne wydatki na osobę miały gospodarstwa domowe w województwie mazo- wieckim, a województwo wielkopolskie, podobnie jak przed rokiem, zajmowało pod tym względem 10. pozycję (zob. wykres 12).

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopol- skim kształtuje się podobnie jak w kraju (zob. wykres 13). Nadal najczęściej przeznaczają się na żywność i napoje bezalkoholowe, chociaż w porównaniu z rokiem 2000 udział tej grupy w wy- datkach budżetów domowych zmniejszył się z 31,6% do 27,2% (w 2007 r. wydatki na ten cel stanowiły w Wielkopolsce 27,5%). W kraju żywność i napoje bezalkoholowe w 2008 r. pochłaniały 25,6% wydatków (wobec 30,8% w 2000 r. i 26,6% w 2007 r.). Stosunkowo dużo go- gospodarstwa domowe wydają również na użytkowanie mieszkań i nośniki energii. W 2008 r. ta- kie wydatki w województwie wielkopolskim stanowiły 19,2% (w 2007 r. 17,8%, a w 2000 r. 17,4%; w kraju 18,9% wobec 18,4% przed rokiem i 17,9% w 2000 r.).

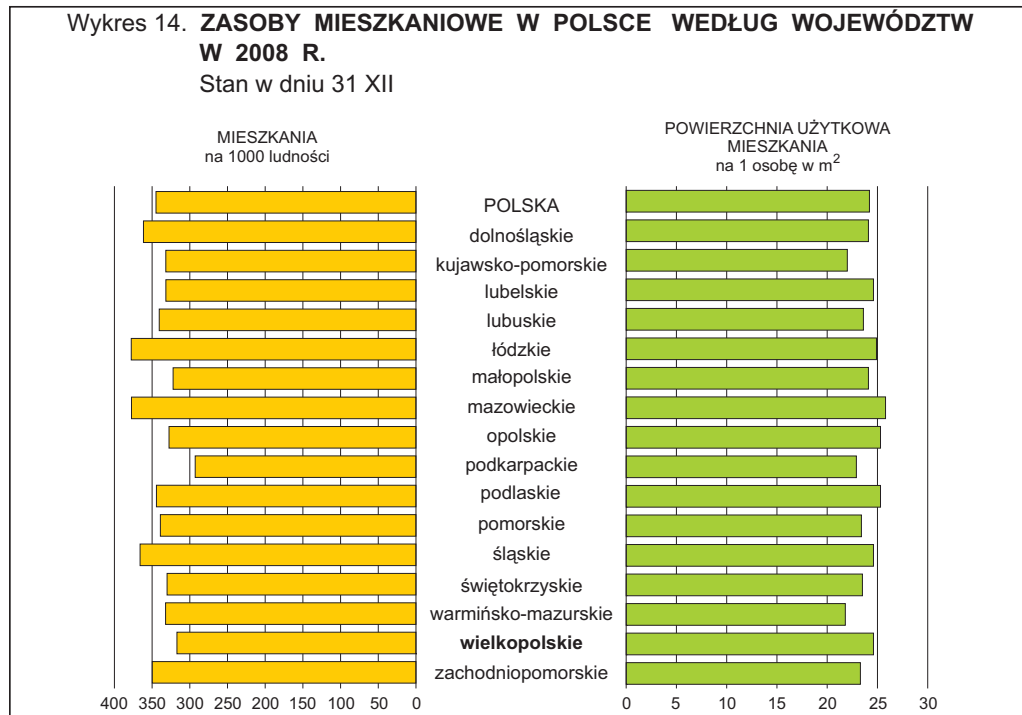
Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. Największy przyrost dotyczy sprzętu audiowizualnego i multimedialnego (odtwarzacze MP3, komputery, drukarki, DVD, telefony komórkowe) oraz AGD (zmywar-

ki do naczyń oraz kuchenki mikrofalowe). Przykładowo, o ile w 2000 r. komputery osobiste posiadało 13,3% wielkopolskich gospodarstw domowych, to w 2008 r. ten odsetek zwiększył się do 57,0%. *W kraju w komputery osobiste było wyposażone 56,4% gospodarstw domowych (w 2000 r. 14,3%).*

W porównaniu z rokiem 2007 najbardziej zwiększyła się liczba gospodarstw domowych wyposażonych w fotograficzne aparaty cyfrowe (38,8% gospodarstw; wzrost o 10,2 pkt.), odtwarzacze DVD (51,8%; wzrost o 8,2 pkt.), odtwarzacze MP3 (28,8%; wzrost o 7,9 pkt.), komputery osobiste z dostępem do Internetu (42,9%; wzrost o 6,4 pkt.), urządzenia do odbioru TV satelitarnej lub kablowej (62,4%; wzrost o 4,8 pkt.) oraz telefony komórkowe (86,0%; wzrost o 3,6 pkt.).

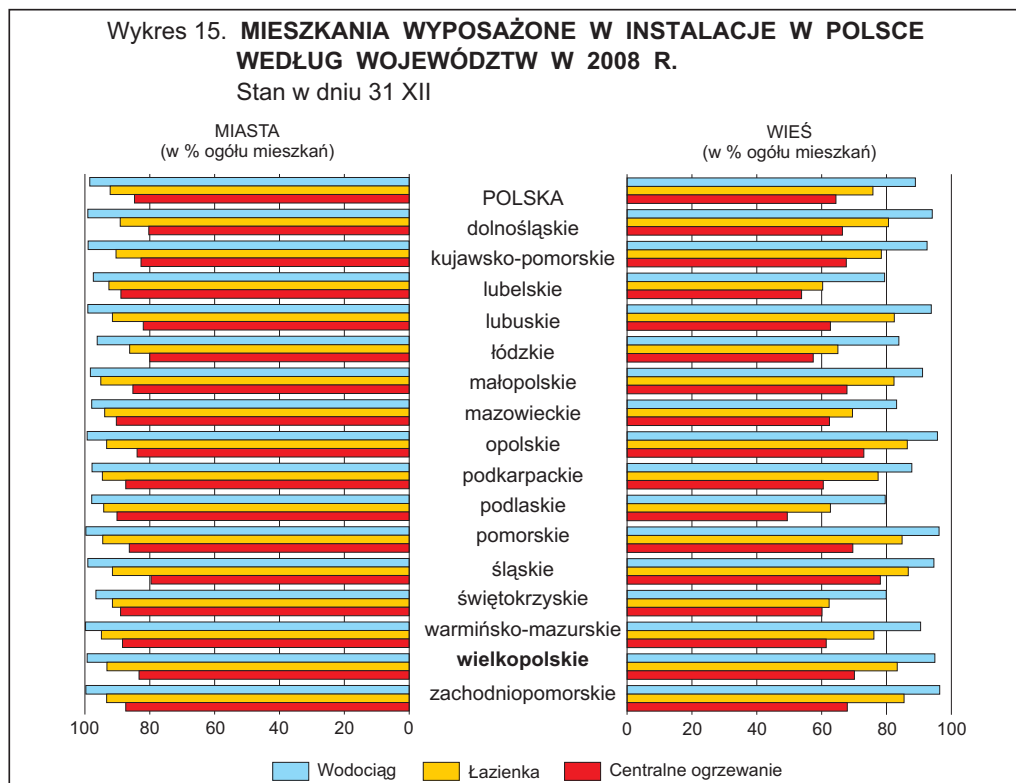
Zasoby mieszkaniowe

Według bilansu zasobów mieszkaniowych, w 2008 r. w województwie wielkopolskim było 1077,1 tys. mieszkań. Podobnie jak w poprzednich latach, pod względem wielkości zasobów Wielkopolska plasowała się na 3. miejscu po województwach mazowieckim i śląskim, a biorąc pod uwagę liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności – zajmowała przedostatnią lokatę w kraju, wyprzedzając jedynie województwo podkarpackie (zob. wykres 14). W 2007 r. na 1000 ludności w Wielkopolsce przypadało średnio 317 mieszkań wobec 345 w kraju. Największe zasoby mieszkaniowe mają miasta na prawach powiatu; wskaźnik liczony na 1000 ludności wyniósł tam, odpowiednio: 415 mieszkań w Poznaniu, 378 mieszkań w Kaliszu, 356 w Koninie i 347 w Lesznie. Stosunkowo najmniejszymi zasobami mieszkaniowymi dysponowały natomiast powiaty: leszczyński (253 mieszkania na 1000 ludności), kaliski (263 mieszkania) oraz grodziski i gostyński (265 mieszkań).

W roku 2008 w województwie wielkopolskim na 1 osobę przypadało przeciętnie 24,6 m² powierzchni użytkowej mieszkania, tj. o 0,4 m² więcej niż przed rokiem i o 5,1 m² więcej niż w 2000 r. (w kraju 24,2 m² wobec 23,8 m² w 2007 r. i 19,2 m² w 2000 r.). Jedno mieszkanie zamieszkiwało tu średnio 3,15 osób (w kraju 2,90 osób), a 1 izbę – 0,80 osób (w kraju 0,78). Mieszkania na wsi miały przeciętnie więcej izb i większą przeciętną powierzchnię użytkową niż w mieście (odpowiednio: 4,35 izb i 92,9 m² wobec 3,73 i 68,8 m² w mieście), ale były też gęściej zaludnione (3,79 osób na mieszkanie i 24,5 m² powierzchni użytkowej na osobę wobec 2,79 osób i 24,7 m² w mieście).

W 2008 r. w województwie wielkopolskim odnotowano dalsze zmiany w wyposażeniu lokali mieszkalnych w podstawowe instalacje. Przez wodociągi było obsługiwane 97,7% mieszkań (podobnie jak przed rokiem). Centralne ogrzewanie miało 78,5% mieszkań (w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost o 0,3 pkt.). Ustęp posiadało 91,0% mieszkań (wzrost o 0,1 pkt.), łazienkę 89,6% mieszkań (wzrost o 0,2 pkt.), a gaz sieciowy 49,3% mieszkań (spadek o 0,1 pkt.). Sytuację w województwie wielkopolskim na tle kraju, z uwzględnieniem przekroju „miasto-wieś”, pokazuje wykres 15.

W roku 2008 w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 16,3 tys. mieszkań, tj. o 14,9% więcej niż przed rokiem. W skali kraju stanowiły one 9,9%. Więcej mieszkań przekazano do eksploatacji tylko w województwie mazowieckim (38,2 tys., tj. 23,1%). W przeliczeniu na 1000 ludności w województwie wielkopolskim oddano średnio 4,8 mieszkań, podczas gdy w kraju – 4,3 mieszkań (zob. wykres 16). Przed rokiem wskaźniki te były nieco

niższe (odpowiednio: 4,2 mieszkań w Wielkopolsce wobec 3,5 w kraju). Najwięcej mieszkań na 1000 ludności zrealizowano w województwach: mazowieckim (7,3 mieszkań wobec 5,8 przed rokiem), pomorskim (6,5 mieszkań; 5,3 w 2007 r.) oraz małopolskim (4,9 mieszkań; 3,8 przed rokiem). W większości wielkopolskich powiatów oddano do użytkowania mniej mieszkań niż przeciętnie województwie (zob. wykres 17). Najwyższy wskaźnik zanotowano w powiecie poznańskim (14,8 mieszkań na 1000 ludności). Średnią wojewódzką przekroczyły także powiaty wrzesiński (6,5 mieszkań) i leszczyński (5,4 mieszkań) oraz Poznań (6,0 mieszkań) i Leszno (5,3 mieszkań). Relatywnie najmniej nowo wybudowanych mieszkań przypadało na 1000 mieszkańców powiatów: gostyńskiego (1,3 mieszkań), pilskiego (1,7 mieszkań) i złotowskiego (2,0 mieszkania) oraz Konina (2,2 mieszkań).

Wykres 16. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**

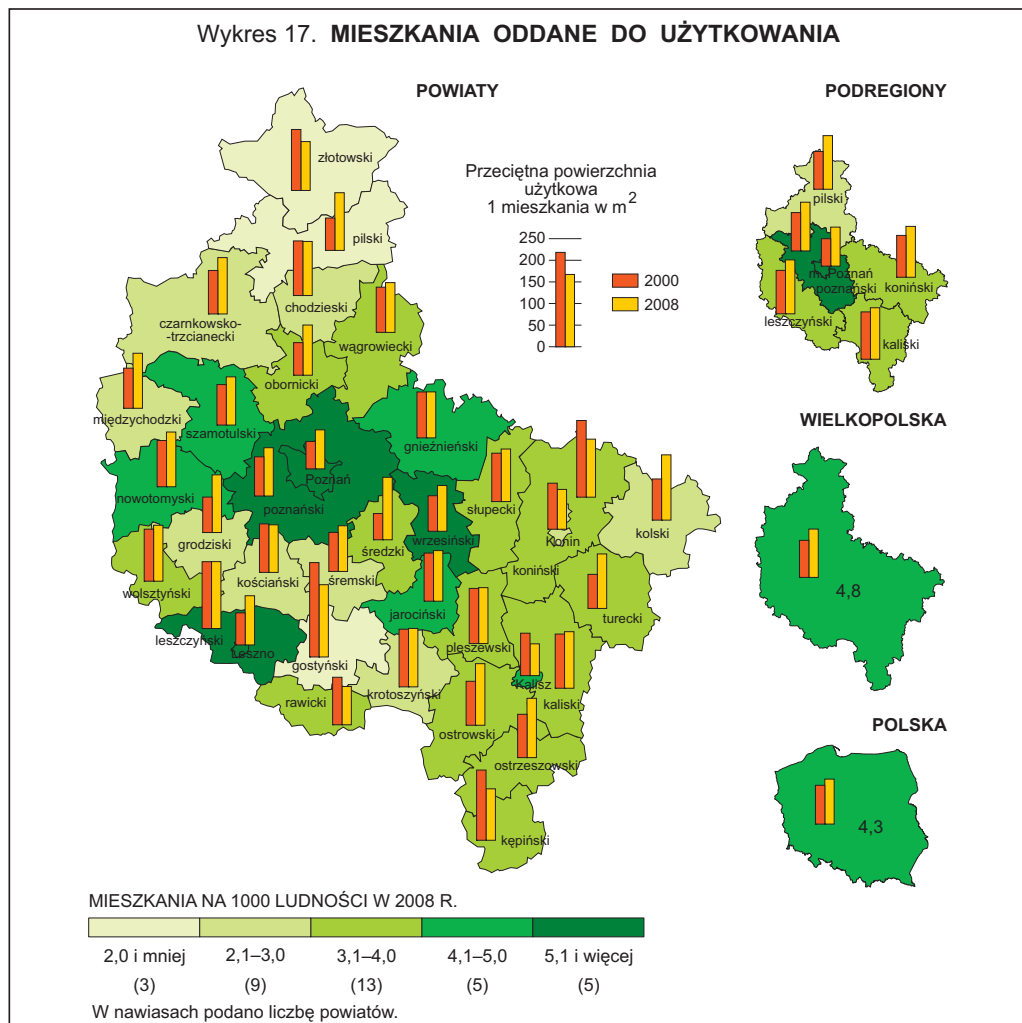

W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw, w 2008 r. w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji 663 mieszkania, przy średniej dla całego kraju 641 mieszkań. Lokowało to Wielkopolskę na 5. miejscu po województwach: mazowieckim (1123 mieszkania), pomorskim (898 mieszkań), małopolskim (726 mieszkań) i warmińsko-mazurskim (683 mieszkania). W województwie wielkopolskim budownictwo mieszkaniowe najintensywniej rozwija się w powiecie poznańskim; w 2008 r. na 1000 zawartych małżeństw przypadało tu 2101 mieszkań. Wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej zanotowano też w Poznaniu (912

mieszkań), w powiecie wrzesińskim (807 mieszkań), w Lesznie (803 mieszkania), w powiecie leszczyńskim (733 mieszkania) oraz w Kaliszu (694 mieszkania). W pozostałych powiatach wartości tego miernika nie przekraczały średniej wojewódzkiej, a najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie gostyńskim, gdzie na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 166 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo budowanych mieszkań w województwie wielkopolskim w 2008 r. wynosiła 111,8 m² (przed rokiem 109,1 m²), przy średniej wielkości w Polsce 104,0 m² (105,6 m² w 2007 r.). Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań Wielkopolska zajmowała 6. miejsce w kraju. Największe mieszkania w 2008 r. oddano do użytkowania w powiatach: gostyńskim (o przeciętnej powierzchni 167,2 m²), leszczyńskim (154,7 m²) i kolskim (151,0 m²) natomiast stosunkowo najmniejszą powierzchnię miały mieszkania zrealizowane w Kaliszu (73,5 m²) oraz w powiecie rawickim (88,5 m²); zob. wykres 17.

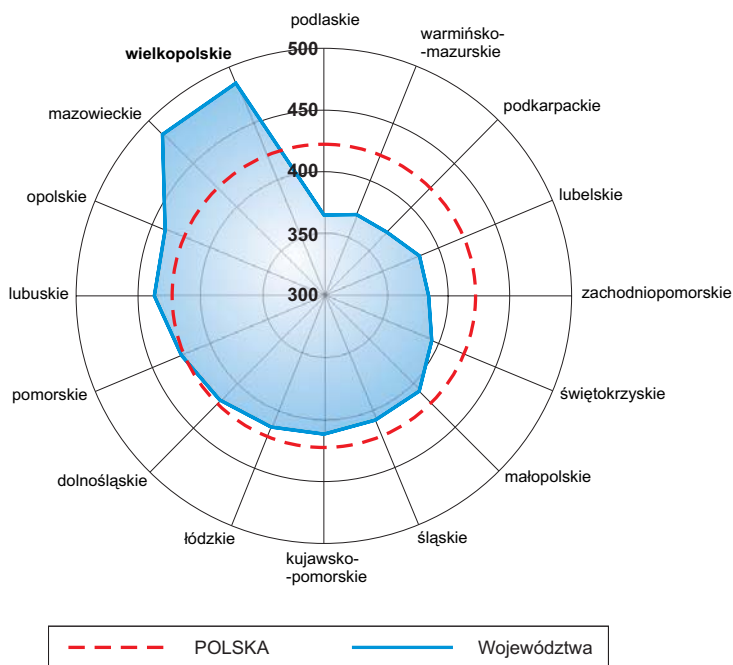
Wykres 17. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

Transport i łączność

Według stanu na koniec 2008 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 1645,5 tys. samochodów osobowych. W ciągu roku przybyło ich 162,5 tys., tj. 11,0%, a przyrost liczby w porównaniu z rokiem 2000 wyniósł 57,4% (przy średnim wzroście w kraju o 60,9%). Na 1000 ludności w Wielkopolsce w 2008 r. przypadały 484 samochody osobowe, tj. o 46 więcej niż przed rokiem i o 62 więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolska od lat utrzymuje pod tym względem czołową pozycję wśród wszystkich województw (zob. wykres 18); dystans dzielący ją od województwa podlaskiego, zajmującego w 2008 r. ostatnią lokatę, wyniósł 118 samochodów (w 2007 r. różnica między tymi województwami wynosiła 98 samochodów).

Wykres 18. **SAMOCHOBY OSOBOWE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**
Stan w dniu 31 XII

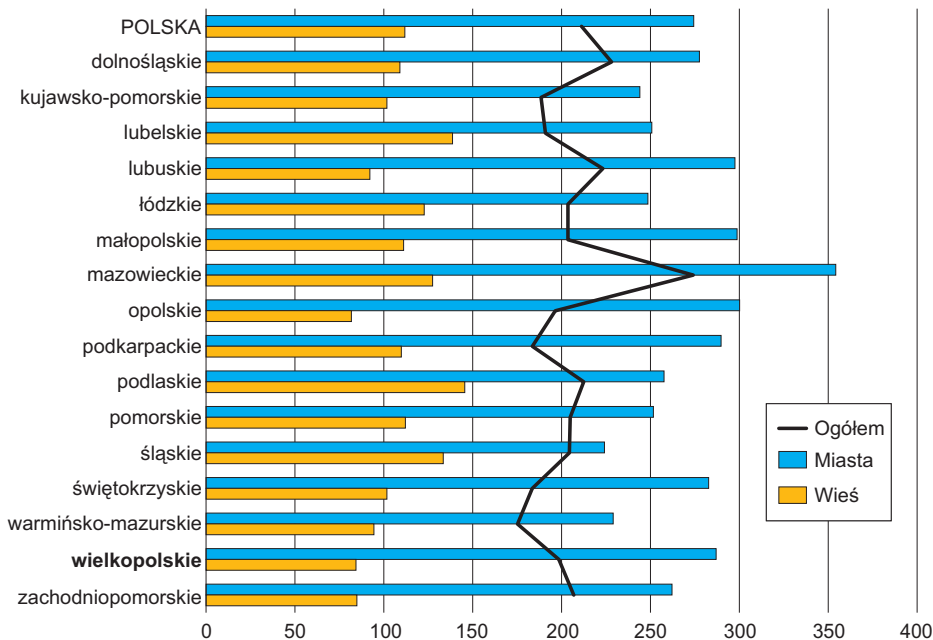
W 2008 r. w Wielkopolsce było zarejestrowane 6,9 tys. autobusów (7,5% ich ogólnej liczby w kraju). W odniesieniu do 2000 r. liczba autobusów w województwie wielkopolskim zwiększyła się o 4,6%, przy średnim wzroście w kraju o 12,2%.

Sieć komunikacji miejskiej w województwie wielkopolskim w 2008 r. obsługiwała 26 miast. Więcej (48 miast) obejmowała jedynie sieć komunikacyjna w województwie śląskim. Pod względem długości linii komunikacyjnych (5251 km) Wielkopolska zajmowała 3. miejsce po województwach śląskim i mazowieckim, dysponując jednak największą siecią komunikacyjną na wsi (1905 km).

W 2008 r. na obszarze województwa wielkopolskiego działało 860 placówek pocztowych operatora publicznego, tj. o 5 mniej niż przed rokiem (*w całym kraju ubyło w tym czasie 35 placówek*). Spadek dotyczył przede wszystkim obszarów wiejskich; w ciągu ostatniego roku liczba placówek pocztowych operatora publicznego na wsi zmniejszyła się o 14, podczas gdy w miastach otwarto 9 nowych placówek tego typu. Pomimo spadku, nadal na wsi placówek pocztowych jest więcej niż w mieście. W 2008 r. w województwie wielkopolskim na 1 placówkę przypadało średnio 3951 osób (*w Polsce 4513 osób*); w miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 4495 osób wobec 3417 osób na wsi (*w kraju, odpowiednio: 5902 wobec 3297*).

Operatorzy niepubliczni w województwie wielkopolskim w 2008 r. prowadzili 118 placówek pocztowych, tj. 8,0% wszystkich jednostek tego typu w Polsce. Większy udział miały tylko 3 województwa: śląskie, mazowieckie i dolnośląskie. Większość takich placówek w Wielkopolsce (112) znajdowała się w miastach. Na 1 placówkę operatora niepublicznego w województwie wielkopolskim w 2008 r. przypadało 28,8 tys. ludności (17,1 tys. w miastach) wobec 26,0 tys. w kraju (*w miastach 16,3 tys.*).

Wykres 19. **STANDARDOWE TELEFONICZNE ŁĄCZA GŁÓWNE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**
Stan w dniu 31 XII

Liczba abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej (standardowe łącza główne) w 2008 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 674,3 tys. i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 10,5%, a w porównaniu z rokiem 2000 –

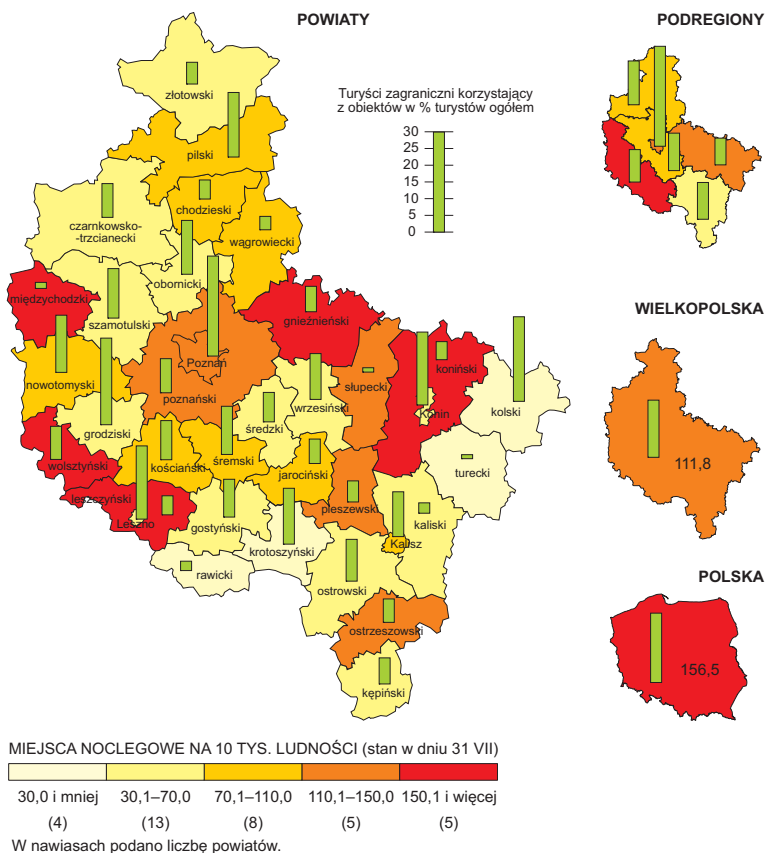
o 22,2% (w kraju spadek, odpowiednio: o 10,3% i o 25,1%). W miastach liczba abonentów była o 9,8% mniejsza niż przed rokiem i 11,4% mniejsza niż w 2000 r. Na wsi liczba abonentów zmniejszyła się o 13,4% w porównaniu z 2007 r. i o 49,4% w odniesieniu do 2000 r. Podobnie jak w poprzednich latach, w 2007 r. w miastach województwa wielkopolskiego w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało ponad 3-krotnie więcej telefonów niż na wsi (odpowiednio: 286,9 wobec 84,3; w kraju 274,3 wobec 111,8). Biorąc pod uwagę ogólną liczbę abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, Wielkopolska tak jak przed rokiem znalazła się na 3. miejscu w Polsce po województwach mazowieckim i śląskim, ale wskaźnik liczony na 1000 ludności (średnio 198,5 abonentów, przy przeciętnej w kraju 211,1), podobnie jak w 2007 r. lokował województwo wielkopolskie na miejscu 10. (zob. wykres 19).

Według stanu na koniec 2008 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 372,1 tys. abonentów telewizji kablowej. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ta spadła o 8,9%, przy średnim spadku w kraju o 4,2%. Pod względem liczby abonentów Wielkopolska zajmuje 3. lokatę. W przeliczeniu na 1000 ludności w 2008 r. przypadało tu 109,5 abonentów telewizji kablowej (przed rokiem 120,6), tj. nieco więcej niż przeciętnie w kraju (108,2 abonentów). Wskaźnik ten lokował województwo wielkopolskie dopiero na 10. miejscu, tj. o 2 pozycje niżej aniżeli przed rokiem.

Baza noclegowa

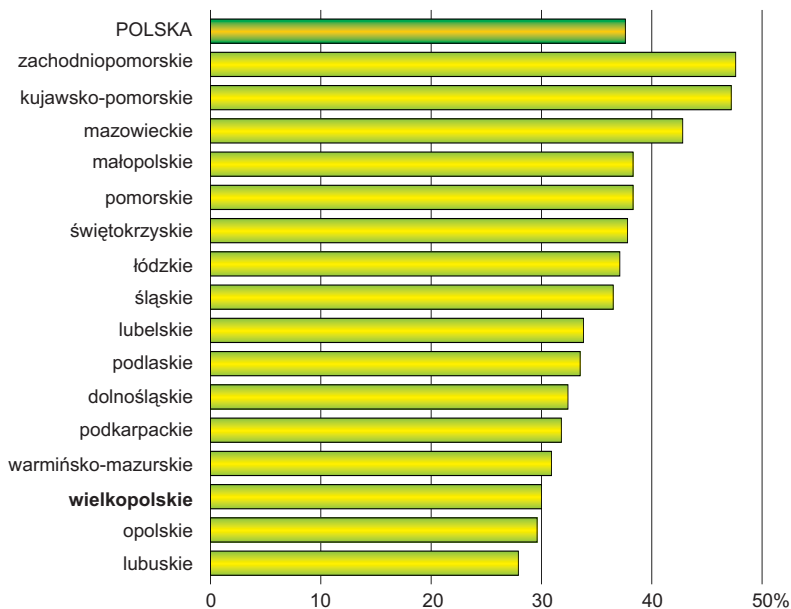
Według stanu na koniec lipca 2008 r. turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w województwie wielkopolskim dysponowały 38,0 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba miejsc wzrosła o 3,9%, ale była o 9,7% mniejsza niż w 2000 r. W kraju zanotowano, odpowiednio: wzrost w stosunku do 2007 r. (o 2,6%) i spadek w relacji do 2000 r. (o 8,4%). W ciągu roku stosunkowo najwięcej miejsc noclegowych przybyło w obiektach hotelowych (wzrost o 14,8%; w kraju o 10,6%). Baza hotelowa w województwie wielkopolskim, według stanu w końcu lipca 2008 r., obejmowała 162 hotele, 19 moteli, 16 pensjonatów i 68 „innych” obiektów hotelowych o łącznej liczbie 18,1 tys. miejsc noclegowych. W 2008 r. z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Wielkopolsce skorzystało 1503,5 tys. turystów (o 8,7 więcej niż przed rokiem; w kraju o 3,2% więcej), w tym 257,4 tys. turystów z zagranicy (o 4,0% więcej niż w 2007 r.; w kraju o 7,8% mniej). Liczba ta stanowiła 17,1% wszystkich turystów w województwie wielkopolskim (w kraju 20,7%) i 6,4% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających Polskę (w 2007 r. 5,6%). W wielkopolskich obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania w 2008 r. gościom z zagranicy udzielono łącznie 528,6 tys. noclegów, tj. o 17,7% więcej niż przed rokiem (w kraju o 6,8% mniej), co stanowiło 17,5% ogółu noclegów udzielonych w województwie (w kraju 18,0%). Odsetek noclegów udzielonych obcokrajowcom w Wielkopolsce w skali kraju stanowił 5,2% (4,1% w 2007 r.).

Wykres 20. **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2008 R.**

Wykorzystanie bazy noclegowej w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie. W 2008 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania wyniósł tu średnio 30,0%, czyli o 1,3 pkt. więcej niż w 2007 r. (w kraju 37,6% wobec 37,8% w 2007 r.), ale nadal nie osiągnął poziomu z 2000 r. (33,6%). Pod względem wykorzystania miejsc noclegowych Wielkopolska zajmuje jedną z niższych pozycji w kraju (zob. wykres 21). W największym stopniu dostępną bazę noclegową wykorzystano w powiecie wągrowieckim (43,8%; w 2007 r. 46,1%), a także w powiecie gostyńskim (39,0%; w 2007 r. 47,9%), Lesznie (36,6%; w 2007 r. 32,7%), Koninie (35,6%; w 2007 r. 39,6%), powiecie tureckim (35,4%; w 2007 r. 24,8%), Poznaniu (35,4%; w 2007 r. 32,0%) oraz w powiecie wrzesińskim (35,0%; w 2007 r. 30,6%), natomiast najslabiej – w powiatach: kaliskim (9,7%; w 2007 r. 13,6%), grodziskim (13,1%; w 2007 r. 14,3%) i jarocińskim (15,7%; w 2007 r. 15,1%). Spośród ogółu turystów odwiedzających Wielkopolskę najczęściej skorzystało z bazy noclegowej w Poznaniu (35,4%), a także w powiatach: konińskim (11,3%), poznańskim (9,4%) i gnieźnieńskim (4,8%). Turyści zagraniczni najczęściej korzystali z miejsc noclegowych w Poznaniu (62,0% ogólnej liczby obcokrajowców).

Wykres 21. **STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**

^a W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania.

W wielkopolskich obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania w 2008 r. funkcjonowało 247 restauracji, 79 stołówek, 99 punktów gastronomicznych oraz 145 barów i kawiarni. W porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się liczba restauracji w „pozostałych” obiektach noclegowych turystyki (o 17 mniej), ale jednocześnie przybyło 28 nowych restauracji w obiektach hotelowych.

Ochrona zdrowia

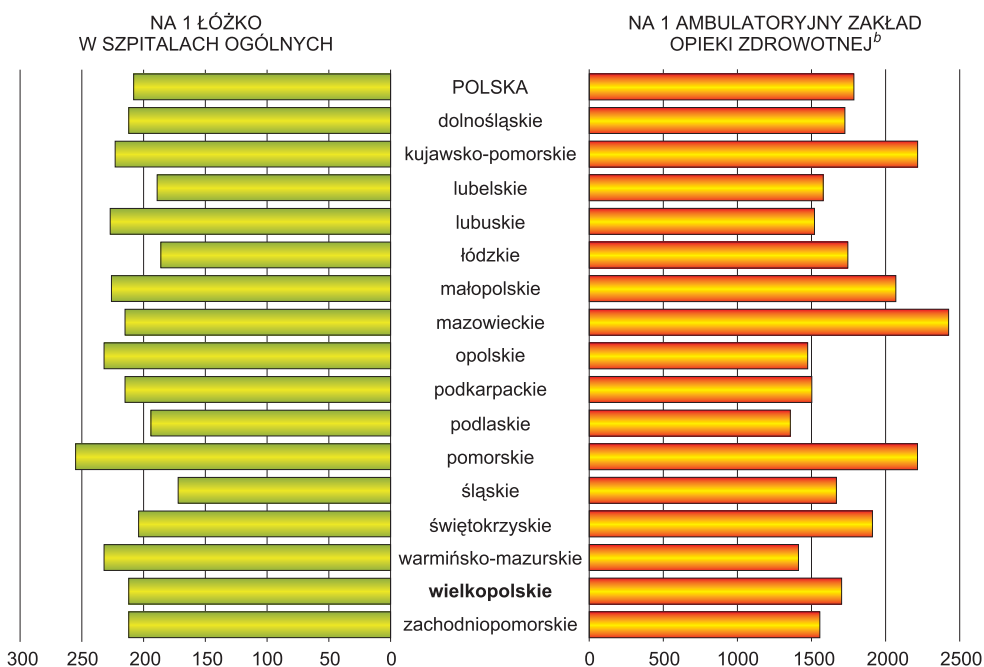
Według danych Ministerstwa Zdrowia, w roku 2008 wśród pracowników medycznych w województwie wielkopolskim było 5532 pracujących lekarzy, 681 dentyistów, 13620 pielęgniarek, 1906 położnych i 2101 farmaceutów. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się liczebność wszystkich wymienionych grup zawodowych, z wyjątkiem farmaceutów, a w odniesieniu do roku 2000 – z wyjątkiem lekarzy. Pomimo spadku ich ogólnej liczby (o 8,9%), w województwie wielkopolskim przybyło lekarzy specjalistów (wzrost średnio o 0,5%), w tym z II stopniem specjalizacji (o 8,7%), szczególnie w zakresie okulistyki (o 52,8%), chirurgii (o 47,3%) oraz ginekologii i położnictwa (o 26,7%).

Rozwija się ambulatoryjna opieka zdrowotna obejmująca zakłady opieki zdrowotnej i praktyki lekarskie. W 2008 r. w województwie wielkopolskim działało 1295 zakładów, zarejestrowano także 700 praktyk lekarskich prowadzonych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. W 2008 r. w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono

łącznie 24223,2 tys. porad, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem (w stosunku do roku 2000 więcej o 39,2%). Liczba porad na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego wyniosła 6,6 w przypadku porad lekarskich i 0,6 dla porad stomatologicznych (*przy średniej dla Polski, odpowiednio: 6,8 i 0,8*). Dla porównania, w 2000 r. w Wielkopolsce na 1 mieszkańca udzielono 4,8 porad lekarskich i 0,4 porad stomatologicznych (*w kraju, odpowiednio: 5,4 i 0,7*).

W 2008 r. wielkopolskie szpitale ogólne dysponowały 16,0 tys. łóżek (łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków). Na 10 tys. ludności przypadało tu 47,2 łóżek, *przy przeciętnej dla kraju 48,1*, co lokowało Wielkopolskę na 6. miejscu w kraju, po województwach: śląskim (58,0 łóżek), łódzkim (53,6), lubelskim (52,9), podlaskim (51,4) i świętokrzyskim (49,0). Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w województwie wielkopolskim przypadało średnio 212 osób (*wobec 208 osób w kraju*), tj. nieco mniej niż przed rokiem (odpowiednio: 220 osób *wobec 218 w kraju*), ale więcej niż w roku 2000 (odpowiednio: 208 osób *wobec 200*). Wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na ambulatoryjny zakład opieki zdrowotnej w 2008 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 1703 osoby i był o 83 osoby niższy od średniej dla kraju (w 2007 r. różnica była nieco mniejsza, odpowiednio: 1683 osoby *wobec 1747 osób w kraju*, podczas gdy w 2000 większa, odpowiednio: 4384 *wobec 3866*). Wśród pozostałych województw w 2008 r. Wielkopolska uplasowała się na 9. miejscu (zob. wykres 22).

Wykres 22. **LUDNOŚĆ^a OBJĘTA OPIEKĄ ZDROWOTNĄ W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**

a Stan w dniu 31 XII. b Zakłady opieki zdrowotnej łącznie z praktykami lekarskimi.

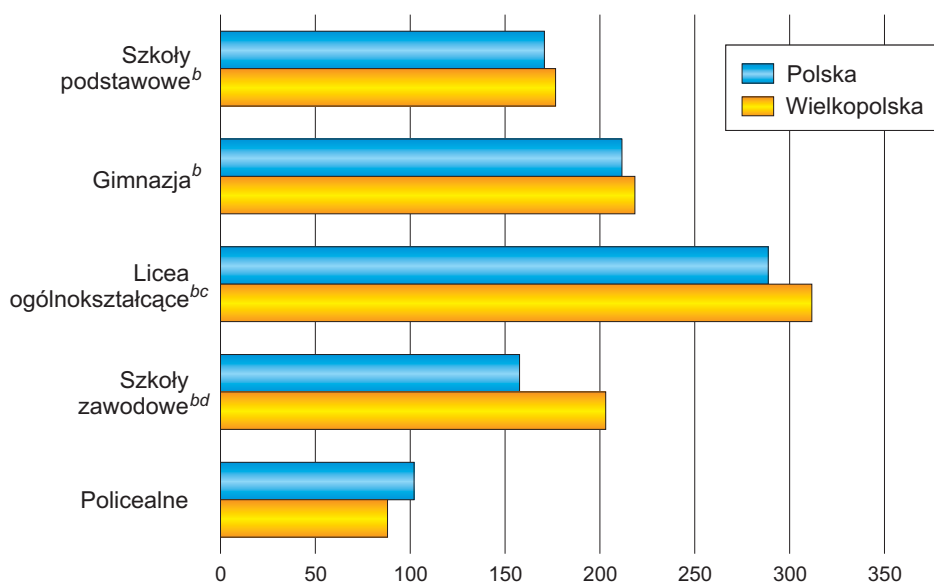
Edukacja

W roku szkolnym 2008/2009 edukacja na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i policealnym, łącznie ze szkołami dla dorosłych, objęła 557,4 tys. osób, tj. o 2,3% mniej niż przed rokiem. Do szkół dla dzieci młodzieży (nie wliczając szkół policealnych) uczęszczało 494,9 tys. uczniów, z tego 7,8 tys. uczyło się w szkołach specjalnych.

W większości typów szkół w Wielkopolsce na 1 placówkę przypada więcej uczniów niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 23). Nauczaniem w zakresie szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2008/2009 w województwie wielkopolskim objęte było 217,3 tys. uczniów (o 2,8% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 2,4 tys. uczyło się w szkołach specjalnych. Na 1 szkołę podstawową w Wielkopolsce (nie wliczając szkół specjalnych) przypadało średnio 177 uczniów (w poprzednim roku 179 uczniów), tj. o 6 osób więcej niż przeciętnie w kraju (171 uczniów wobec 173 przed rokiem). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 368 uczniów na 1 szkołę wobec średnio 105 uczniów na wsi. Relatywnie najwięcej uczniów uczyło się w szkołach podstawowych w Koninie, gdzie na 1 szkołę przypadało przeciętnie 429 uczniów, natomiast najmniej w powiecie kaliskim – 92 uczniów.

W wielkopolskich gimnazjach dla młodzieży w roku szkolnym 2008/2009 uczyło się 129,5 tys. osób (o 4,7% mniej niż przed rokiem), w tym 2,8 tys. w szkołach specjalnych. Wielkopolskie gimnazja dla młodzieży (bez szkół specjalnych) miały przeciętnie 218 uczniów (o 12 mniej niż w poprzednim roku), przy średniej w kraju – 212 uczniów (225 uczniów w roku 2007/2008). Wyższy wskaźnik notuje się w miastach niż na wsi (odpowiednio: 296 uczniów wobec 150).

Wykres 23. LICZBA UCZNIÓW NA 1 SZKOŁĘ^a W ROKU SZKOLNYM 2008/2009
Stan na początku roku szkolnego

^a Bez szkół specjalnych. ^b Dla dzieci i młodzieży. ^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^d Łącznie z technikami uzupełniającymi i szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Do liceów ogólnokształcących (łącznie z uzupełniającymi) w roku szkolnym 2008/2009 w województwie wielkopolskim uczęszczało 57,1 tys. uczniów, tj. o 3,3% mniej niż przed rokiem. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 liceum przypadało średnio 312 uczniów wobec 289 w kraju (w poprzednim roku szkolnym było to 326 uczniów wobec 296 w kraju), natomiast w liceach ogólnokształcących i uzupełniających specjalnych wskaźnik wyniósł 14 uczniów (wobec 18 przed rokiem) i był niższy aniżeli w kraju (22 uczniów na szkołę wobec 38 przed rokiem).

Liczba uczniów kontynuujących naukę w szkołach zawodowych dla młodzieży (w szkołach zasadniczych, liceach profilowanych, technikach i technikach uzupełniających, w szkołach przysposabiających do zawodu, a także w szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe) w roku szkolnym 2008/2009 wyniosła 90,9 tys. (w tym 2,4 tys. osób uczyło się w szkołach zawodowych specjalnych). Na 1 szkołę zawodową dla młodzieży (bez szkół specjalnych) przypadało 207 uczniów, przy średniej w kraju 157 uczniów (przed rokiem, odpowiednio: 196 wobec 172 w kraju). W szkołach zawodowych specjalnych (łącznie z przysposabiającymi do pracy) uczyło się średnio 29 uczniów (przed rokiem 31), podczas gdy w kraju na 1 szkołę tego typu przypadało 32 uczniów (przed rokiem 34).

W wielkopolskich szkołach policealnych naukę kontynuowało 31,8 tys. uczniów, tj. o 19,1% więcej niż przed rokiem. Na 1 placówkę przypadało tu 88 uczniów wobec 102 w kraju (przed rokiem, odpowiednio: 78 uczniów wobec 90).

W roku 2008/2009 na 38 wyższych uczelniach w Wielkopolsce studiowało 180,4 tys. studentów (o 0,9% mniej niż przed rokiem), w tym 1,8 tys. cudzoziemców. Wielkopolscy studenci stanowili 9,4% ogółu osób studiujących w kraju. W porównaniu z rokiem 2000 w województwie wielkopolskim przybyło 13 wyższych uczelni, a ogólna liczba studentów zwiększyła się w tym czasie o 43,0% (w kraju o 22,1%). Na studiach stacjonarnych zarejestrowanych było 47,6% ogólnej liczby studentów, a na niestacjonarnych 52,4% (w kraju udziały te wyniosły, odpowiednio: 48,1% i 51,9%). Proporcje te kształtowały się różnie na poszczególnych uczelniach. Wyłączając te szkoły wyższe, których studenci stanowili mniej niż 2,0% ogółu studiujących w województwie wielkopolskim, największy odsetek studentów stacjonarnych miały: Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (68,1%), Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (67,1%) i Politechnika Poznańska (64,6%), natomiast najmniejszy był udział tej grupy studentów w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Poznaniu (0,9%).

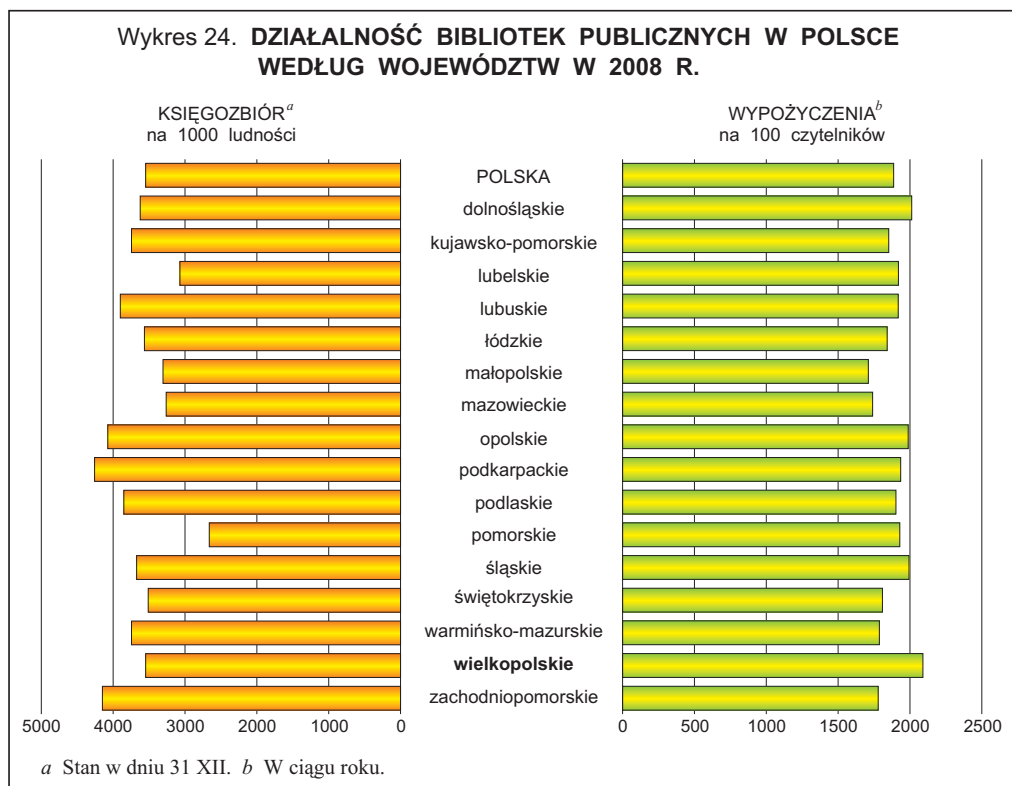
Największą uczelnią w Wielkopolsce jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; w roku 2008/2009 koncentrowało się tam 26,0% ogólnej liczby studentów w Wielkopolsce.

Kultura

W 2008 r. w województwie wielkopolskim działało 720 bibliotek i filii oraz 222 punkty biblioteczne. W skali kraju wielkopolskie placówki biblioteczne stanowiły 9,4% (w przypadku bibliotek udział wynosił 8,6%, a dla punktów bibliotecznych – 14,3%). Na 1 placówkę biblioteczną w Wielkopolsce przypadało w tym czasie średnio 3607 osób (2924 osoby w 2000 r.), podczas gdy w kraju 1 placówka obsługiwała przeciętnie 3823 osoby (3364 osoby w 2000 r.).

Księgozbiór wielkopolskich bibliotek publicznych w 2008 r. obejmował 12050,0 tys. woluminów, co stanowiło 8,9% zasobów bibliotecznych w kraju i plasowało Wielkopolskę na 3. miejscu, po województwach śląskim i mazowieckim. Na 1 bibliotekę w województwie wielko-

polskim przypadają średnio 16736 woluminów, czyli więcej niż *przeciętnie w kraju (16064 woluminy)*, jednak pod względem wielkości księgozbioru przeliczonej na 1000 mieszkańców, Wielkopolska, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3547 egzemplarzy (*tylko samo co w kraju*), zajmowała dopiero 11. miejsce (zob. wykres 24).

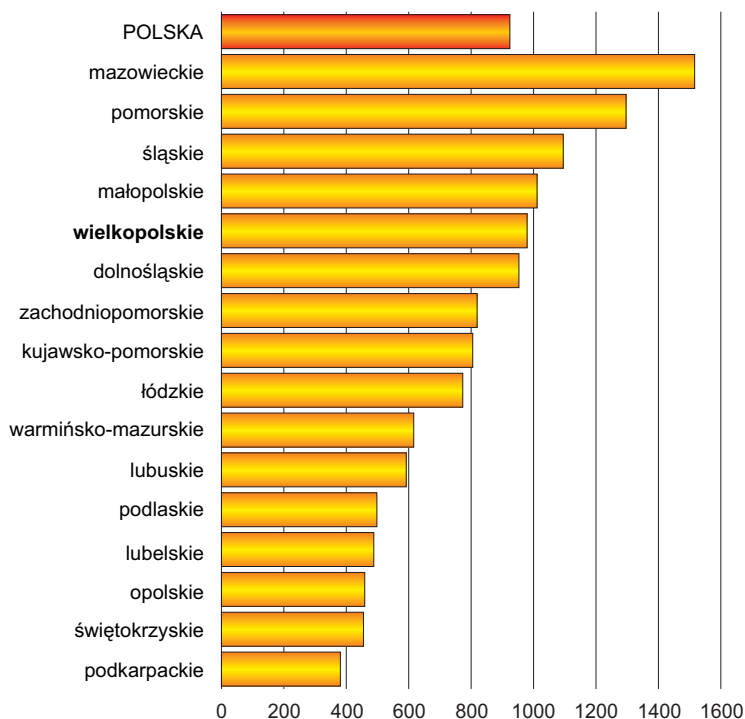
W roku 2008 w wielkopolskich bibliotekach było zarejestrowanych 553,9 tys. czytelników. Liczba ta była o 2,8% mniejsza niż przed rokiem i o 12,1% mniejsza niż w 2000 r. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa czytelnicy bibliotek publicznych stanowili 16,3%. Udział Wielkopolan w czytelnictwie krajowym utrzymał się na poziomie 8,5%. W 2008 r. z wielkopolskich bibliotek wypożyczono łącznie 11575,6 tys. woluminów, czyli o 3,5% mniej niż w 2007 r. i o 12,1% mniej niż w 2000 r. Wskaźnik wypożyczeń na 1000 ludności wyniósł tu 3413 woluminów (*wobec 3231 w Polsce*), co dało Wielkopolsce 6. miejsce w kraju. Chociaż wypożyczenia na 1000 ludności zmniejszyły się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 135 woluminów w Wielkopolsce, a o 118 w kraju) i w odniesieniu do roku 2000 (odpowiednio: o 528 woluminów i o 617 woluminów), w województwie wielkopolskim nadal wypożycza się najwięcej książek i czasopism w przeliczeniu na 100 czytelników (zob. wykres 24). W 2008 r. wskaźnik ten osiągnął tu 2090 woluminów *wobec 1886 woluminów w kraju* (w 2007 r., odpowiednio: 2107 *wobec 1900*, a w 2000 r., odpowiednio: 2090 *wobec 1992*).

W 2008 r. na terenie województwa wielkopolskiego działalność wystawienniczą prowadziło 85 muzeów, czyli 11,4% wszystkich placówek tego typu w Polsce. Na terenie kraju wielkopolskie muzea zorganizowały łącznie 401 wystaw własnych i obcych, co stanowiło 8,7% ogółu ekspozycji w Polsce (przed rokiem 9,5%). Wystawy obejrzało 1155,7 tys. osób, tj. 5,6% wszystkich odwiedzających wystawy muzealne w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem frekwencja w wielkopolskich muzeach zmniejszyła się o 6,5%, podczas gdy *w kraju liczba zwiedzających wzrosła o 1,4%*. W stosunku do roku 2000 poziom zainteresowania wystawami muzealnymi w Wielkopolsce nie zmienił się znacząco (wzrost o 0,2%), natomiast *w kraju zanotowano wzrost frekwencji o 24,8%*. Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności w 2008 r. dla Wielkopolski wyniósł 341 osób (o 24 osoby mniej niż w 2007 r. i o 4 osoby mniej niż w 2000 r.), natomiast *w kraju ukształtował się na poziomie 544 osób (wobec 536 przed rokiem i 434 w 2000 r.)*.

W 2008 r. teatry i instytucje muzyczne mające swą siedzibę w Wielkopolsce na obszarze całego kraju zorganizowały łącznie 3102 przedstawienia i koncerty (5,6% ogólnej liczby spektakli w kraju), z czego 2801 na terenie własnego województwa, w tym 1886 w stałej sali. W imprezach tych uczestniczyło 991,5 tys. widzów, tj. o 64,6% więcej niż w poprzednim roku. W województwie wielkopolskim odbyły się w tym czasie 3384 przedstawienia i koncerty zorganizowane przez teatry i instytucje muzyczne z całego kraju (w tym również z Wielkopolski). Liczba widzów uczestniczących w tych przedstawieniach wyniosła 727,7 tys., co w skali kraju stanowiło 6,3% (podobnie jak przed rokiem). W porównaniu z rokiem 2007 frekwencja na koncertach i przedstawieniach zorganizowanych na terenie Wielkopolski zwiększyła się o 18,1% (*przy wzroście liczby widzów w kraju średnio o 17,8%*), a w relacji do roku 2000 – o 3,3% (*w kraju o 10,1%*). Wskaźnik widzów na 1000 ludności w 2008 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 215 osób (wobec 182 osób przed rokiem i 211 osób w 2000 r.), a *w kraju 304 osoby (wobec 258 w 2007 r. i 275 w 2000 r.)*. Pomimo wzrostu tego wskaźnika w Wielkopolsce, jego wartość należała do najniższych w kraju i lokowała województwo dopiero na 14. pozycji, tj. o dwa miejsca niżej aniżeli w 2007 r.

W 2008 r. w województwie wielkopolskim działały 42 kina stałe, dysponujące 23,9 tys. miejsc na widowni, które stanowiły 9,6% ogółu takich miejsc w kraju. W wielkopolskich kinach stałych odbyły się 141053 seanse, czyli 10,6% wszystkich pokazów filmowych w kraju. Liczba seansów kinowych w 2008 r. zwiększyła się o 40,7% w stosunku do poprzedniego roku i ponad 3-krotnie w porównaniu z 2000 r. (*w kraju, odpowiednio: o 11,3% i 2,5-krotnie*). Liczba widzów w kinach w Wielkopolsce utrzymała się na poziomie ubiegłorocznym (wzrost o 0,1%; *w kraju o 4,1%*) i wyniosła 3312,7 tys. (9,4% ogółu korzystających z tej formy rozrywki w kraju). W porównaniu z 2000 r. frekwencja w wielkopolskich kinach zwiększyła się o 73,6%, *przy wzroście w kraju średnio o 68,6%*. Wskaźnik widzów, liczony na 1000 ludności, w 2008 r. w Wielkopolsce wyniósł 977 osób (wobec 979 osób w 2007 r. i 571 osób w 2000 r.), *przy przeciętnej w kraju 923 osoby (odpowiednio: 886 osób przed rokiem i 545 osób w 2000 r.)*. Pod względem frekwencji w kinach województwo wielkopolskie zajmuje 5. miejsce w kraju (zob. wykres 25).

Wykres 25. **WIDZOWIE W KINACH NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2008 R.**

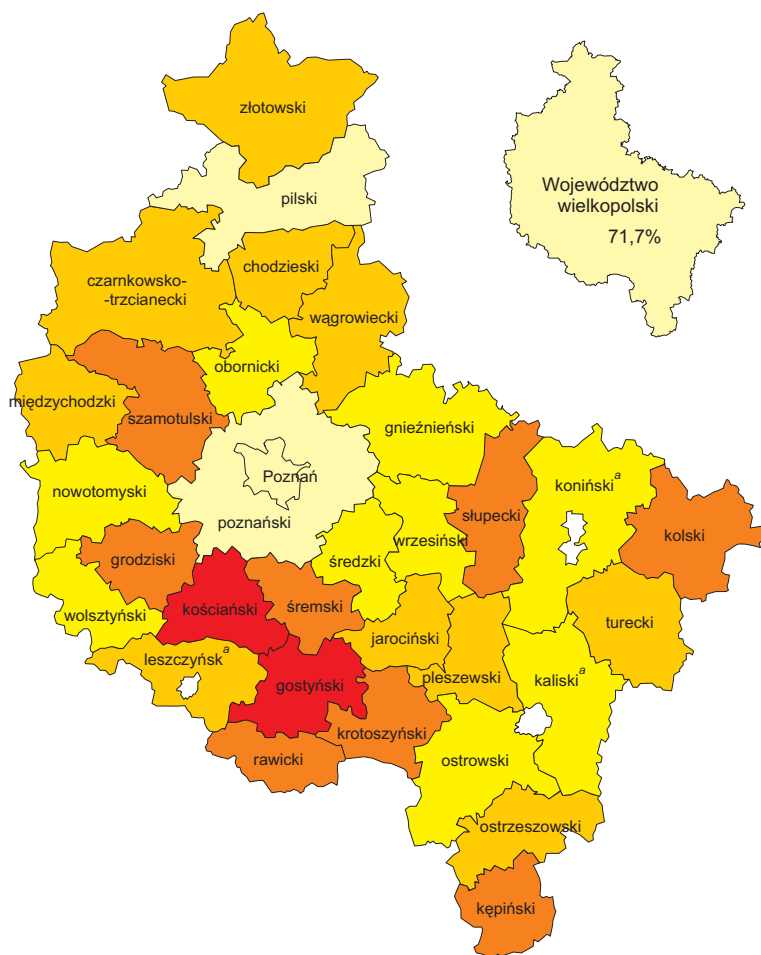
Bezpieczeństwo publiczne

W 2008 r. w województwie wielkopolskim policja odnotowała 91237 przestępstw stwierdzonych, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza wzrost o 0,6% (przy spadku w kraju o 6,2%), a w relacji do 2000 r. spadek o 10,9% (w kraju o 14,6%). Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny; w 2008 r. w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w Wielkopolsce stanowiły one 67,8% (w kraju 67,9%). Wśród przestępstw kryminalnych dominowały kradzieże, jednak zarówno ich liczba, jak i udział w przestępczości kryminalnej, zmniejszyły się w porównaniu ze stanem w 2000 r., odpowiednio: o 51,2% oraz o 16,9 pkt.

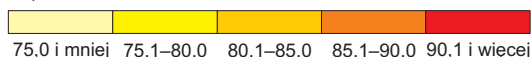
W okresie 2000–2008 w Wielkopolsce poprawiła się wykrywalność sprawców przestępstw (z 47,1% w 2000 r. do 71,7% w 2008 r.; w kraju z 47,8% do 65,9%). Ze względu na poziom wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw województwo wielkopolskie w 2008 r. zajęło 6. lokatę w Polsce (najwyższy miernik zanotowano w województwie świętokrzyskim – 77,3%, a najniższy w mazowieckim – 58,7%). W Wielkopolsce największa skuteczność ścigania dotyczy przestępstw drogowych, gdzie wskaźnik wykrywalności sprawców był bliski 100% (99,4%).

W odniesieniu do przestępstw gospodarczych wskaźnik wykrywalności sprawców w 2008 r. wzrósł w porównaniu z rokiem 2007 o 0,4 pkt. do 95,9%, ale był nadal niższy (o 1,5 pkt.) od notowanego w 2000 r. W grupie przestępstw kryminalnych ogółem wskaźnik wzrósł z 40,1% w 2000 r. do 59,5% 2008 r. Przestrzenne zróżnicowanie wykrywalności sprawców przestępstw w Wielkopolsce w 2008 roku ilustruje wykres 26.

Wykres 26. **WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2008 R.**

W procentach

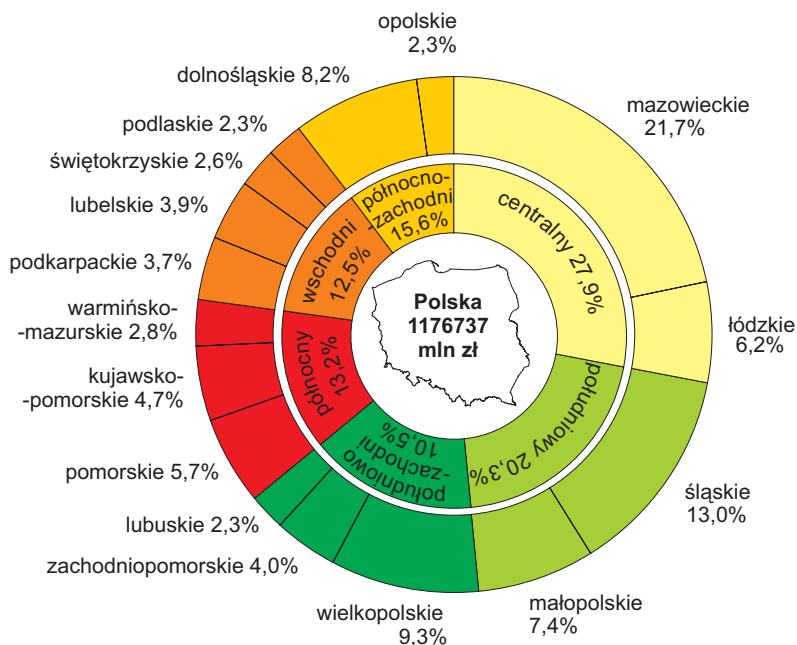

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Produkt krajowy brutto

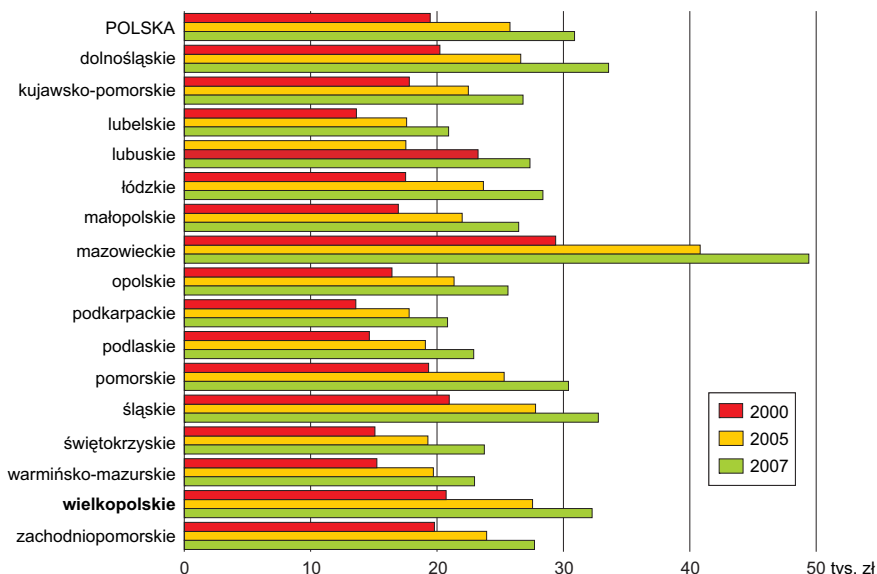
Województwo wielkopolskie należy do najsilniejszych gospodarczo regionów kraju. Udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB), poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca, a także rozmiary wytworzonej wartości dodanej brutto (WDB) sektora przedsiębiorstw i sektora gospodarstw domowych oraz wpływ na kreowanie dochodów gospodarstw domowych (pierwotnych i do dyspozycji), dają Wielkopolsce miejsce w krajowej czołówce. W roku 2007 województwo wielkopolskie kwotą 109131 mln zł wytworzyło 9,3% wielkości krajowej PKB (zob. wykres 27). W porównaniu z rokiem 2006 wartość PKB wzrosła tu o 10,4%, a w odniesieniu do roku 2000 – o 57,6% (w kraju zanotowano wzrost, odpowiednio: o 11,0% i o 58,1%).

Wykres 27. **UDZIAŁ REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO W 2007 R.**

Jednym z podstawowych mierników, określających rozwój społeczno-ekonomiczny regionu, jest wielkość produktu krajowego brutto przeliczona na 1 mieszkańca. W 2007 r. przeciętny poziom tego wskaźnika dla województwa wielkopolskiego wyniósł 32266 zł (o 10,2% więcej niż przed rokiem i o 55,7% więcej niż w 2000 r.), przy średniej dla kraju 30873 zł (wzrost, odpowiednio: o 11,1% i o 58,7%). W 2007 r. poziom krajowy przekroczyły 4 województwa: mazowieckie (o 60,1% więcej od średniej ogólnopolskiej), dolnośląskie (8,7% więcej od średniej), śląskie (o 6,1% więcej od średniej) i wielkopolskie (o 4,5% więcej od średniej). W pozostałych województwach PKB na 1 mieszkańca było mniejsze od średniej krajowej (zob. wykres 28).

Wykres 28. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Spośród podregionów województwa wielkopolskiego największy udział w tworzeniu PKB ma Poznań. W 2007 r. powstało tu 32,3% wartości PKB województwa (33,2% w 2000 r.) i 3,0% krajowej wielkości (3,1% w 2000 r.), co dało mu 3. miejsce wśród wszystkich 66 podregionów w Polsce. Wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca Poznania wyniosła 62422 zł (2. lokata wśród wszystkich podregionów w kraju), osiągając poziom o 93,5% wyższy od średniej wojewódzkiej i ponad 2-krotnie wyższy aniżeli przeciętnie w kraju.

Województwo wielkopolskie zajmuje stosunkowo wysoką pozycję również w procesie tworzenia wartości dodanej brutto (WDB) rozpatrywanej oddzielnie dla poszczególnych sektorów ekonomicznych, wyznaczonych na podstawie rodzaju działalności. W 2007 r. w skali kraju Wielkopolska wytworzyła m.in. 14,0% WDB rolnictwa, 10,3% WDB przemysłu, 10,1% – budownictwa i 9,2% – sekcji: „Handel i naprawy”, „Hotele i restauracje” oraz „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”.

Największą część WDB w województwie wielkopolskim generuje przemysł oraz jednostki handlowe, hotelarskie i transportowe. W 2007 r. przedsiębiorstwa przemysłowe wytworzyły 27,1% wojewódzkiej wartości dodanej brutto, przy przeciętnym udziale w kraju na poziomie 24,3%, natomiast jednostki handlowe, hotelarskie i transportowe – 27,0% (w kraju 27,1%).

W 2007 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w Wielkopolsce wyniosły 71739 mln zł, tj. o 9,4% więcej niż w 2006 r. i o 44,5% więcej niż w 2000 r. (w kraju odnotowano w tym czasie wzrost dochodów, odpowiednio: o 9,5% i o 41,4%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dało to kwotę 21211 zł, tj. o 5,1% większą niż przeciętnie w kraju. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu dochodów pierwotnych brutto w całym sektorze gospodarstw domowych w 2007 r. wyniósł 9,3% i był mniejszy jedynie od udziałów województwa mazowieckiego (19,8%) oraz śląskiego (13,2%).

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w Wielkopolsce w 2007 r. zamknęły się kwotą 68012 mln zł, tj. o 6,2% większą od uzyskanej w roku 2006 i o 41,4% większą niż w 2000 r. (w kraju większą, odpowiednio: o 7,1% i o 40,8%). Na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego w 2007 r. przypadało 20109 zł tego dochodu, czyli o 3,2% więcej niż przeciętnie w kraju (w 2000 r. 14388 zł, o 4,4% więcej niż w kraju). Wielkopolska jest jednym z pięciu województw, gdzie wskaźnik przewyższył poziom średniej krajowej, a jego wielkość notowana w 2007 r. dała temu regionowi 3. miejsce, po województwach mazowieckim (o 27,6% więcej niż w kraju) oraz śląskim (o 12,2% więcej), a przed dolnośląskim (o 2,6% więcej) i łódzkim (o 1,6% więcej).

Podsumowanie

Porównanie charakterystyk opisujących warunki życia w województwie wielkopolskim w 2008 r. z ich odpowiednikami ustalonymi dla roku 2000 oraz odniesienie ich do wielkości krajowych prowadzi m.in. do następujących wniosków:

- Wielkopolska utrzymuje się w czołówce województw pod względem wartości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca, przy czym decydujący wpływ ma tu podregion m. Poznań;
- zwiększają się nominalne dochody brutto (pierwotne i do dyspozycji) sektora wielkopolskich gospodarstw domowych (również w przeliczeniu na 1 mieszkańca nadal większe od przeciętnych w kraju), co zapewnia Wielkopolsce jedno z czołowych miejsc wśród pozostałych województw;
- w Wielkopolsce systematycznie rośnie przeciętna płaca w gospodarce narodowej, jednak średnie roczne tempo wzrostu jest tu niższe aniżeli w kraju. Kwota przeciętnego wynagrodzenia brutto nadal pozostaje mniejsza od średniej ogólnopolskiej; ze względu na nieco mniejszą dynamikę wynagrodzeń w województwie wielkopolskim (w odniesieniu do poprzedniego roku), dystans dzielący te dwie wielkości ponownie nieznacznie wzrósł;
- na poziomie zbliżonym do krajowego mieszczą się w Wielkopolsce przeciętne renty i emerytury rolników indywidualnych. Świadczenia emerytalno-rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych są mniejsze niż przeciętnie w Polsce, jednak nieco szybsze tempo ich wzrostu w województwie wielkopolskim przyczynia się do stopniowego skracania dzielącego te wielkości dystansu;
- wolniej niż w kraju w województwie wielkopolskim zwiększają się kwoty przeciętnego dochodu rozporządzalnego oraz wydatków w gospodarstwach domowych, liczone na 1 osobę; jednak większa dynamika obserwowana w Wielkopolsce w stosunku do poprzedniego roku – w przypadku dochodów – oraz zbliżona do krajowej – w przypadku wydatków – spowodowały zmniejszenie dystansu do wielkości krajowych;

- utrzymuje się dobra (w porównaniu z ogólnokrajową) sytuacja na wielkopolskim rynku pracy, o czym m.in. świadczą: większy od przeciętnego w kraju udział pracujących w liczbie mieszkańców, najniższa stopa bezrobocia, systematyczne zmniejszanie odsetka długotrwale bezrobotnych, wyższe od wskaźników krajowych współczynniki aktywności zawodowej ludności oraz wskaźnik zatrudnienia;
- poprawiają się warunki mieszkaniowe ludności Wielkopolski (zwiększa się liczba mieszkań, większa jest ich przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę, zmniejsza się zaludnienie mieszkań i coraz lepsze jest ich wyposażenie w podstawowe instalacje), jednak potrzeby w tym zakresie są nadal znaczne, o czym świadczy liczba mieszkań przypadających na 1000 ludności, w dalszym ciągu lokująca Wielkopolskę na przedostatnim miejscu wśród wszystkich województw;
- w Wielkopolsce, podobnie jak w kraju, odnotowano ograniczenie liczby abonentów telefonicznych w sieci publicznej tak w stosunku do poprzedniego roku, jak i w porównaniu z rokiem 2000, a wskaźnik odnoszący tę wielkość do liczby ludności uplasował Wielkopolskę, podobnie jak przed rokiem, na 10. miejscu w kraju;
- Wielkopolska przoduje pod względem liczby zarejestrowanych samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 ludności, przy czym w 2008 r. różnica dzieląca tę wielkość od średniej ogólnopolskiej zwiększyła się jeszcze bardziej;
- wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w województwie wielkopolskim nie odbiegają znacząco od średnich krajowych, niemniej jednak zauważalne są różnice w tej dziedzinie (nieco większy niż w skali ogólnopolskiej spadek liczby lekarzy, większy wzrost liczby dentyistów i farmaceutów, w przeciwieństwie do kraju – wzrost liczby pielęgniarek i położnych). W województwie wielkopolskim na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypada podobna liczba ludności jak przeciętnie w kraju, niższe są tu natomiast wskaźniki dotyczące ambulatoryjnych zakładów opieki medycznej i aptek;
- we wszystkich rodzajach wielkopolskich szkół dla młodzieży (bez specjalnych), z wyjątkiem policealnych, liczba uczniów przypadających na 1 placówkę była większa niż przeciętnie w kraju.
- w Wielkopolsce dynamicznie rozwija się szkolnictwo wyższe. W porównaniu z rokiem 2000 wzrosła liczba uczelni – głównie niepublicznych, a liczba studentów zwiększyła się bardziej niż przeciętnie w kraju.
- dostęp do bibliotek publicznych w województwie wielkopolskim jest lepszy niż przeciętnie w kraju (mniej osób przypada tu na 1 placówkę biblioteczną) i chociaż pod względem wielkości księgozbioru (w przeliczeniu na 1000 ludności) Wielkopolska zajmuje dopiero miejsce 11., to poziom czytelnictwa jest tu znacznie wyższy od przeciętnego w Polsce.

Wskaźnik wypożyczeń w relacji do liczby ludności plasuje województwo na miejscu 6., a w odniesieniu do czytelników – na 1. miejscu w kraju;

- rozwój przeżywają wielkopolskie kina. W porównaniu z rokiem 2000 zwiększyła się zarówno liczba miejsc w kinach stałych, liczba seansów kinowych, jak też liczba widzów. Frekwencja w wielkopolskich kinach, liczona na 1000 ludności, była większa niż przeciętnie w kraju, a wskaźnik należał do najwyższych wśród innych województw;
- działania podejmowane w województwie wielkopolskim na rzecz ochrony środowiska, tj. ograniczanie emisji pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza, oczyszczanie ścieków, prawna ochrona przyrody – miały znaczne rozmiary, ale ich intensywność była mniejsza od przeciętnej w skali kraju;
- zmniejszyła się w Wielkopolsce, choć nieco mniej niż przeciętnie w kraju, liczba przestępstw stwierdzonych, poprawiła się także wykrywalność sprawców przestępstw; w województwie wielkopolskim wskaźnik jest większy od ogólnopolskiego. Przeważają przestępstwa o charakterze kryminalnym, a ich udział w ogólnej liczbie przestępstw kształtuje się podobnie jak w kraju;
- podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. W latach 2000–2008 udział grupy wiekowej 0–17 lat zmniejszył się o 5 punktów, a wiek środkowy przesunął się w tym czasie o ponad 2 lata. W Wielkopolsce utrzymuje się przewaga urodzeń żywych nad zgonami decydująca o wielkości współczynnika przyrostu naturalnego, który należy do najwyższych w kraju.

Zestawione wyżej charakterystyki opisujące warunki życia mieszkańców województwa wielkopolskiego wskazują, że sytuacja pod wieloma względami jest tu lepsza niż w innych województwach, a zmiany obserwowane w coraz dłuższym przedziale czasowym zmierzają w dobrym kierunku. Trudno jednak ocenić jak ten statystyczny obraz warunków życia przekłada się na subiektywne odczucia mieszkańców Wielkopolski.

TABLICE

TABL. 1. POWIERZCHNIA I GRANICE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Stan w dniu 31 XII 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
Powierzchnia w km ²	29826,49	x
Długość granic w km	1503,86	100,0
z województwami:		
pomorskim	63,37	4,2
kujawsko-pomorskim	404,09	26,9
łódzkim	282,46	18,8
opolskim	48,28	3,2
dolnośląskim	223,58	14,9
lubuskim	285,77	19,0
zachodniopomorskim	196,31	13,0

Źródło: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2006		2007		2008	
	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska	woje- wództwo wielko- polskie	Polska
W TYSIĄCACH										
Ludność ^a	3345,3	38253,9	3372,4	38157,1	3378,5	38125,5	3386,9	38115,6	3397,6	38135,9
mężczyźni	1623,7	18537,3	1636,1	18453,9	1638,9	18426,8	1642,8	18411,5	1647,7	18414,9
kobiety	1721,6	19716,6	1736,3	19703,2	1739,6	19698,7	1744,1	19704,1	1749,9	19721,0
miasta	1936,1	23670,2	1925,5	23423,7	1921,5	23368,9	1918,1	23316,9	1914,8	23288,2
mężczyźni	920,5	11270,9	914,7	11119,5	912,7	11083,8	910,8	11049,5	909,0	11030,3
kobiety	1015,6	12399,3	1010,8	12304,2	1008,8	12285,1	1007,3	12267,4	1005,8	12257,9
wieś	1409,2	14583,7	1446,9	14733,3	1457,0	14756,6	1468,8	14798,8	1482,8	14847,7
mężczyźni	703,1	7266,4	721,4	7334,4	726,2	7343,0	732,0	7362,0	738,7	7384,6
kobiety	706,1	7317,3	725,5	7398,9	730,8	7413,6	736,9	7436,8	744,1	7463,1
w wieku produkcyjnym	2041,8	23261,0	2179,2	24405,0	2188,2	24481,7	2198,1	24545,2	2207,0	24590,5
mężczyźni (18–64 lat)	1045,7	11973,9	1110,9	12506,0	1120,6	12567,6	1130,2	12637,6	1139,8	12707,3
kobiety (18–59 lat) . .	996,1	11287,1	1068,3	11899,0	1067,6	11914,1	1067,9	11907,6	1067,3	11883,2
w wieku nieprodukcyjnym	1303,5	14992,9	1193,2	13752,0	1190,3	13643,8	1188,8	13570,4	1190,6	13545,4
mężczyźni	577,9	6563,4	525,2	5947,8	518,3	5859,2	512,6	5773,9	508,0	5707,6
kobiety	725,6	8429,5	668,0	7804,2	672,0	7784,6	676,2	7796,5	682,6	7837,8
Małżeństwa	19,5	211,2	19,0	206,9	20,7	226,2	23,6	248,7	24,7	257,7
Rozwody	3,5	42,8	4,6	67,6	5,2	71,9	4,9	66,6	5,7	65,5
Urodzenia żywe	35,1	378,3	35,3	364,4	36,4	374,2	38,1	387,9	40,9	414,5
Zgony	31,8	368,0	30,2	368,3	30,9	369,7	31,0	377,2	31,1	379,4
w tym niemowląt	0,3	3,1	0,2	2,3	0,2	2,2	0,3	2,3	0,2	2,3
Przyrost naturalny	3,3	10,3	5,1	-3,9	5,6	4,6	7,1	10,7	9,8	35,1
NA 1000 LUDNOŚCI										
Małżeństwa	5,8	5,5	5,6	5,4	6,1	5,9	7,0	6,5	7,3	6,8
Rozwody	1,1	1,1	1,4	1,8	1,6	1,9	1,5	1,7	1,7	1,7
Urodzenia żywe	10,5	9,9	10,5	9,6	10,8	9,8	11,8	10,2	12,1	10,9
Zgony	9,5	9,6	9,0	9,7	9,2	9,7	9,2	9,9	9,2	10,0
w tym niemowląt ^b	7,8	8,1	5,9	6,4	6,1	6,0	6,7	6,6	5,6	5,6
Przyrost naturalny	1,0	0,3	1,5	-0,1	1,7	0,1	2,1	0,3	2,9	0,9
PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA ^c										
Mężczyźni	69,66	69,74	71,32	70,81	71,35	70,93	71,42	70,96	71,79	71,26
Kobiety	77,52	78,00	79,20	79,40	79,25	79,62	79,52	79,74	79,90	79,96

^a Na podstawie bilansów; stan w dniu 31 XII. ^b Na 1000 urodzeń żywych. ^c Dla osób w wieku 0 lat.

TABL. 3. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2006	2007	2008
	hm ³				
OGÓLEM	1769,3	1695,1	1700,6	1694,4	1606,8
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	1650,6	1592,4	1597,4	1589,5	1500,2
w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	1547,4	1511,1	1508,1	1500,2	1417,1
odprowadzone siecią kanalizacyjną	118,6	102,7	103,2	104,8	106,5
W tym ścieki wymagające oczyszczania	221,9	184,0	192,5	194,1	189,7
oczyszczane ^c	213,3	181,4	189,8	191,7	185,7
w tym:					
biologicznie	64,2	16,3	17,7	18,3	18,2
z podwyższonym usuwaniem biogenów	35,1	82,5	81,7	86,8	88,2
nieoczyszczane	8,6	2,7	2,8	2,5	4,0
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,7	1,6	1,8	2,0	1,1
odprowadzone siecią kanalizacyjną	6,9	1,1	1,0	0,5	2,9

^a Do wód powierzchniowych. ^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górnictwa oraz obiektów budowlanych. ^c W oczyszczalniach zakładów przemysłowych i jednostek gospodarki komunalnej.

TABL. 4. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Liczba oczyszczalni (stan w dniu 31 XII)	236	304	310	309	311
w tym:					
biologicznych	183	207	214	212	214
z podwyższonym usuwaniem biogenów	48	91	92	93	92
Przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	591203	733714	735678	732173	749561
w tym:					
biologicznych ^a	274764	107296	112403	105648	103054
z podwyższonym usuwaniem biogenów	223478	565027	562756	566006	585224
Ścieki oczyszczane ^b w dam ³	111661	101609	102189	104350	103651
w tym:					
biologicznie	61659	13690	14909	15056	14764
z podwyższonym usuwaniem biogenów	34347	81332	80615	85699	86864
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w tys. ^c	1764,5	2015,0	2064,7	2094,0	2171,4
w tym z oczyszczalni biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	1481,6	1883,3	1936,8	2011,0	2117,5

^a Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^b Bez wód opadowych i infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^c Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	103	105	109	111	122
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					
pyłowych	86	83	84	83	90
gazowych	14	17	16	19	22
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					
pyłowych	13,2	9,7	10,3	7,0	6,6
w tym pył ze spalania paliw	11,5	8,6	9,2	6,0	5,7
gazowych	16954,8	16987,3	17975,6	18294,2	18264,7
w tym: dwutlenek węgla	16778,7	16795,6	17752,3	18076,5	18104,5
dwutlenek siarki	127,7	138,3	167,9	164,5	110,6
tlenek węgla	13,3	12,0	13,5	11,4	10,9
tlenki azotu	28,6	28,0	30,2	29,4	27,3
metan	5,2	12,1	10,5	11,0	9,9
Emisja zanieczyszczeń w tonach na 1 km ² :					
pyłowych	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
gazowych	568,5	569,5	602,7	613,3	612,4
Zanieczyszczenia zatrzymywane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:					
pyłowe	988,9	1189,6	1284,2	1235,8	1080,3
gazowe (bez dwutlenku węgla)	15,2	21,0	18,0	15,2	64,7
w tym dwutlenek siarki	15,0	20,3	17,2	11,2	62,5
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:					
pyłowych	98,7	99,2	99,2	99,4	99,4
gazowe (bez dwutlenku węgla)	7,9	9,9	7,5	6,5	28,8
w tym dwutlenek siarki	10,5	12,8	9,3	6,4	36,1

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

TABL. 6. OCHRONA PRZYRODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a (stan w dniu 31 XII):					
w ha	932630,0	924862,2	936521,9	941117,4	941719,2
w % powierzchni ogólnej województwa	31,3	31,0	31,4	31,6	31,6
na 1 mieszkańca w m ²	2778	2742	2772	2779	2772
Parki narodowe ^b w ha	7961,7	7961,7	7961,7	7961,7	7961,7
Rezerwy przyrody ^b w ha	5484,4	5755,8	5878,4	5927,8	7038,3
Parki krajobrazowe ^{bc} w ha	172443,8	174344,7	173004,7	174032,8	174084,6
Obszary chronionego krajobrazu ^c w ha	736494,2	732927,6	745759,6	749284,3	748465,6
Użytki ekologiczne w ha	3636,6	1950,1	1995,3	1988,6	2068,3
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha	6609,3	1922,2	1922,2	1922,2	2100,6
Pomniki przyrody	3491	3632	3781	3830	3834

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rady gminy. ^b Bez otuliny. ^c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 7. PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ

Stan w dniu 31 XII

SEKCJE	2000	2005	2006	2007	2008
OGÓLEM w tys.	1351,1	1223,7	1257,7	1318,6	1332,0
w tym:					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	349,8	209,2	209,7	209,4	210,3
Przemysł	327,8	334,7	339,9	357,1	351,7
w tym przetwórstwo przemysłowe	302,4	310,5	316,4	333,8	328,7
Budownictwo	76,5	64,0	70,7	81,4	84,9
Handel i naprawy ^Δ	201,6	205,7	211,2	223,1	230,5
Hotele i restauracje	17,8	18,6	19,1	20,2	22,5
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	65,9	59,6	65,9	71,2	74,2
Pośrednictwo finansowe	23,9	23,7	24,9	26,6	28,7
Obsługa nieruchomości i firm; nauka ^Δ	68,6	86,1	90,6	99,1	95,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	39,1	44,3	45,0	45,9	46,0
Edukacja	77,8	91,4	91,7	92,6	93,4
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	69,9	55,2	56,1	58,5	59,6

^a Od 2004 r. dane z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

TABL. 8. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA^a LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ W 2008 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem		Mężczyźni	Kobiety
		miasta	wieś		
Ludność aktywna zawodowo w tys.	1382	770	613	769	613
pracujący w tys.	1298	724	574	734	564
bezrobotni w tys.	84	46	38	35	49
Bierni zawodowo w tys.	1133	658	475	416	717
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,0	54,0	56,4	64,9	46,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	51,6	50,7	52,8	61,9	42,4

^a Według BAEL; przeciętne roczne.

TABL. 9. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
OGÓLEM w tys.	193,3	211,4	169,0	112,8	91,4
miasta	101,7	114,1	90,3	59,1	47,9
wieś	91,6	97,3	78,7	53,7	43,6
Z liczby ogółem w %:					
kobiety	57,7	57,7	62,6	65,8	61,9
długotrwale bezrobotni ^a	41,7	47,2	47,0	41,5	43,7
w wieku do 25 lat	34,9	25,6	22,7	21,0	23,9
z wykształceniem wyższym	2,1	4,8	5,5	6,7	8,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	318	144	66	35	52
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,5	14,6	11,7	7,8	6,4

^a Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok.

TABL. 10. WYDATKI FUNDUSZU PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
W TYS. ZŁOTYCH					
OGÓLEM	449563,0	447987,3	394791,9	377947,4	367893,5
w tym:					
Zasiłki dla bezrobotnych ^a	243345,3	250882,7	216332,5	160532,8	117631,3
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne ^b	124094,4	x	x	x	x
Przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie ...	4797,1	13525,1	12859,7	15321,1	15060,7
Prace interwencyjne	9343,2	11294,1	11788,2	9265,0	7920,6
Roboty publiczne	5964,5	21278,9	9703,4	12772,9	16337,0
W ODSETKACH					
OGÓLEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:					
Zasiłki dla bezrobotnych ^a	54,1	56,0	54,8	42,5	32,0
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne ^b	27,6	x	x	x	x
Przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie ...	1,1	3,0	3,3	4,1	4,1
Prace interwencyjne	2,1	2,5	3,0	2,5	2,2
Roboty publiczne	1,3	4,8	2,5	3,4	4,4

^a Obejmują składki ubezpieczeniowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. ^b Patrz uwagi metodyczne, ust. 13. s. 13.

TABL. 11. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKCJI

SEKCJE	2000	2005	2006	2007	2008
	w złotych				
OGÓLEM	1771,86	2150,38	2262,75	2455,41	2693,11
w tym:					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	1606,97	2059,43	2128,57	2370,75	2623,89
Przemysł	1766,76	2132,75	2257,71	2481,16	2746,71
w tym przetwórstwo przemysłowe	1679,20	2010,20	2137,37	2366,37	2624,85
Budownictwo	1738,90	1823,28	1890,97	2116,09	2347,06
Handel i naprawy ^Δ	1506,90	1810,99	1919,72	2093,07	2316,22
Hotele i restauracje	1104,34	1320,67	1356,49	1447,34	1649,61
Transport, gospodarka magazynowa i łączność ...	2007,24	2253,85	2346,34	2459,34	2534,95
Pośrednictwo finansowe	1796,80	3518,50	3734,36	4008,01	4118,71
Obsługa nieruchomości i firm; nauka ^Δ	2796,80	2157,72	2279,28	2499,06	2720,24
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	2372,30	2921,07	3072,30	3228,34	3650,45
Edukacja	1872,20	2530,21	2624,53	2756,50	2987,69
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1540,19	1955,04	2134,15	2524,58	2870,74

TABL. 12. EMERYTURY I RENTY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW w tys. osób					
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	634,1	615,6	617,3	624,7	635,9
Emerytury	246,0	292,4	332,2	349,0	369,6
Renty z tytułu niezdolności do pracy.....	273,9	205,1	167,1	157,9	149,1
Renty rodzinne	114,2	118,1	118,0	117,8	117,2
Emerytury i renty rolników indywidualnych	163,7	144,9	140,3	136,5	133,2
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA BRUTTO w zł					
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	793,24	1064,24	1149,42	1184,59	1298,46
Emerytury	937,55	1223,37	1272,96	1305,92	1431,24
Renty z tytułu niezdolności do pracy.....	658,88	852,84	926,83	946,93	1017,36
Renty rodzinne	804,53	1037,35	1116,81	1143,61	1237,39
Emerytury i renty rolników indywidualnych	603,83	759,69	803,14	812,67	855,91

^a Dane nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

TABL. 13. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	na 1 osobę w złotych				
OGÓLEM	604,91	738,61	814,16	889,52	1018,51
Dochód z pracy najemnej	284,49	342,24	390,27	456,51	524,55
Dochód z indywidualnego gospodarstwa rolnego (działki)	48,49	55,26 ^a	46,33 ^b	63,76 ^c	77,18
Dochód z pracy na własny rachunek	59,64	62,53	78,49	79,09	95,37
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej	185,64	237,91	257,46	252,18	278,6
Dochód do dyspozycji	587,26	712,18	786,95	862,74	988,04

^{a, b, c} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^a – 13,76%, ^b – 12,65%, ^c – 14,57%.

TABL. 14. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	na 1 osobę w złotych				
OGÓŁEM	580,88	666,00	705,45	753,05	839,56
w tym na:					
Żywność i napoje bezalkoholowe	183,59	186,20	192,15	207,30	228,42
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	16,64	17,32	18,18	20,44	23,31
Odzież i obuwie	29,85	33,09	39,73	42,97	43,05
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	101,11	131,45	139,95	133,76	161,45
Zdrowie	24,36	30,58	32,68	34,52	37,32
Transport	66,53	66,59 ^b	65,09	81,27 ^e	85,33
Łączność	20,71	36,38	37,74	39,72	42,24
Rekreację i kulturę	36,01	43,14	48,22	51,12	63,31
Edukację ^a	6,96	7,78 ^c	9,72	11,12	10,61
Restauracje i hotele	5,85	11,99 ^d	14,18	13,19	14,53

^a Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{b, c, d, e} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^b – 10,07%, ^c – 12,18%, ^d – 10,65%, ^e – 10,21%.

TABL. 15. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2000	2005	2006	2007	2008
		na 1 osobę				
Pieczywo i produkty zbożowe ..	kg	8,95	8,21	7,71	7,52	7,52
Mięso	kg	5,39	5,28	5,20	5,38	5,75
Ryby ^a	kg	0,42	0,38	0,39	0,42	0,45
Mleko ^b	l	4,69	3,77	3,56	3,39	3,25
Sery	kg	0,77	0,80	0,82	0,81	0,82
Jaja	szt	13,93	13,51	12,30	12,20	12,31
Oleje i pozostałe tłuszcze	kg	1,74	1,61	1,54	1,56	1,54
Owoce	kg	4,14	3,56	3,22	3,20	3,53
Warzywa	kg	12,13	11,13	9,74	9,73	9,76
Cukier	kg	1,74	1,59	1,46	1,41	1,44

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku.

TABL. 16. ZUŻYCIE GAZU, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2000	2005	2006	2007	2008
Gaz sieciowy: na 1 odbiorcę	m ³	1010,6	832,5	900,3	838,5	819,9
na 1 mieszkańca	m ³	146,3	127,7	140,6	133,0	131,3
Energia elektryczna: na 1 odbiorcę	kW·h	2068,5	2182,2	2225,8	2229,4	2254,4
na 1 mieszkańca	kW·h	568,4	714,7	731,2	736,0	750,7
Woda z wodociągów, na 1 mieszkańca	m ³	37,1	34,8	35,5	35,2	36,0

TABL. 17. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	w sztukach na 100 zbadanych gospodarstw				
Chłodziarka	98,2	98,3	98,7	99,1	99,6
Zamrażarka	48,2	36,5	40,4	42,5	41,7
Automat pralniczy	73,2	81,4	85,9	89,1	90,9
Samochód osobowy	56,3	56,0	56,6	61,2	61,2
Odbiornik telewizyjny	99,1	98,8	99,3	99,1	99,0
Magnetowid	57,6	50,7	48,2	44,5	38,2
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^a	54,3	55,7	55,6	57,6	62,4
Komputer osobisty	13,3	40,2	45,3	53,4	57,0

^a Od 2003 r. – łącznie z telewizją kablową.

TABL. 18. ŚREDNIE CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka sprzedaży	2000	2005	2006	2007	2008
		w zł				
Chleb pszenno-żytni	0,5 kg	1,19	1,30	1,37	1,63	1,86
Bułka pszenna	50 g	0,28	0,33	0,32	0,37	0,42
Mąka pszenna	kg	1,59	1,50	1,43	1,71	1,99
Ryż	kg	2,37	2,86	2,61	2,90	3,85
Schab z kością (środkowy)	kg	12,47	12,75	12,58	12,79	14,07
Kurczę patroszone	kg	5,42	5,58	4,78	6,22	6,00
Szynka wieprzowa gotowana	kg	19,37	19,91	19,70	19,76	20,63
Kiełbasa „Toruńska”	kg	11,94	11,83	10,85	11,24	11,55
Kiełbasa „Myśliwska”	kg	20,14	21,75	21,14	21,28	23,24
Filet z morszczuka (mrożony)	kg	13,04	13,16	13,21	13,17	13,94

TABL. 18. ŚREDNIE CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
KONSUMPCYJNYCH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka sprzedaży	2000	2005	2006	2007	2008
		w zł				
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5%	200 g	2,87	3,05	2,97	3,19	3,66
Olej rzepakowy produkcji krajowej	l	4,16	4,72	4,77	4,83	5,82
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane	l	2,15	2,40	2,45	2,60	2,84
Ser twarogowy półtłusty	kg	8,02	9,23	9,31	10,07	11,27
Ser dojrzewający „Gouda”	kg	16,27	16,58	15,66	17,81	18,33
Jaja kurze świeże	szt	0,33	0,35	0,36	0,36	0,40
Cukier biały kryształ	kg	2,94	3,11	3,16	3,04	2,74
Czekolada pełna mleczna	100 g	2,26	3,09	3,13	3,12	3,15
Sok jabłkowy	l	3,34	2,81	2,88	2,96	3,49
Herbata „Madras”	100 g	1,91	2,22	2,20	2,34	2,71
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family”	250 g	6,72	4,57	4,80	5,10	5,86
Ziemniaki ^a	kg	0,72	0,72	1,22	1,17	0,98
Marchew ^a	kg	1,38	1,53	1,80	1,64	1,96
Piwo jasne pełne, 12,5% ekstraktu wagowego, butelkowane	0,5 l	2,59	2,62	2,59	2,59	2,67
Rajstopy damskie elastyczne, cienkie gładkie	szt	3,53	3,33	2,52	2,50	2,47
Półbuty skórzane, na podszewie nieskórzanej:						
męskie	para	123,94	144,15	142,33	144,57	148,26
damskie	para	120,83	141,92	146,57	148,74	149,22
Mydło toaletowe	100 g	1,39	1,41	1,35	1,33	1,65
Proszek do prania ^b	400 g	3,50	2,92	3,07	3,83	3,99
Węgiel kamienny	t	386,72	482,70	501,97	537,11	626,85
Benzyna silnikowa „Euro-Super”	l	3,15	4,03	3,98	4,21	4,32
Podzelowanie klejonego obuwia męskiego	para	20,03	25,32	27,32	28,11	30,94
Oczyszczenie chemiczne ubrania męskiego 2-częściowego	kpl	21,82	23,59	23,05	23,66	25,47
Strzyżenie włosów męskich	x	8,63	10,71	10,27	10,56	11,29
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	x	43,26	52,44	54,17	56,71	65,00
Gazeta – dziennik lokalny	1 egz	1,06	1,44	1,37	1,35	1,44
Opłata za zimną wodę z miejskiej sieci wodo- ciągowej	1 m ³	1,59	2,31	2,38	2,48	2,59
Opłata za wywóz śmieci	1 m ³	32,14	42,26	40,83	42,28	53,82
Opłata miesięczna za dostawę ciepłej wody	1 m ³	11,28	13,58	13,55	13,77	14,34

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b Od 2007 r. proszek compact.

TABL. 19. **DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ, EMERYTUR I RENT, DOCHODU ROZPORZĄDZALNEGO I WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ORAZ CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wielkopolska				Polska			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
	2000=100							
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne (brutto w złotych)	121,4	127,7	138,6	152,0	124,6	130,7	141,1	155,4
Przeciętna miesięczna wysokość emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (brutto w złotych)	134,2 ^a	144,9 ^a	149,3	163,7	133,7	144,0	148,4	162,0
Przeciętna miesięczna wysokość emerytury i renty rolników indywidualnych (brutto w złotych)	125,8	133,0	134,6	141,7	126,0	133,4	135,3	142,6
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych (na 1 osobę w złotych)	122,1	134,6	147,0	168,4	124,7	136,7	152,1	171,3
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (na 1 osobę w złotych) ..	114,6 ^b	121,4	129,6	144,5	115,1 ^b	124,2	135,1	150,8
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych	114,4	115,2	117,9	123,5	114,6	115,7	118,6	123,6

^a Dane nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Bez funduszu remontowego, który od 2005 r. został zaklasyfikowany do rozchodów kapitałowych.

TABL. 20. **POJAZDY SAMOCHODOWE**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Samochody osobowe ^a w tys.	1045,7	1262,0	1361,9	1483,0	1645,5
na 1000 ludności	313	374	403	438	484
Autobusy w tys.	6,6	6,0	6,3	6,6	6,9
na 1000 ludności	2,0	1,8	1,9	1,9	2,0
Motocykle ^b w tys.	88,5	80,2	83,1	87,8	97,1
na 1000 ludności	26	24	25	26	29

^a Dane Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. ^b W 2000 r. – motocykle i skutery.

TABL. 21. **ŁĄCZNOŚĆ**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Placówki pocztowe operatora publicznego^a	756	854	863	865	860
miasta	342	409	416	417	426
wieś	414	445	447	448	434
Na 100 km ²	2,5	2,9	2,9	2,9	2,9
Na 10 tys. ludności	2,3	2,5	2,5	2,6	2,5
Abonenci telefoniczni (standardowe łącza główne) ..	866765	854357	834541	753533	674326
miasta	619896	703746	686391	609191	549288
wieś	246869	150611	148150	144342	125038
Na 1000 ludności	259,1	253,3	247,0	222,5	198,5

^a W 2000 r. łącznie z placówkami telekomunikacyjnymi.

TABL. 22. SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008
OGÓLEM	38424	37236	34224	36386
Domy towarowe	8	7	5	6
Domy handlowe	29	26	23	20
Supermarkety	272	308	349	350
Hipermarkety	31	33	26	35
Sklepy powszechne	636	644	568	547
Sklepy wyspecjalizowane	1947	1937	2144	2580
Inne sklepy ^a	35501	34281	31109	32848
Liczba ludności na 1 sklep	88	91	99	93

^a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych z mniejszą od 10 liczbą pracujących; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

U w a g a. Ze względu na zmianę metody badania sklepów i stacji paliw prezentowane dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach opracowania; patrz uwagi metodyczne, ust. 18 s. 14.

TABL. 23. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	w tys.				
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31VII)	42,0	37,3	36,7	36,5	38,0
w tym całoroczne	18,3	22,5	22,3	23,0	24,8
Hotele	7,4	10,7	11,3	11,7	13,3
Motele	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Pensjonaty	0,3	0,2	0,3	0,3	0,5
Korzystający z noclegów	1122,5	1226,7	1287,6	1382,9	1503,5
w tym turyści zagraniczni	227,9	267,1	265,0	247,6	257,4
Hotele	521,0	689,2	761,0	832,2	929,5
Motele	66,6	38,2	43,2	41,0	48,5
Pensjonaty	9,6	7,9	7,6	10,1	19,3
Udzielone noclegi	2638,3	2492,3	2578,0	2715,1	3022,1
w tym turystom zagranicznym	403,9	476,1	483,9	449,3	528,6
Hotele	870,5	1108,8	1206,3	1301,2	1534,5
Motele	90,9	51,7	55,5	56,4	65,3
Pensjonaty	15,1	16,5	23,4	20,0	41,3

TABL. 24. ZASOBY MIESZKANIOWE

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2006	2007	2008
MIESZKANIA					
OGÓŁEM	962843	1042059	1050377	1061912	1077101
Miasta	613908	665915	670827	677939	686280
Wieś	348935	376144	379550	383973	390821
IZBY					
OGÓŁEM	3569045	4105182	4142193	4191861	4258746
Miasta	2197459	2480081	2499171	2525632	2557725
Wieś	1371586	1625101	1643022	1666229	1701021
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA w tys. m²					
OGÓŁEM	64505,5	79734,0	80635,2	81851,5	83525,4
Miasta	37642,4	45325,5	45780,8	46421,1	47219,1
Wieś	26863,1	34408,5	34854,4	35430,4	36306,2

^a Zamieszkane.

TABL. 25. MIERNIKI ZALUDNIENIA MIESZKAŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2006	2007	2008
OGÓŁEM					
Przeciętna liczba osób:					
w mieszkaniu	3,44	3,24	3,22	3,19	3,15
na 1 izbę	0,93	0,82	0,82	0,81	0,80
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	19,5	23,6	23,9	24,2	24,6
MIASTA					
Przeciętna liczba osób:					
w mieszkaniu	3,09	2,89	2,86	2,83	2,79
na 1 izbę	0,86	0,78	0,77	0,76	0,75
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	19,9	23,5	23,8	24,2	24,7
WIEŚ					
Przeciętna liczba osób:					
w mieszkaniu	4,05	3,85	3,84	3,83	3,79
na 1 izbę	1,03	0,89	0,89	0,88	0,87
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	19,0	23,8	23,9	24,1	24,5

^a Dotyczy mieszkań zamieszkałych.

TABL. 26. MIESZKANIA ZAMIESZKANE WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
	w % ogółu mieszkań zamieszkałych				
OGÓŁEM					
Wodociąg	95,7	97,6	97,6	97,7	97,7
Ustęp	82,8	90,7	90,8	90,9	91,0
Łazienka	82,3	89,2	89,3	89,4	89,6
Gaz sieciowy	51,3	49,4	49,4	49,4	49,3
Centralne ogrzewanie	70,4	78,0	78,1	78,2	78,5
MIASTA					
Wodociąg	98,6	99,3	99,3	99,3	99,3
Ustęp	90,6	95,5	95,6	95,6	95,7
Łazienka	88,5	92,9	93,0	93,1	93,2
Gaz sieciowy	74,5	70,0	70,0	70,0	69,7
Centralne ogrzewanie	78,6	82,9	83,0	83,1	83,3
WIEŚ					
Wodociąg	90,6	94,7	94,7	94,8	94,9
Ustęp	68,9	82,1	82,3	82,5	82,8
Łazienka	71,4	82,6	82,8	83,0	83,3
Gaz sieciowy	10,4	12,8	13,0	13,1	13,4
Centralne ogrzewanie	55,8	69,2	69,5	69,6	70,1

TABL. 27. MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
MIESZKANIA					
OGÓŁEM	7266	11913	10549	14226	16345
miasta	5513	7402	6092	8384	8808
wieś	1753	4511	4457	5842	7537
w tym w budynkach:					
Spółdzielni mieszkaniowych	1452	205	212	455	570
Na sprzedaż lub wynajem	2072	3326	3100	4656	5021
Indywidualnych	2915	7444	6466	8268	10110
IZBY					
OGÓŁEM	27571	54075	48107	63468	73141
miasta	19121	29585	24463	32438	34508
wieś	8450	24490	23644	31030	38633
w tym w budynkach:					
Spółdzielni mieszkaniowych	4304	582	625	1443	1763
Na sprzedaż lub wynajem	5471	9789	9545	13920	14903
Indywidualnych	15430	41023	35923	45781	54755

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.

TABL. 27. **MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ w tys. m ²					
OGÓLEM	623,1	1346,0	1171,9	1552,4	1827,4
miasta	425,7	731,2	582,9	783,7	858,7
wieś	197,4	614,8	589,0	768,7	968,7
w tym w budynkach:					
Spółdzielni mieszkaniowych	72,4	9,9	11,7	24,7	32,1
Na sprzedaż lub wynajem	112,1	228,5	193,0	310,0	354,8
Indywidualnych	388,1	1050,7	931,2	1173,9	1409,5

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.

TABL. 28. **NIKTÓRE MIERNIKI W ZAKRESIE MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,8	4,5	4,6	4,5	4,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :					
1 mieszkania	85,7	113,0	111,1	109,1	111,8
1 izby	22,6	24,9	24,4	24,5	25,0
Mieszkania:					
na 1000 ludności	2,2	3,5	3,1	4,2	4,8
na 1000 zawartych małżeństw	373	629	509	603	663
Izby na 1000 ludności	8,2	16,0	14,3	18,8	21,6

TABL. 29. **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Lekarze	6073	5662	5582	5529	5532
Lekarze dentyści	580	558	649	638	681
Farmaceuci	1894	1901	2030	2193	2101
Pielęgniarki	13073	13918	13850	13461	13620
Położne	1661	1875	1853	1816	1906

^a Do 2004 roku w publicznych i niepublicznych zakładach, dla których zakład jest głównym miejscem pracy. Od 2005 roku pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ, razem z praktykami prywatnymi.

Ź r ó d ł o: w 2000 r. dane Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego, a od 2005 r. Ministerstwa Zdrowia, w zakresie farmaceutów – łącznie z danymi US.

TABL. 30. AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008
Zakłady i praktyki lekarskie (stan w dniu 31 XII)	1531	1925	2012	1995
miasta.....	1214	1505	1558	1524
wieś	317	420	454	471
Przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie ^a	960	1132	1234	1295
miasta.....	774	895	967	1007
wieś	186	237	267	288
Praktyki lekarskie ^a	571	793	778	700
miasta.....	440	610	591	517
wieś	131	183	187	183
Porady udzielone w tys. ^b	21501,9	23280,9	23706,6	24223,2
Przez: lekarzy	20191,8	21577,9	21923,5	22258,3
lekarzy dentyistów	1310,1	1703,0	1783,1	1964,9
Porady na 1 mieszkańca	6,4	6,9	7,0	7,1
Lekarskie	6,0	6,4	6,5	6,6
Stomatologiczne	0,4	0,5	0,5	0,6

^a Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt „praktyka lekarska – Narodowy Fundusz Zdrowia” lub „praktyka lekarska – zakład opieki zdrowotnej” łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. ^b Łącznie z poradami udzielonymi w szpitalach pacjentom niehospitalizowanym.

TABL. 31. SZPITALA ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	63	69	64	63	60
Łóżka ^b (stan w dniu 31 XII)	16120	15698	15479	15402	16041
na 10 tys. ludności	48,2	46,5	45,8	45,5	47,2
Leczeni ^c :					
w tysiącach	553,4	654,5	691,4	705,8	765,3
na 10 tys. ludności	1656	1943	2049	2087	2257
Przeciętny pobyt chorego w dniach ^c	8,1	6,0	5,7	5,5	5,2

^a Od 2005 r. dane Ministerstwa Zdrowia; bez szpitali psychiatrycznych. ^b W 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c W 2000 r. bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

TABL. 32. **APTEKI I PUNKTY APTECZNE OGÓLNODOSTĘPNE** ^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Apteki	685	832	926	994	976
w tym: prywatne	665	831	914	987	973
na wsi	130	147	158	162	163
Liczba ludności na 1 aptekę w tys.	4,9	4,1	3,6	3,4	3,5
Punkty apteczne	28	74	80	95	92
Personel aptek i punktów aptecznych	3456	4195	4612	5005	4954
w tym:					
magistrowie farmacji	1433	1704	1852	2010	1915
technicy farmaceutyczni	1109	1477	1670	1843	1927

^a Bez aptek i punktów aptecznych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.

TABL. 33. **ŻŁOBKI** ^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Placówki	40	34	34	36	36
Miejsca	2269	1738	1835	1963	2342
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	3574	3195	3509	3644	4473

^a Łącznie z oddziałami.

TABL. 34. **PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki				Wychowankowie			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
OGÓLEM	522	527	549	522	14529	14785	14092	13158
Wsparcia dziennego	470	473	494	471	13083	13294	12627	11850
Rodzinne	19	20	18	14	129	135	121	100
Socjalizacyjne	22	22	24	24	899	827	831	798
Interwencyjne	2	2	2	1	61	75	92	28
Wielofunkcyjne (resocjalizacyjne) ...	9	10	11	12	357	388	347	382

TABL. 35. **RODZINY ZASTĘPCZE** ^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Rodziny	2720	2617	2651	2784	2767
Dzieci	3439	3539	3690	3902	4061
w tym:					
Usamodzielnione	248	83	63	94	112
Przekazane do adopcji	13	43	37	48	53
W wieku do 3 lat	130	277	318	318	314

^a W 2000 roku stan w dniu 15 XII.

TABL. 36. ZAKŁADY STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Domy i zakłady (bez filii)	89	106	107	111	119
Miejsca ^a	7617	7618	7593	7808	7991
na 10 tys. ludności	22,8	22,6	22,5	23,1	23,5
Mieszkańcy ^a	7615	7278	7341	7458	7790
na 10 tys. ludności	22,8	21,6	21,7	22,0	22,9
Osoby oczekujące na umieszczenie	472	352	334	456	654
na 10 tys. ludności	1,4	1,0	1,0	1,3	1,9
Umieszczeni (w ciągu roku)	1868	2325	2241	2694	2732

^a Łącznie z filiami.TABL. 37. UDZIELONE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
KORZYSTAJĄCY na 10 tys. LUDNOŚCI					
OGÓŁEM ^b	493,4	776,4	943,9	696,6	609,9
Pomoc materialna	629,6	754,4	920,4	671,5	583,0
w tym:					
zasiłki: stałe	16,9	28,4	30,4	30,8	30,5
okresowe	96,0	155,4	139,5	111,0	84,5
celowe	239,6	294,5	455,2	246,4	221,4
renta socjalna	47,8	–	–	–	–
ochrona macierzyństwa	33,0	–	–	–	–
Pomoc w formie usług	24,6	22,0	23,5	25,1	26,9
ŚWIADCZENIA w mln zł					
OGÓŁEM	238,2	234,1	323,9	257,8	265,7
Pomoc materialna	208,3	203,0	292,2	222,1	223,7
w tym:					
zasiłki: stałe	19,8	27,5	30,2	33,0	33,1
okresowe	23,4	48,8	47,5	38,9	42,0
celowe	38,4	55,3	134,6	65,6	66,4
renta socjalna	62,8	–	–	–	–
ochrona macierzyństwa	7,8	–	–	–	–
Pomoc w formie usług	29,9	31,1	31,7	35,7	42,0

^a Organizowane i świadczone przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazywani kilkakrotnie.

TABL. 38. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA ^a

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
SZKOŁY					
Szkoły:					
podstawowe	1487	1310	1311	1300	1278
w tym:					
sportowe i mistrzostwa sportowego	4	4	4	6	5
małe szkoły	x	4	4	—	—
filialne	146	88	87	83	73
artystyczne ^b	4	4	5	5	4
gimnazja ^c	542	634	637	644	647
w tym:					
sportowe i mistrzostwa sportowego	1	5	5	4	4
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	3	16	15	17	16
zasadnicze zawodowe ^d	207	194	200	203	206
licea ogólnokształcące	173	191	194	186	187
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	x	1	1	2	2
licea profilowane	x	138	126	111	76
technika	485	244	226	219	214
technika uzupełniająca	x	12	12	9	8
artystyczne ^e	14	15	15	17	15
policealne	246	427	413	340	360
wyższe	25	36	36	38	38
dla dorosłych	270	423	385	395	384
podstawowe	3	—	—	1	1
gimnazja	4	8	10	9	9
zasadnicze zawodowe	12	9	6	3	4
licea ogólnokształcące	63	108	85	92	104
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	95	118	140	131
licea profilowane	x	5	6	6	7
technika	188	107	46	32	24
technika uzupełniająca	x	91	114	112	104
UCZNIOWIE I STUDENCI					
Wychowanie przedszkolne ^f	40631	35086	34587	32722	32152
Szkoły:					
podstawowe	297503	241783	231918	223565	217299
w tym:					
sportowe i mistrzostwa sportowego	2146	1484	1433	2735	2341
małe szkoły	—	139	123	—	—
filialne	4354	2379	2174	2043	1758
artystyczne ^b	877	776	786	673	703
gimnazja ^c	109779	149067	142740	135853	129531
w tym:					
sportowe i mistrzostwa sportowego	72	1508	1496	1391	1887
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	152	4071	3607	3689	3257
zasadnicze zawodowe ^d	59476	28182	27823	28469	28495
licea ogólnokształcące	75043	60180	60277	59050	57108
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	x	20	21	25	20
licea profilowane	x	17898	13785	9458	6230

^a Dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) podaje się łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej), przy czym prezentowane dane w roku szkolnym 2000/01 dotyczą szkół ponadpodstawowych: zasadniczych (zawodowych), liceów ogólnokształcących, średnich zawodowych. ^b I stopnia realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej. ^c W roku szkolnym 2000/01 łącznie z trzema gimnazjami artystycznymi II stopnia. ^d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy zawodowej. ^e Dające uprawnienia zawodowe, do roku szkolnego 2000/01 zaliczane do ponadpodstawowych średnich szkół zawodowych. ^f Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach.

TABL. 38. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA ^a (dok.)

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.)					
Szkoły (cd.):					
technika	83921	51972	53679	54523	54337
technika uzupełniająca	x	381	450	277	289
artystyczne ^e	1536	1571	1583	1535	1556
policjalne	17499	30037	31218	26673	31762
wyższe ^g	126129	177381	178904	182112	180383
dla dorosłych	35260	38341	33541	30878	30812
podstawowe	124	–	–	14	26
gimnazja	193	698	838	683	845
zasadnicze zawodowe	1147	304	218	119	249
licea ogólnokształcące	10469	12830	10159	9180	10402
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	6152	8535	9328	9563
licea profilowane	x	1306	1202	1127	1110
technika	23327	10044	3362	1686	1257
technika uzupełniająca	x	7007	9227	8741	7360
ABSOLWENCI					
Szkoły:					
podstawowe	52098	44365	43769	40147	.
w tym:					
sportowe i mistrzostwa sportowego	275	280	454	435	.
małe szkoły	–	11	–	–	.
filialne	243	72	289	209	.
artystyczne ^b	175	153	100	87	.
gimnazja ^c	x	49475	47712	44292	.
w tym:					
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	474	960	637	.
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	–	1220	1143	1066	.
zasadnicze zawodowe ^d	19857	9410	8665	8593	.
licea ogólnokształcące	15683	19275	19083	19189	.
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	7	20	7	.
licea profilowane	x	6143	5621	3872	.
technika	15553	10314	11078	10806	.
technika uzupełniająca	x	5	132	124	.
artystyczne ^e	258	331	753	194	.
policjalne ^h	6889	10185	8575	7627	.
wyższe ^g	25064	35800	38821	40631	.
dla dorosłych ^h	8684	11692	7978	7794	.
podstawowe	124	–	–	14	.
gimnazja	x	170	191	148	.
zasadnicze zawodowe ^d	468	198	87	58	.
licea ogólnokształcące	2461	4053	2108	2015	.
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	1069	3276	2627	.
licea profilowane	x	280	210	208	.
technika	5631	5922	494	310	.
technika uzupełniająca	x	x	1612	2414	.

^a Dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) podaje się łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej), przy czym prezentowane dane w roku szkolnym 2000/01 dotyczą szkół ponadpodstawowych: zasadniczych (zawodowych), liceów ogólnokształcących średnich zawodowych. ^b I stopnia realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej. ^c W roku szkolnym 2000/01 łącznie z trzema gimnazjami artystycznymi II stopnia. ^d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy zawodowej. ^e Dające uprawnienia zawodowe, do roku szkolnego 2002/03 zaliczane do ponadpodstawowych średnich szkół zawodowych. ^f Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach. ^g Łącznie z magisterskimi studiami uzupełniającymi zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół, łącznie z filiami i wydziałami zamiejscowymi. ^h Łącznie z eksternami.

**TABL. 39. INTERNATY W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I SZKOŁACH ZAWODOWYCH
(bez szkół specjalnych)
Stan w dniu 31 X**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001 ^a	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE					
Internaty	10	5	5	14	14
Miejsca	837	358	350	1018	888
Korzystający	623	204	189	729	709
SZKOŁY ZAWODOWE					
Internaty i bursy	82	72	72	51	58
Miejsca	10363	7403	7237	5060	5405
Korzystający	7867	5793	5534	4281	4124

^a Stan w dniu 10 XI.

TABL. 40. STUDENCI I ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
STUDENCI					
OGÓŁEM	126129	177381	178904	182112	180383
w tym kobiety	72108	102381	103555	104689	104685
Studiów stacjonarnych ^b	60993	87202	87486	87574	85890
w tym kobiety	33506	49639	49793	49968	49339
Studiów niestacjonarnych ^c	65136	90179	91418	94538	94493
w tym kobiety	38602	52742	53762	54721	55346
ABSOLWENCI					
OGÓŁEM	25064	35800	38821	40631	.
w tym kobiety	15927	23222	25582	26522	.
Studiów stacjonarnych ^b	10515	15756	17410	18928	.
w tym kobiety	6126	9771	11011	11869	.
Studiów niestacjonarnych ^c	14549	20044	21411	21703	.
w tym kobiety	9801	13451	14571	14653	.

^a Łącznie z cudzoziemcami. ^b Do roku szkolnego 2005/2006 zwane dziennymi. ^c Do roku szkolnego 2005/2006 obejmujące studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne.

TABL. 41. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Studenci otrzymujący stypendia	22191	31493	34435	31386
w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	36,4	36,1	39,4	35,8
w tym stypendia:				
za wyniki w nauce	8649	10414	10250	10090
socjalne	10194	5245	5055	3781
fundowane	483	350	200	116
ministra za osiągnięcia w nauce	57	66	62	18

^a Do roku 2005/06 na studiach dziennych, a od roku 2006/07 na studiach stacjonarnych (bez cudzoziemców).

TABL. 42. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/2001	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
DOMY STUDENCKIE^a – stan w dniu 30 XI					
Domy	36	44	46	43	42
Miejsca	11741	12566	12581	11740	12055
Studenci korzystający	11694	11342	10100	9232	8813
w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	19,2	13,0	11,5	10,5	10,3
STOŁÓWKI STUDENCKIE – stan w dniu 30 XI					
Stołówki	10	11	9	8	7
Miejsca konsumenckie	1820	1444	1199	948	956

^a Dla studentów studiów stacjonarnych; do roku szkolnego 2005/06 – studiów dziennych.

TABL. 43. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**

Stan w dniu 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Placówki	1617	1566	1553	1532	1587
Przedszkola ^a	912	800	803	818	861
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	705	766	750	714	726
Dzieci	85818	86009	88780	89137	95576
W przedszkolach ^a	70906	69678	72702	73988	79427
W oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	14912	16331	16078	15149	16149
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 100 dzieci w wieku 3–6 lat^b	53,3	61,0	64,0	64,6	69,1

^a W 2008 r. łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi. ^b W podziale według wieku nie uwzględniono dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej.

TABL. 44. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Placówki biblioteczne ^a	1144	1015	991	968	942
biblioteki i filie	761	736	732	724	720
punkty biblioteczne	383	279	259	244	222
Księgozbiór ^a w woluminach:					
w tysiącach	11857,1	11921,0	12029,0	12019,5	12050,0
na 1000 ludności	3544	3535	3560	3549	3547
Czytelnicy ^b zarejestrowani w ciągu roku:					
w tysiącach	630,1	619,6	600,4	569,6	553,9
na 1000 ludności	189	184	178	168	163
Wypożyczenia ^b księgozbioru w woluminach:					
w tysiącach	13170,2	13002,1	12656,2	12001,2	11575,6
na 1000 ludności	3941	3860	3750	3548	3413
na 100 czytelników	2090	2099	2108	2107	2090
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblioteczną ...	2924	3323	3409	3499	3607

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z punktami bibliotecznymi.

TABL. 45. MUZEA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Muzea ^a	74	79	79	79	85
Eksponaty ^a w tys.	561,0	705,1	630,5	632,7	650,9
Wystawy zorganizowane przez muzea ^b	361	454	391	405	401
Zwiedzający:					
w tysiącach	1153,4	1091,6	1163,1	1235,5	1155,7
w tym młodzież szkolna ^c	499,6	464,6	513,9	496,7	456,6
na 1000 ludności	345	324	345	365	341

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

TABL. 46. TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Miejsca ^a na widowni w stałej sali:					
ogółem	4253	4110	4189	4049	4273
na 1000 ludności	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3
Przedstawienia i koncerty ^b	3362	3090	3069	3059	3384
Widzowie i słuchacze ^b :					
w tysiącach	704,5	567,0	717,7	616,3	727,7
na 1000 ludności	211	168	213	182	215
na 1 przedstawienie (koncert)	210	184	234	201	215

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Na terenie województwa, wykonane przez instytucje artystyczne i rozrywkowe własne, jak również występy gościnne teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych z innych województw.

TABL. 47. KINA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
Kina stałe ^a	56	46	47	49	42
Miejsca na widowni ^a	17491	23178	23229	25500	23888
na 1000 ludności	5,2	6,9	6,9	7,5	7,0
Seanse	44013	73378	89116	100228	141053
Widzowie:					
w tysiącach	1908,3	2387,2	3143,7	3309,8	3312,7
na 1000 ludności	571	709	932	979	977

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 48. KLUBY SPORTOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2004	2006	2008
Kluby	330	340	445	540
Sekcje	557	607	827	858
Członkowie	36415	37893	40522	42382
Ćwiczący	27700	29992	37421	37996
kobiety	4734	4998	5964	6495
w wieku do 18 lat	18317	18630	22341	22966

^a Bez klubów uczniowskich i kościelnych.

TABL. 49. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH

RODZAJE PRZESTĘPSTW	Ogółem									
	2000	2005	2006	2007	2008	2000	2005	2006	2007	2008
	w liczbach bezwzględnych					wskaźnik wykrywalności sprawców w %				
OGÓLEM	102395	115673	104214	90698	91237	47,1	65,9	67,1	68,3	71,7
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	89482	80653	70638	62073	61851	40,1	51,9	52,6	55,0	59,5
w tym:										
Zabójstwo	53	49	42	42	39	83,0	95,9	93,0	88,1	87,2
Uszczerbek na zdrowiu	1263	1203	1234	1198	1179	88,8	91,0	93,5	90,7	89,7
Udział w bójce lub pobiciu ..	786	836	875	912	948	80,0	87,9	88,0	87,5	89,2
Zgwałcenie	155	137	163	124	90	80,0	91,2	86,0	85,0	81,1
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2826	2399	2112	1888	1753	51,0	65,4	69,1	76,3	82,1
Kradzieże	51348	40303	34268	28505	25044	.	24,2	25,3	28,9	30,9
kradzież mienia	24829	24050	21356	18920	16733	17,7	23,6	24,5	27,3	29,6
kradzież z włamaniem ..	26519	16253	12912	9585	8311	22,1	25,0	26,6	31,9	33,5
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	9165	14730	12686	10594	10992	97,4	97,2	96,1	95,5	95,9
Przestępstwa drogowe^a ...	1807	16743	17046	14521	15090	94,2	99,7	99,6	99,4	99,4
Inne	1941	3547	3844	3510	3304	.	96,1	95,4	94,1	95,7
W tym pożar i podpalenie ...	123	66	82	53	58	21,1	53,0	52,4	43,4	65,5

^a Od stycznia 2001 roku prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem drogowym (art. 178a kk).

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

TABL. 49. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	Popelnione przez nieletnich									
	2000	2005	2006	2007	2008	2000	2005	2006	2007	2008
	w liczbach bezwzględnych					ogółem = 100				
OGÓŁEM.....	4283	7211	9717	8985	10544	4,3	6,2	9,3	9,9	11,6
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	4058	6962	9420	8663	10151	4,6	8,6	13,3	14,0	16,4
w tym:										
Zabójstwo	1	–	2	1	1	1,9	–	4,8	2,4	2,6
Uszczerbek na zdrowiu	319	357	425	331	354	25,2	29,7	34,4	27,6	30,0
Udział w bójce lub pobiciu ..	122	217	255	260	308	15,5	26,0	29,0	28,5	32,5
Zgwałcenie	4	28	12	5	9	2,6	20,4	7,4	4,0	10,0
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	571	740	722	908	975	20,2	30,8	34,2	48,1	55,6
Kradzieże	1987	1720	1928	1799	1642	3,9	4,3	5,6	6,3	6,6
kradzież mienia	856	990	1140	1006	839	3,5	4,1	5,3	5,3	5,0
kradzież z włamaniem ..	1131	730	788	793	803	4,5	4,5	6,1	8,3	9,7
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	126	55	65	117	147	1,4	0,4	0,5	1,1	1,3
Przestępstwa drogowe^a ...	29	97	127	107	152	1,6	0,6	0,7	0,7	1,0
Inne	70	97	105	98	94	3,6	2,3	2,7	2,8	2,8
W tym pożar i podpalenie ...	6	3	7	1	4	4,9	4,5	8,5	1,9	6,9

^a Od stycznia 2001 roku prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem drogowym (art. 178a kk).

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

TABL. 50. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ^a
WEDŁUG DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE		Razem	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Woje- wództwo
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH						
OGÓLEM	2005	8924565,9	4591585,6	1396034,1	2353391,9	583554,3
	2006	10264196,9	5227550,4	1574720,1	2694446,2	767480,2
	2007	11010888,6	5563626,2	1602284,4	3053639,9	791338,1
	2008	12334630,3	6323439,7	1750616,4	3297835,0	962739,2
w tym:						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2005	490476,6	343816,6	194,1	145155,1	1310,8
	2006	594021,9	348443,4	320,1	234384,1	10874,3
	2007	553437,0	339604,8	589,3	203303,4	9939,5
	2008	617577,7	412063,0	1143,3	198274,6	6096,8
Gospodarka mieszkaniowa	2005	197782,2	83974,9	19492,8	91811,8	2502,7
	2006	208142,8	104801,4	22095,6	75649,4	5596,4
	2007	243344,2	130157,1	13795,7	93257,0	6134,4
	2008	292997,7	159807,4	18023,1	110501,4	4665,8
Oświata i wychowanie	2005	3229892,1	1845892,3	535187,3	808246,5	40566,0
	2006	3407418,3	1976459,1	550624,7	835227,9	45106,6
	2007	3573464,2	2092745,5	569870,4	866769,6	44078,7
	2008	3914411,8	2299049,4	617282,2	955302,0	42778,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2005	283793,3	134976,4	7440,9	60084,8	81291,2
	2006	325711,5	163462,5	8241,4	72332,4	81675,2
	2007	360907,0	180740,7	8176,2	85477,8	86512,3
	2008	414012,5	204397,4	10472,4	96777,5	102365,2
Ochrona zdrowia	2005	172648,2	37484,7	50305,7	28868,6	55989,2
	2006	220991,0	38794,7	93337,3	45936,1	42922,9
	2007	197296,5	40101,2	53557,3	53563,7	50074,3
	2008	261452,9	43007,3	61663,7	66580,4	90201,5
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2005	1372095,0	782703,5	244505,7	306138,9	38746,9
	2006	1740541,6	1075534,3	275300,9	344027,6	45678,8
	2007	1827584,2	1077022,8	312731,8	389005,5	48824,1
	2008	1941134,7	1130027,0	351370,4	393113,6	66623,7
Kultura fizyczna i sport	2005	170740,6	102887,3	2988,7	54824,2	10040,4
	2006	217419,6	135957,7	4705,4	67889,8	8866,7
	2007	249873,8	168173,0	5884,9	68259,5	7556,4
	2008	416632,2	260132,0	9756,9	117585,5	29157,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2005	174916,9	43417,0	70128,1	60735,3	636,5
	2006	194330,7	54279,4	74796,8	64461,7	792,8
	2007	214848,2	57605,1	84092,0	72230,4	920,7
	2008	259537,0	67266,0	102329,2	88071,8	1870,0

^a Opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 sierpnia 2003 r. (Dz.U. Nr 68, poz. 634) z późniejszymi zmianami.

TABL. 50. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ^a
WEDŁUG DZIAŁÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Razem	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Woje- wództwo
W ODSETKACH						
OGÓLEM	2005	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2007	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2008	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2005	5,5	7,5	0,0	6,2	0,2
	2006	5,8	6,7	0,0	8,7	1,4
	2007	5,0	6,1	0,0	6,7	1,3
	2008	5,0	6,5	0,1	6,0	0,6
Gospodarka mieszkaniowa	2005	2,2	1,8	1,4	3,9	0,4
	2006	2,0	2,0	1,4	2,8	0,7
	2007	2,2	2,3	0,9	3,1	0,8
	2008	2,4	2,5	1,0	3,4	0,5
Oświata i wychowanie	2005	36,2	40,2	38,3	34,3	7,0
	2006	33,2	37,8	35,0	31,0	5,9
	2007	32,5	37,6	35,6	28,4	5,6
	2008	31,7	36,4	35,3	29,0	4,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2005	3,2	2,9	0,5	2,6	13,9
	2006	3,2	3,1	0,5	2,7	10,6
	2007	3,3	3,2	0,5	2,8	10,9
	2008	3,4	3,2	0,6	2,9	10,6
Ochrona zdrowia	2005	1,9	0,8	3,6	1,2	9,6
	2006	2,2	0,7	5,9	1,7	5,6
	2007	1,8	0,7	3,3	1,8	6,3
	2008	2,1	0,7	3,5	2,0	9,4
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2005	15,4	17,0	17,5	13,0	6,7
	2006	17,0	20,6	17,5	12,8	6,0
	2007	16,5	19,3	19,5	12,7	6,2
	2008	15,7	17,9	20,1	11,9	6,9
Kultura fizyczna i sport	2005	1,9	2,2	0,2	2,3	1,7
	2006	2,1	2,6	0,3	2,5	1,2
	2007	2,3	3,0	0,4	2,2	1,0
	2008	3,4	4,1	0,6	3,6	3,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2005	2,0	0,9	5,0	2,6	0,1
	2006	1,9	1,0	4,8	2,4	0,1
	2007	2,0	1,0	5,2	2,4	0,1
	2008	2,1	1,1	5,8	2,7	0,2

^a Opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 sierpnia 2003 r. (Dz.U. Nr 68, poz. 634) z późniejszymi zmianami.

TABL. 51. PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych				Polska=100 ^a	2006=100
OGÓŁEM						
W mln zł	69234	92813	98806	109131	9,3	110,4
Na 1 mieszkańca w zł	20717	27553	29279	32266	104,5	110,2
WARTOŚĆ DODANA BRUTTO						
W mln zł	61593	81772	86795	95470	9,3	110,0
w tym sektor gospodarstw domowych	22205	29028	30133	32361	9,9	107,4
według sekcji:						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	4734	6371	6152	6190	14,0	100,6
Przemysł	14905	21598	23668	25896	10,3	109,4
Budownictwo	4886	5052	5809	6751	10,1	116,2
Usługi rynkowe	29395	37767	39620	44112	8,5	111,3
Usługi nierynkowe	7674	10986	11546	12521	8,5	108,4
Na 1 mieszkańca w zł	18430	24275	25720	28227	104,5	109,7

^a Relacja do średniej krajowej.

TABL. 52. NOMINALNE DOCHODY^a W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2006		2007	
	w liczbach bezwzględnych	Polska= =100 ^b	w liczbach bezwzględnych	Polska= =100 ^b	w liczbach bezwzględnych	Polska= =100 ^b	w liczbach bezwzględnych	Polska= =100 ^b
Dochody pierwotne brutto w mln zł	49646	9,1	62194	9,3	65567	9,3	71739	9,3
na 1 mieszkańca w zł	14856	104,5	18463	105,9	19429	105,5	21211	105,1
Dochody do dyspozycji brutto w mln zł	48085	9,1	61138	9,3	64061	9,2	68012	9,2
na 1 mieszkańca w zł	14388	104,4	18150	105,1	18983	104,5	20109	103,2

^a Dane za lata 2005–2006 zostały zmienione w stosunku do publikowanych wcześniej. ^b Relacja do średniej krajowej.

TABL. 53. PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG PODREGIONÓW

PODREGIONY	2000			2005			2006			2007		
	w zł	Polska= =100 ^a	województwo= =100 ^b	w zł	Polska= =100 ^a	województwo= =100 ^b	w zł	Polska= =100 ^a	województwo= =100 ^b	w zł	Polska= =100 ^a	województwo= =100 ^b
Kaliski	14762	75,9	71,3	20347	79,0	73,8	21703	78,1	74,1	23599	76,4	73,1
Koniński	15310	78,7	73,9	20547	79,7	74,6	21218	76,3	72,5	23288	75,4	72,2
Leszczyński	16150	83,0	78,0	21490	83,4	78,0	23454	84,4	80,1	25635	83,0	79,4
Pilski	16477	84,7	79,5	21504	83,5	78,0	21931	78,9	74,9	24598	79,7	76,2
Poznański	22159	113,9	107,0	28308	109,9	102,7	31522	113,4	107,7	34624	112,2	107,3
Miasto Poznań	39346	202,2	189,9	53279	206,8	193,4	56081	201,7	191,5	62422	202,2	193,5

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Relacja do średniej wojewódzkiej.

TABL. 54. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2008 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a				Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny			
	ogółem	w wieku						na 1000 ludności		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym						
		w %								
WOJEWÓDZTWO	3397617	20,3	65,0	14,7	12,08	9,19	2,89			
<i>Podregiony</i>										
Kaliski	667734	20,7	64,0	15,3	11,48	9,42	2,06			
<i>Powiaty:</i>										
jarociński	70739	21,0	64,4	14,6	12,10	8,59	3,50			
kaliski	80821	21,5	62,8	15,7	11,70	10,12	1,58			
kepiński	55876	21,8	64,2	14,0	11,69	8,46	3,24			
krotoszyński	77222	21,8	63,8	14,4	12,06	10,08	1,99			
ostrowski	158849	20,4	64,6	15,0	11,14	8,75	2,39			
ostrzeszowski	54780	22,0	63,6	14,4	12,60	9,77	2,83			
pleszewski	62307	22,0	63,9	14,1	12,86	9,40	3,46			
Miasto na prawach powiatu										
Kalisz	107140	17,6	64,2	18,2	9,48	10,28	-0,80			
Koniński	651655	21,2	64,1	14,7	11,88	9,22	2,66			
<i>Powiaty:</i>										
gnieźnieński	141266	21,0	65,3	13,8	12,46	8,82	3,64			
kolski	88395	20,9	63,1	16,0	11,34	10,24	1,10			
koniński	125405	23,4	62,7	13,9	12,41	8,76	3,64			
słupecki	58544	21,2	63,9	14,9	11,64	10,27	1,37			
turecki	83633	21,8	63,0	15,2	12,16	10,51	1,64			
wrzesiński	74583	21,0	65,0	14,0	12,24	8,86	3,38			
Miasto na prawach powiatu										
Konin	79829	18,0	65,8	16,2	10,18	7,68	2,50			
Leszczyński	543242	21,7	64,6	13,7	12,70	9,06	3,64			
<i>Powiaty:</i>										
gostyński	75919	21,6	64,0	14,4	12,62	9,65	2,97			
grodziski	49762	23,4	64,4	12,3	13,21	8,51	4,70			
kościański	78084	20,9	64,8	14,3	11,66	9,16	2,50			
leszczyński	51146	23,1	64,3	12,6	13,83	8,49	5,33			
miedzychodzki	36573	21,8	65,1	13,2	12,25	9,95	2,30			
nowotomyski	72479	22,0	64,8	13,2	13,87	8,84	5,03			
rawicki	59711	21,8	63,9	14,3	12,48	9,56	2,92			
wolsztyński	55426	23,0	63,9	13,1	13,12	8,46	4,66			
Miasto na prawach powiatu										
Leszno	64142	19,0	65,9	15,1	11,53	8,90	2,63			
Pilski	408510	21,7	64,8	13,5	12,46	8,76	3,70			
<i>Powiaty:</i>										
chodzieski	47367	21,5	64,6	13,9	12,31	8,01	4,30			
czarnkowsko-trzcianecki	86737	22,1	64,1	13,8	13,30	9,82	3,47			
pilski	137591	21,1	65,4	13,5	11,82	8,68	3,14			
wągrowiecki	68149	22,2	64,5	13,3	13,31	8,78	4,53			
złotowski	68666	22,3	64,7	13,1	11,95	8,07	3,88			
Poznański	569212	21,5	66,0	12,5	13,18	8,23	4,95			
<i>Powiaty:</i>										
obornicki	56779	22,1	65,7	12,2	13,71	8,54	5,17			
poznański	311390	21,5	66,6	11,9	13,36	7,51	5,84			
szamotulski	86882	20,9	65,3	13,8	12,92	9,40	3,52			
średzki	55120	21,2	65,1	13,7	12,81	9,41	3,40			
śremski	59041	21,6	65,5	12,9	12,52	8,83	3,69			
Miasto Poznań	557264	15,3	66,5	18,2	11,04	10,34	0,70			

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 54. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2008 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobotni zarejestrowani ^a				Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	Łóżka w szpitalach ogólnych ^{ab} na 10 tys. ludności	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania ^c na 10 tys. ludności
	ogółem	z liczby ogółem w %					
		kobiety	długotrwale bezrobotni ^d	w wieku poniżej 25 lat			
WOJEWÓDZTWO	91441	61,9	43,7	23,9	6,4	47,2	111,8
<i>Podregiony</i>							
Kaliski	19727	64,4	43,1	24,4	7,4	39,7	66,3
<i>Powiaty:</i>							
jarociński	2571	63,5	41,7	32,0	10,0	27,0	90,0
kaliski	1750	61,6	46,9	26,3	5,9	17,8	30,1
kępiński	785	64,6	29,4	27,5	3,0	45,3	47,4
krotoszyński	3292	68,6	48,7	24,3	10,4	36,9	24,3
ostrowski	5057	63,2	40,3	24,5	8,3	32,9	46,0
ostrzeszowski	1184	68,9	32,9	26,0	5,3	21,5	126,5
pleszewski	2374	68,7	50,5	25,1	9,8	43,5	134,3
Miasto na prawach powiatu							
Kalisz	2714	58,1	42,6	14,0	5,8	81,1	77,7
Koniński	27238	62,7	50,5	24,3	10,8	32,5	133,0
<i>Powiaty:</i>							
gnieźnieński	4996	65,2	49,8	23,3	9,8	27,3	222,8
kolski	4315	62,9	58,3	23,4	12,2	28,7	16,4
koniński	5532	62,2	51,5	27,5	12,7	–	295,9
śłupecki	3066	60,0	56,6	25,4	13,0	42,7	129,5
turecki	3138	65,0	37,7	24,4	9,4	26,3	21,0
wrzesiński	3063	65,6	46,4	26,5	10,5	27,6	49,3
Miasto na prawach powiatu							
Konin	3128	56,7	50,1	17,9	8,7	100,5	45,7
Leszczyński	13390	60,1	37,2	26,5	6,0	35,1	167,7
<i>Powiaty:</i>							
gostyński	3361	57,0	44,4	26,6	10,8	36,5	30,4
grodziski	935	53,0	27,1	33,6	4,7	25,5	31,1
kościański	1444	65,9	35,5	21,5	5,4	33,0	71,8
leszczyński	1125	65,8	35,1	27,3	5,8	15,6	656,4
międzychodzki	764	63,7	31,4	30,9	5,6	43,7	498,2
nowotomyski	1181	62,4	28,3	32,2	4,1	20,8	93,8
rawicki	2031	58,1	42,5	26,7	7,8	26,0	24,1
wolsztyński	953	60,3	27,3	29,3	4,0	32,3	346,8
Miasto na prawach powiatu							
Leszno	1596	60,2	39,7	17,9	4,9	81,1	37,3
Pilski	16491	61,2	43,5	24,0	11,0	49,1	73,7
<i>Powiaty:</i>							
chodzieski	2175	64,8	42,4	28,6	12,2	73,3	72,6
czarnkowsko-trzcianecki	3778	60,9	44,2	24,6	11,7	36,1	60,3
pilski	3975	56,9	41,1	21,1	7,3	57,2	87,2
wągrowiecki	2791	71,1	47,0	27,4	12,0	33,3	81,7
złotowski	3772	56,4	43,4	21,2	16,8	48,1	56,1
Poznański	8983	62,5	38,9	24,9	3,8	27,4	87,1
<i>Powiaty:</i>							
obornicki	1179	70,3	36,2	27,1	5,9	70,6	43,5
poznański	2330	60,5	28,8	20,0	1,7	11,3	117,0
szamotulski	2290	59,6	44,8	28,3	6,9	26,5	49,8
średzki	2077	64,2	47,3	23,9	9,3	28,3	38,3
śremski	1107	61,2	34,8	27,9	4,9	71,6	72,0
Miasto Poznań	5612	54,4	36,1	12,6	1,8	104,0	139,9

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c Stan w dniu 31 VII. ^d Patrz uwagi metodyczne, ust. 11 s. 12–13.

TABL. 54. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2008 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby mieszkaniowe ^a		Mieszkania oddane do użytkowania		Biblioteki publiczne		Kina stałe	
	na 1000 ludności	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	na 1000 ludności	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	księgozbiór ^a	czytelnicy	miejsca na widowni ^a	widzowie
					na 1000 ludności			
WOJEWÓDZTWO	317,0	77,5	4,8	111,8	3546,6	163,3	7,0	976,8
<i>Podregiony</i>								
Kaliski	296,9	83,2	3,5	119,1	3530,9	157,8	3,3	338,7
Powiaty:								
jarociński	280,9	83,1	4,2	117,0	3051,2	147,1	–	107,1
kaliski	262,8	96,4	3,8	130,8	4302,6	143,6	–	–
kepiński	280,4	89,3	3,2	119,0	3411,5	129,1	4,2	105,6
krotoszyński	282,3	88,3	2,5	135,1	3991,9	174,8	4,6	216,0
ostrowski	294,4	85,8	3,1	142,5	3211,7	187,9	2,5	317,8
ostrzeszowski	283,3	94,1	3,4	137,2	3414,4	110,9	5,4	197,2
pleszewski	270,9	89,7	3,2	129,3	4520,5	214,9	2,5	123,7
Miasto na prawach powiatu								
Kalisz	378,3	61,6	4,7	73,5	2952,7	124,5	7,1	1177,3
Koniński	306,0	76,3	3,6	117,7	3365,4	141,0	4,8	611,0
Powiaty:								
gnieźnieński	309,4	69,4	4,2	106,4	2890,7	153,5	3,9	785,8
kolski	321,9	75,9	2,4	151,0	3453,2	124,9	3,4	36,5
koniński	268,5	91,0	3,3	134,2	3945,6	132,2	1,3	5,5
słupecki	293,8	81,8	3,4	121,5	3590,2	124,4	2,7	72,0
turecki	300,6	79,0	3,4	126,1	2686,0	110,4	3,6	168,0
wrzesiński	305,4	77,6	6,5	105,9	3723,4	138,0	2,9	125,7
Miasto na prawach powiatu								
Konin	356,1	62,9	2,2	92,1	3408,8	197,6	17,8	3193,1
Leszczyński	286,4	84,5	3,5	124,7	4233,1	185,4	1,1	30,2
Powiaty:								
gostyński	265,1	88,4	1,3	167,2	4973,3	170,1	5,9	194,6
grodziski	265,4	90,4	2,6	133,4	3968,9	152,5	–	–
kościański	285,3	82,4	2,9	110,1	4249,7	166,0	–	–
leszczyński	252,7	101,2	5,4	154,7	4604,4	130,1	–	–
międzybuzki	307,2	77,0	2,9	127,3	4250,1	168,5	–	–
nowotomyski	292,2	83,4	4,3	126,6	4213,8	204,3	1,9	22,4
rawicki	292,8	83,4	3,8	88,5	4864,0	212,9	–	–
wolsztyński	268,1	91,5	3,2	129,4	3257,7	150,1	–	–
Miasto na prawach powiatu								
Leszno	347,5	71,1	5,3	113,8	3512,9	289,2	–	–
Piłski	300,8	74,7	2,4	124,0	4202,0	174,9	5,6	106,0
Powiaty:								
chodzieski	305,5	77,4	2,6	125,1	4624,9	218,3	3,8	20,7
czarnkowsko-trzcianecki	294,9	77,6	2,5	130,4	4476,1	175,2	6,7	27,6
piłski	309,1	70,3	1,7	133,5	4235,0	157,4	8,1	213,7
wągrowiecki	292,4	77,9	3,7	115,1	3411,0	160,7	3,6	135,3
złotowski	296,9	75,0	2,0	113,1	4283,1	193,6	2,4	19,1
Poznański	297,9	86,3	9,6	112,7	3483,7	169,7	0,9	43,8
Powiaty:								
obornicki	294,4	77,6	3,4	116,1	2758,0	192,8	–	–
poznański	303,9	92,9	14,8	111,7	3261,8	163,4	0,7	18,3
szamotulski	292,0	80,5	4,2	111,5	4178,9	171,0	2,1	72,1
średzki	288,3	79,2	3,1	144,5	4680,9	215,3	–	–
śremski	287,6	73,4	2,9	105,7	3211,5	135,9	2,0	218,6
Miasto Poznań	415,2	64,2	6,0	90,2	2692,0	159,6	27,3	4655,8

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 54. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2008 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Uczniowie szkół				Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	
	podstawowych ^{ab}	gimnazjów ^{ab}	ponadgimnazjalnych ^{abc}	policealnych ^a	ogółem	w tym o charakterze kryminalnym
WOJEWÓDZTWO	217299	129531	147346	31762	91237	61851
<i>Podregiony</i>						
Kaliski	43999	26580	32320	5216	16356	9617
Powiaty:						
jarociński	4777	2903	3349	367	1137	623
kaliski	5434	3269	1310	65	6457 ^d	3996 ^d
kepiński	3874	2258	2549	43	1415	748
krotoszyński	5412	3254	3941	507	1578	916
ostrowski	10008	6332	7883	1028	3583	2202
ostrzeszowski	3967	2270	2784	52	1140	589
pleszewski	4193	2680	2686	352	1046	543
Miasto na prawach powiatu						
Kalisz	6334	3614	7818	2802	x	x
Koniński	44036	26899	29562	5300	15146	9080
Powiaty:						
gnieźnieński	9239	5639	6193	1570	3455	2538
kolski	5943	3656	3972	487	2669	1201
koniński	9311	5575	1503	345	4722 ^d	2648 ^d
słupecki	4065	2509	2445	221	1103	552
turecki	5704	3510	4197	469	1750	1140
wrzesiński	5010	2843	3557	305	1447	1001
Miasto na prawach powiatu						
Konin	4764	3167	7695	1903	x	x
Leszczyński	37258	22314	25322	4692	10934	5822
Powiaty:						
gostyński	4956	3171	3559	346	1166	525
grodzki	3675	2148	1990	368	682	342
kościński	5205	3223	2802	618	1602	749
leszczyński	3614	2008	265	5	3342 ^d	1801 ^d
międzychodzki	2545	1521	1431	202	819	493
nowotomyski	5115	2994	3220	576	1432	795
rawicki	4084	2419	2757	518	837	500
wolsztyński	4105	2422	2989	120	1054	617
Miasto na prawach powiatu						
Leszno	3959	2408	6309	1939	x	x
Pilski	27758	17287	18355	3089	11180	7295
Powiaty:						
chodzieski	3242	1973	1902	129	1325	841
czarnkowsko-trzcianecki	6075	3824	4043	1099	1935	1313
pilski	8888	5618	7014	1465	4257	3007
wągrowiecki	4823	2910	2738	238	1855	971
złotowski	4730	2962	2658	158	1808	1163
Poznański	37144	20815	14291	1467	12496	8693
Powiaty:						
obornicki	4011	2207	2234	225	1227	763
pozański	19574	10630	3537	390	6244	4623
szamotuński	5801	3302	3443	322	2521	1657
średzki	3688	2193	2305	219	1174	703
śremski	4070	2483	2772	311	1330	947
Miasto Poznań	27104	15636	27496	11998	25125	21344

a Stan na początku roku szkolnego. b Bez szkół dla dorosłych. c Łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi. d Łącznie z miastem na prawach powiatu.

TABL. 54. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2008 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^a	Dochody	Wydatki	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach	Zużycie gazu z sieci ^b w gospodarstwach domowych
		budżetów powiatów i miast na prawach powiatu		na 1 mieszkańca	
		w zł			
WOJEWÓDZTWO	2868,81	1485,09	1488,67	746,9	131,3
<i>Podregiony</i>					
Kaliski	2403,91	x	x	690,4	67,9
Powiaty:					
jarociński	2157,02	750,86	661,97	648,8	103,1
kaliski	2355,83	370,52	350,54	788,7	22,8
kepiński	1993,43	666,56	649,96	733,7	41,1
krotoszyński	2384,97	808,85	815,39	659,9	74,9
ostrowski	2510,43	653,62	683,27	698,8	68,4
ostrzeszowski	2431,97	887,56	875,12	717,7	54,0
pleszewski	2329,23	885,06	876,31	671,3	60,0
Miasto na prawach powiatu ^c					
Kalisz	2662,95	3421,09	3833,32	699,1	98,2
Koniński	2649,16	x	x	702,8	51,8
Powiaty:					
gnieźnieński	2498,10	738,73	732,59	677,1	136,3
kolski	2816,18	737,73	732,75	691,0	15,7
koniński	2808,81	484,09	436,80	758,4	8,8
słupecki	2397,67	840,17	901,33	694,9	–
turecki	2478,11	731,30	713,98	744,1	32,4
wrzesiński	2457,00	736,64	683,68	775,1	73,5
Miasto na prawach powiatu					
Konin	2925,27	3649,18	3722,34	673,3	47,8
Leszczyński	2443,79	x	x	713,4	149,4
Powiaty:					
gostyński	2553,77	754,46	785,95	704,7	177,8
grodziski	2191,80	548,35	562,23	743,5	199,7
kościański	2528,66	610,32	580,98	741,6	159,6
leszczyński	2749,10	611,65	435,00	860,3	47,0
międzychodzki	2334,46	953,46	888,77	722,1	51,9
nowotomyski	2582,17	589,16	651,21	734,2	147,6
rawicki	2155,03	722,10	721,37	684,9	116,1
wolsztyński	2328,31	765,23	746,91	870,4	170,9
Miasto na prawach powiatu					
Leszno	2489,99	3722,81	3841,17	648,9	215,5
Piłski	2628,03	x	x	660,7	82,6
Powiaty:					
chodzieski	2523,12	758,56	815,04	669,4	152,9
czarnkowsko-trzcianecki	2621,49	913,40	887,08	694,0	45,1
piłski	2765,46	806,43	885,26	645,1	113,7
wągrowiecki	2403,16	769,42	767,20	669,3	59,1
złotowski	2448,80	653,60	678,74	647,3	42,6
Poznański	2834,59	x	x	773,0	216,5
Powiaty:					
obornicki	2476,16	640,58	617,51	668,1	88,6
pozański	2901,70	512,58	510,08	834,5	297,7
szamotulski	2788,34	649,69	662,76	842,1	105,9
średzki	2791,95	627,35	609,06	697,3	164,0
śremski	2502,48	724,72	737,19	597,0	127,1
Miasto Poznań	3517,34	4248,43	4183,42	841,2	231,9

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 oraz zatrudnionych za granicą, bez fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

TABL. 55. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000		2005		2008	
	miasta	wieś	miasta	wieś	miasta	wieś
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,3	72,2	50,8	60,3	51,5	57,2
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,5	11,9	9,9	11,2	11,3	13,1
Zgony na 1000 ludności	9,5	9,5	9,0	9,0	9,3	9,0
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,1	8,7	5,9	5,8	5,8	5,3
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,0	2,4	1,0	2,2	1,9	4,1
Przeciętne dalsze trwanie życia ^b :						
mężczyźni	69,96	69,31	71,93	70,54	72,28	71,16
kobiety	77,51	77,56	79,27	79,09	80,01	79,70
Współczynnik dzietności ogólnej	1,264	1,571	1,220	1,446	1,362	1,645
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 odbiorcę w kWh	1989,8	2272,9	1974,0	2527,0	2006,6	2679,6
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	39,9	33,2	36,0	33,1	36,5	35,3
Zasoby mieszkaniowe ^c na 1000 ludności:						
mieszkania	317,1	247,6	345,8	260,0	358,4	263,6
izby	1135,0	973,3	1288,0	1123,1	1335,7	1147,2
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	19,4	19,1	23,5	23,8	24,7	24,5
Mieszkania oddane do użytkowania:						
na 1000 ludności: mieszkania	2,8	1,2	3,8	3,1	4,6	5,1
izby	9,9	6,0	15,4	17,0	18,0	26,2
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	219,9	140,3	379,5	426,5	448,0	656,9
na 1000 zawartych małżeństw	507	204	697	541	647	683
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² : 1 mieszkania	77,2	112,6	98,8	136,3	97,5	128,5
1 izby	22,3	23,4	24,7	25,1	24,9	25,1
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,5	4,8	4,0	5,4	3,9	5,1
Placówki pocztowe ^{ad} na 10 tys. ludności	1,8	2,9	2,1	3,1	2,2	2,9
Abonenci telefoniczni ^a (standardowe łącza główne) na 1000 ludności	320,2	175,2	365,5	104,1	286,9	84,3
Praktyki lekarskie ^a	265	60	440	131	517	183
Liczba ludności na 1 aptekę ^a w tys.	3,5	10,8	2,8	9,8	2,4	9,1
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	688	378	793	420	887	481
Miejsca w kinach stałych ^a na 1000 ludności	8,9	0,1	11,9	0,1	12,4	0,1
Widzowie na 1 kino stałe w tys.	34,7	0,9	53,0	0,6	80,8	0,3
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblioteczną	5661	1757	5888	2103	6079	2365
Księgozbiór ^a bibliotek publicznych na 1000 ludności w woluminach	3419	3717	3487	3598	3577	3508
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w wol.	20,2	22,6	20,8	21,4	20,8	21,1
Abonenci ^a na 1000 ludności: radiowi	293,8	214,9	293,4	210,7	244,2	164,9
telewizyjni	286,4	210,3	282,9	205,8	235,7	161,5
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10 tys. ludności	438,2	125,0	470,4	173,7	360,9	149,7

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dla osób w wieku 0 lat. ^c W 2000 r. zamieszkan. ^d W 2000 r. łącznie z placówkami telekomunikacyjnymi.

TABL. 56. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2008 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a		Odsetek ludności w miastach	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Przeciętne dalsze trwanie życia ^b		Pracujący ^{ac} w tys.	Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %
	w tys.	w odsetkach			mężczyźni	kobiety			
POLSKA	38135,9	100,0	61,1	0,9	71,26	79,96	13711,0	1473,8	9,5
Dolnośląskie	2877,1	7,5	70,5	-0,2	70,43	79,03	1010,0	113,9	10,0
Kujawsko-pomorskie	2067,9	5,4	60,9	1,6	71,02	79,55	709,9	110,3	13,3
Lubelskie	2161,8	5,7	46,5	-0,2	70,22	80,49	769,3	101,6	11,2
Lubuskie	1009,0	2,6	63,7	1,8	70,46	79,32	318,1	46,3	12,5
Łódzkie	2548,9	6,7	64,3	-2,3	69,07	78,86	970,3	99,2	9,2
Małopolskie	3287,1	8,6	49,2	2,2	72,87	80,85	1121,0	97,8	7,5
Mazowieckie	5204,5	13,6	64,6	1,1	71,68	80,55	2252,5	178,0	7,3
Opolskie	1033,0	2,7	52,4	-0,6	71,94	80,00	321,5	35,7	9,8
Podkarpackie	2099,5	5,5	40,9	1,9	73,05	81,27	690,7	115,6	13,0
Podlaskie	1191,5	3,1	59,6	0,3	72,02	81,42	418,8	45,8	9,7
Pomorskie	2219,5	5,8	66,5	3,6	72,14	79,88	736,3	67,8	8,4
Śląskie	4645,7	12,2	78,2	-0,2	70,89	78,91	1633,0	122,7	6,9
Świętokrzyskie	1272,8	3,3	45,3	-0,9	71,16	80,66	468,9	77,7	13,7
Warmińsko-mazurskie	1427,1	3,7	59,9	2,5	70,56	79,80	426,5	87,4	16,8
Wielkopolskie	3397,6	8,9	56,4	2,9	71,79	79,90	1332,0	91,4	6,4
Zachodniopomorskie	1693,0	4,4	68,8	1,1	70,56	79,60	532,2	82,5	13,3

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe).

TABL. 56. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2008 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto		Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł		Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	Przeciętne miesięczne wydatki		Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2007=100)
	ogółem w zł	Polska= =100 ^a	z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	rolników indywidualnych		ogółem	w tym na żywność i napoje bezalkoholowe	
					w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych			
POLSKA	2942,17	100,0	1418,65^b	857,91^b	1045,52	904,27	231,14	104,2
Dolnośląskie	2923,58	99,4	1394,21	956,48	1118,57	957,67	230,69	104,8
Kujawsko-pomorskie	2527,93	85,9	1260,89	850,65	949,94	798,05	215,17	104,4
Lubelskie	2603,71	88,5	1204,43	849,93	880,62	810,70	210,26	104,1
Lubuskie	2498,00	84,9	1240,23	975,50	1058,86	934,38	239,92	104,2
Łódzkie	2555,73	86,9	1278,81	843,17	1013,36	922,37	230,43	104,1
Małopolskie	2712,31	92,2	1326,26	831,39	1000,74	889,44	230,63	104,3
Mazowieckie	3771,71	128,2	1402,72	820,16	1336,46	1147,27	257,23	103,9
Opolskie	2667,92	90,7	1344,35	913,44	1080,08	1016,23	237,56	104,4
Podkarpackie	2489,98	84,6	1166,82	827,28	791,27	742,66	212,57	104,4
Podlaskie	2610,21	88,7	1243,44	821,36	935,48	802,83	230,29	104,3
Pomorskie	2928,24	99,5	1364,96	859,04	1102,19	916,80	234,33	103,9
Śląskie	3020,68	102,7	1722,98	1088,35	1041,08	888,58	228,67	103,9
Świętokrzyskie	2548,80	86,6	1225,89	835,31	878,18	746,54	223,14	104,5
Warmińsko-mazurskie	2474,26	84,1	1233,90	859,30	979,06	809,32	226,60	104,3
Wielkopolskie	2693,11	91,5	1298,46	855,91	1018,51	839,56	228,42	104,7
Zachodniopomorskie	2630,07	89,4	1323,76	928,44	1048,91	873,54	234,42	104,2

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Łącznie z emeryturami i rentami wypłacanymi przez: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości – nieuwzględnionymi w podziale na województwa, bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

TABL. 56. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2008 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Zasoby mieszkaniowe ^a			Mieszkania oddane do użytkowania				
	na 1000 ludności	przeciętna		w tys.	na 1000 ludności	na 1000 zawartych małżeństw	powierz- chnia użytkowa na 1000 ludności w m ²	izby na 1000 ludności
		liczba osób na 1 miesz- kanie	powierz- chnia użytkowa 1 miesz- kania w m ²					
POLSKA	344,8	2,90	70,2	165189	4,3	640,9	450,9	18,5
Dolnośląskie	361,4	2,77	66,8	12498	4,3	654,8	418,9	17,1
Kujawsko-pomorskie	331,8	3,01	66,4	7641	3,7	520,0	369,1	16,2
Lubelskie	331,7	3,02	74,2	7400	3,4	499,6	368,2	16,4
Lubuskie	340,5	2,94	69,4	4254	4,2	609,3	410,8	17,7
Łódzkie	377,6	2,65	65,9	7372	2,9	452,6	331,9	13,4
Małopolskie	322,1	3,10	74,8	16012	4,9	726,5	504,6	21,5
Mazowieckie	377,3	2,65	68,4	38154	7,3	1123,0	714,2	28,5
Opolskie	327,5	3,05	77,3	1831	1,8	294,4	235,3	9,4
Podkarpackie	292,8	3,42	78,0	5646	2,7	406,8	330,2	14,1
Podlaskie	344,2	2,91	73,6	4973	4,2	634,1	463,4	19,2
Pomorskie	339,0	2,95	68,9	14367	6,5	898,0	605,3	24,7
Śląskie	365,9	2,73	67,2	12226	2,6	393,0	330,6	12,8
Świętokrzyskie	330,1	3,03	71,3	2668	2,1	311,1	243,6	10,8
Warmińsko-mazurskie	332,1	3,01	65,6	6833	4,8	682,7	433,1	18,8
Wielkopolskie	317,0	3,15	77,5	16345	4,8	662,9	538,9	21,6
Zachodniopomorskie	349,7	2,86	66,6	6969	4,1	601,9	397,0	15,6

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

TABL. 56. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2008 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba ludności ^a na			Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej	Dzieci w żłobkach i oddziałach żłobkowych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat ^a	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^c w wieku 3–5 lat	Placówki pocztowe operatora publicznego na 10 tys. ludności ^a	Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności ^{ad}
	łóżko ^e w szpitalach ogólnych	ambulatoryjny zakład opieki zdrowotnej ^f	aptekę ogólnodostępną					
POLSKA	208	1786	3590	100832	25,7	560491	2,2	241,8
Dolnośląskie	212	1725	3127	7098	41,3	39975	2,4	272,0
Kujawsko-pomorskie	223	2216	3962	5517	18,8	25046	2,3	212,3
Lubelskie	189	1579	2733	5372	18,5	26700	2,8	210,9
Lubuskie	227	1520	3467	2643	36,3	15698	2,9	259,7
Łódzkie	186	1745	2906	7799	36,2	35911	1,9	234,0
Małopolskie	226	2069	3535	8740	24,1	49797	1,9	230,8
Mazowieckie	215	2425	4370	13045	27,4	85239	1,7	316,0
Opolskie	232	1474	3716	3750	38,4	17914	2,5	215,5
Podkarpackie	215	1502	3690	5436	21,0	26507	2,3	201,3
Podlaskie	194	1357	3831	3146	25,6	14757	2,8	237,4
Pomorskie	255	2215	3574	5596	20,9	31198	2,3	235,1
Śląskie	172	1668	4047	11161	22,3	75803	1,8	235,7
Świętokrzyskie	204	1911	3230	4128	12,8	13931	2,4	201,9
Warmińsko-mazurskie	232	1412	4020	4243	19,8	18604	2,9	202,3
Wielkopolskie	212	1703	3481	7991	21,8	61160	2,5	230,8
Zachodniopomorskie	212	1556	3771	5167	33,9	22251	2,6	240,1

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z filiami. ^c W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; bez dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^f Zakłady opieki zdrowotnej łącznie z praktykami lekarskimi.

TABL. 56. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2008 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Uczniowie i studenci ^a według grup wieku w % ludności danej grupy wieku						Studenci szkół wyższych ^{ab} na 10 tys. ludności	Domy studenckie ^b	Stołówki studenckie ^b
	7–12 lat	13–15	16–18	19–24	25–29	30 lat i więcej			
POLSKA	96,7	97,4	94,8	57,5	9,7	1,1	497,1	495	101
Dolnośląskie	95,3	95,8	93,9	65,6	11,2	1,0	586,1	37	10
Kujawsko-pomorskie	97,2	98,0	94,3	51,3	7,3	1,0	398,4	24	3
Lubelskie	97,7	97,8	96,6	54,8	7,1	0,7	471,8	29	3
Lubuskie	96,0	97,0	93,3	36,3	6,1	0,9	273,2	10	3
Łódzkie	97,4	98,4	94,6	63,9	13,7	1,7	570,5	33	7
Małopolskie	96,8	97,6	96,0	69,2	10,7	0,9	636,6	56	10
Mazowieckie	98,0	98,6	95,0	72,9	14,3	1,6	680,5	84	22
Opolskie	91,7	93,6	91,8	45,2	7,5	0,9	374,8	11	1
Podkarpackie	95,5	95,8	94,2	42,5	5,1	0,6	337,8	20	1
Podlaskie	95,1	95,5	92,3	51,7	8,2	1,1	444,0	12	5
Pomorskie	97,1	97,3	93,8	54,8	9,6	1,1	456,2	38	6
Śląskie	95,8	97,0	95,5	52,3	8,2	0,9	391,3	45	14
Świętokrzyskie	97,8	98,5	97,8	53,1	7,8	1,0	427,9	15	4
Warmińsko-mazurskie	96,2	96,7	92,7	44,4	6,9	1,0	362,1	19	2
Wielkopolskie	98,5	99,0	96,5	61,3	9,5	1,1	525,6	42	7
Zachodniopomorskie	95,4	96,8	92,7	50,5	9,0	1,2	448,6	20	3

^a Bez studentów cudzoziemców; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. ^b Stan w dniu 30 XI.

TABL. 56. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2008 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^a	Zwiedzający muzea i wystawy muzealne na 1000 ludności	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania ^b w tys.	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10 tys. ludności	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ^c w %	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące) w 2007 r.
POLSKA	923	3823	544	597,0	284	65,9	30873
Dolnośląskie	952	3786	511	48,5	366	67,6	33567
Kujawsko-pomorskie	805	3407	386	24,7	285	67,8	26801
Lubelskie	487	2879	453	18,7	231	69,9	20913
Lubuskie	592	2787	160	24,6	376	75,9	27350
Łódzkie	769	3856	223	16,3	280	63,5	28371
Małopolskie	1011	3951	1863	68,8	251	61,5	26456
Mazowieckie	1514	4557	622	40,5	263	58,7	49415
Opolskie	458	3084	188	7,6	280	72,1	25609
Podkarpackie	381	2811	421	21,3	181	72,6	20829
Podlaskie	497	4151	362	11,0	214	69,0	22896
Pomorskie	1295	5056	852	85,3	339	63,6	30396
Śląskie	1094	5377	277	35,5	330	60,0	32761
Świętokrzyskie	455	4093	541	9,5	272	77,3	23741
Warmińsko-mazurskie	615	3150	360	38,7	276	73,6	22961
Wielkopolskie	977	3607	341	38,0	269	71,7	32266
Zachodniopomorskie	819	3512	212	107,8	315	66,3	27708

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Stan w dniu 31 VII. ^c W zakończonych postępowaniach przygotowawczych.